NEVESTELE VESELE DIN WINDSOR

Traducere de VLA1CU BÎRNA

BARDOLPH PISTOL
NYM
pungaşi in slujba lui **Falstaff**
PERSOANELE
SIR JOHN FALSTFAF
FENTON
SHALLOW, judecător de pace
SLENDER, nepotul lui Shallow
FORD \ doi domni care Io-
PAGE | cuiesc la Windsor
WILLIAM PAGE, un băiat, fiul lui Page
DOCTORUL CAIUS, medic francez
SIR HUGH EVANS, preot din Ţara Galilor BIRTAŞUL de la „Hanul Jar-ţ;erej"
R0BIN> Pa;iul M Fa!staff
SIMPLE, servitorul lui Slender
RUGBY, servitorul doctorului Caius
DOAMNA FORD
DOAMNA PAGE
DOAMNA QUIOKLY, slujite*-rea doctorului Caius
Slugile lui Page, Ford etc.
Acţiunea se petrece la Windsor şi în împrejurimi.

ACTUL

SCENA 1

Windsor. în fala casei lui Page.
Intră judecătorul Shallow, Slender şi Hr[1] Ilugh Evans.

SHALLOW: **Sir Hugh, nu** mai stărui degeaba; pentru o ispravă ca asta ajung pînă la Camera înstelată[2]; de-ar fi el de douăzeci de ori pe cît se ţine sir John Falstaff, şi tot n-o să-i meargă cu unul ca Eobert Shallow, nobil de viţă.
SLENDER: Din comitatul Gloster[3], judecător de pace şi „Coram"[1].
SHALLOW: Aşa-i, nepoate Slender, şi pe deasupra „Custa-lorum"[5].
SLENDER: Tocmai, ba încă şi „Kato-lorum"[6]; boier născut, nu făcut, domnule părinte, care se iscăleşte cu „Armigero"[7] pe orice însemnare, citaţie, chitanţă, jalbă sau obligaţiune; „Armigero"!
SHALLOW: Aşa-i, cum zici, şi treaba asta am făcut-o de **trei** sute de ani bătuţi pe muchie.
SLENDER: Toţi urmaşii care şi-au trăit traiul înaintea **lui** făcură întocmai; şi toţi strămoşii[8] la care le vine rîndul să vecuiască după el vor face la fel; ei vor avea dreptul să poarte pe mantia lor de cavaleri doisprezece puişori **albi** de stiucă.
SHALLOW: E un blazon vechi.
EVANS: Toisprezece puişori albi, mă rog, se potrifesc de minune cu o manta veche; da, se potrifesc grozav, să-i vezi trecînd, mişunînd; sînt nişte **pişeătoare** apropiate omului şi înseirmînd tragoste.
SHALLOW: Ştiuca-i peşte proaspăt; peştele sărat, la butoi, e blazon vechi şi de soi.
SLENDER: Unchiuleţuic, aş putea să iau şi eu a patra parte din blazonul ăsta?
SHALLOW: Ai putea, dacă te căsătoreşti.
SLENDER: Să mă nenorocesc pentru atîta **lucru!**
SHALLOW: Ba de loc!

EVANS: Aşa-i, pe maica Iu Tumnezeu[9] sfîntu; dacă tinsul ia un **sfert** din mantaua tuumeatale, nu-ţimai rămîn decît trei sferturi după slaba mea socotinţă, da nu-i bai. Dacă gir John Falstafî s-a purtat urît cu

tumneata, ieu sînt un om al bisericii, mă rog, şi sînt bucuros să pun toată bunăvoinţa mea ca să împăcăm vrajba şi buna înţelegere să sălăşluiască între voi.
SHALLOW: Consiliul va fi înştiinţat; ce-a făcut el e răzvrătire.
EVANS: Nu se cade ca Conziliul să audă de răzfrătire; într-o răzfrătire nu este frică de Tumnezeu; conziliul, vedeţi tum-neavoastră, vrea să audă de frica lui Tumnezeu nu de răzfră-tiri; luaţi ce vă zic în conzideraţie.
SHALLOW: Ha! Pe viaţa mea, de-aş fi mai tînăr, la toate astea le-aş pune capăt cu sabia.
EVANS: Este mult mai bine, mă rog tumneatale, ca în loc de sabie să vă folosiţi de prieteni şi cu ei să puneţi capăt gîlcevii. Şi apăi mai egzistă o conzideraţiune în mintea mea, care ne poate aduce apă la moară. O cunoaşteţi, rogu-vă, pe Anne Page, fiica meşterului George Page, o fecioară tare trăgălaşă?
SLENDER: Domnişoara Anne Page? Aia cu părul castaniu-închis şi cu glas subţire ca de femeie?
EVANS; îi tocmai persoana pe care ţi-ai tori-o dacă ar fi să umbli lumea toată să ţi-o alegi. Mai pune pe teasupra cele şapte sute de lire, bani număraţi, şi aur şi argint, pe care (Tumnezeu să-l hodinească) bunicu-su pe patul de moarte i-a lăsat pentru tînsa cînd o fi să aibă şaptesprezece ani. Socot că ar fi bine, mă rog, dacă noi am lăsa deoparte sfădeala şi răsteala şi am pune la cale căsătorirea jupînului Abraham, aci de faţă, cu tomni-şoara Anne Page.
SHALLOW: E-adevărat că i-a lăsat bunicu-său şapte sute de lire?
EVANS: Aşa-i cum fă spun, şi taică-su o să-i lase galbeni şi mai mulţi.
SHALLOW: O cunosc pe tînăra domnişaoră; e plină de virtuţi.
EVANS: Şapte sute de lire şi cu ce mai picâ peste ele sînt cu adevărat virtuţi, nu glumă.
SHALLOW: Ei, să-l vedem pe cinstitul jupîn Page. Falstaff o fi la dînsul?
EVANS: Oare aş putea să fă mint? îi tispreţiiiesc pe mincinoşi cum îi tispreţuiesc pe cei care nu spun adevărul şi pe cei care sînt taler cu două feţe. Cavalerul sir John se găseşte la dînsul; dar, rogu-vă, daţi ascultare celor care vă toresc binele. leu voi bate şaua... *(ciocăneşte în uşă)* pentru jupîn Page. Hei, omule! Tumnezeu să-ţi binecuvmteze casa!

1

(Intră page.)
n, ii
PAGE: Cine-i acolo?
EVANS: Aci, mă rog, se află prietenul tumitale şi judele Shal-low; iată-l şi pe tînărul jupîn Slender, care s-ar putea să-ţi vorbească de o altă istorie de o fi să se potrifească cu placul tumitale.
PAGE: Sînt bucuros să vă ştiu sănătoşi, domnii mei. îţi foarte mulţumesc pentru vînatul cu care m-ai cinstit, jupîn Shallow!
SHALLOW: Jupîn Page, îmi pare bine că te văd. Vînatul mănîn-că-l sănătos. Păcat că nu e mai de dai Doamne, l-am împuşcat rău... Ce mai face buna domnişoară Page?... Şi să ştiţi că vă iubesc din tot sufletul, **zăn,** din tot sufletul!
PAGE: îţi mulţumesc, sir!
SHALLOW: Eu îţi mulţumesc, sir, pe cuvînt de onoare, eu îţi mulţumesc.
PAGE: Bucuros că te văd, dragă domnule Slender!
SLENDER: Ce vă mai face ogarul ăla roşcat, sir? Am auzit că a fost întrecut la alergările de la Cotsall.
PAGE: Rezultatul nu-i prea limpede, domnul meu.
SLENDER: Nu vrei să recunoşti, văd eu, nu vrei să recunoşti!
SHALLOW: De bună seamă că nu vrea. *(Lui Page.) A* fost ghinionul dumitalc, să ştii, ghinionul dumitale! Altfel, e un ch'ne bun.
PAGE: Aş, o javră, sir!
SHALLOW: Sir, vă încredinţez că e un cîine bun şi un cîine frumos! S-ar putea o laudă mai mare? Dar spuneţi-mi, vă rog, sir John Falstaff e pe-aici?
PAGE: E înăuntru, sir; şi aş dori din toată inima să vă pot fi de folos la amîmloi împăciuindu-vă!
EVANS: S-a grăit, mă rog, tocmai cum se cufine să grăiască un creştin.
SHALLOW: M-a insultat, jupîne Page.
PAGE: Sir, în parte o recunoaşte şi dînsul, mi-a mărturisit...
SHALLOW: Dacă a mărturisit nu-nseamnă că sîntem chit! Nu-i aşa, jupîn Page? M-a insultat, aşa cum vă spun, m-a făcut de ocară; crede-mă! Eobert Shallow, nobil de viţă, vă spune el însuşi c-a fost făcut

de ocară!
PAGE: Iată că vine sir John.
(Intră sir John Falstaff, Bardolph, Nym si Pistol.)
FALSTAFF: Ei, domnule Shallow, vrei să mă pîrăşti maiestăţii sale?
SHALLOW: Cavalere, mi-ai ciomăgit oamenii, mi-ai omorît căprioarele şi mi-ai spart chioşcul de vînătoare.
46?
»<53

[1,1]
FALSTAFF: Dar pe fata paznicului nu ţi-am sărutat-o.
SHALLOW: He! Gogoşi! Ai să răspunzi de isprăvile astea.
FALSTAFF: Răspund pe loc! Da, le-am făcut pe toate cîte le-ai spus! Poftim, am răspuns!
SHALLOW: Sfatul Ţării are să le afle şi el, n-avea grijă.
FALSTAFF: Sfatul pe care ţi-l dau eu ar fi să te laşi păgubaş. Te faci de rîs, nu de alta.
EVANS: *Pauca verba,*[10] sir John; bună vorbă, ca de la un om cu varză.
FALSTAFF: Bună varză, bun curechi! Slender, ţi-am spart capul; ai ceva împotriva mea?
SLENDER: Pe cinste, sir, am în cap multe împotriva dumitale şi împotriva secăturilor şi pungaşilor dumitale: Bardolph, Nym şi Pistol! M-au dua la crîşmă, m-au îmbătat şi mi-au gorrt buzunările.
BAEDOLPH: Mă, caş dulce!
SLENDER: Lasă, nu-mi pasă mic!
PISTOL: Ce vrei tu, Mefistofele?[11]
SLENDER: Lasă, nu-mi pasă mic!
NYM: Felie ce eşti, ascultă-mă! *Pauca, pauca'* folio! Asta-i trăsnaia cc-o zic!
SLENDER: Unde-o fi servitorul meu Simple? Nu ştii cumva, unchiuleţule?
EVANS: Pace, rogu-vă! Să ne înţelegem ca nişte oameni de omenie ce sîntem. Avem, mă rog, trei arbitri în treaba asta, după cîte mă ajută capul. Unu-i jupîn Page, care va să zică jupîp Page; sînt apoi ieu însumi, care va să zică ieu însumi; şi cel de-al treilea în cele din urmă şi la sfîrşit de toate ieste gazda do la „Hanul Jartierei".[12]
PAGE: Toţi trei, ca să ascultăm pricina şi s-o împăcăm.
EVANS: De minune! Am să însemnez asta, mă rog, în pomelnicul pe care-l port în buzunar; şi apoi vom purcede îndată la cercetare cu toată tiscreţiunea de care sîntem în stare.
FALSTAFF: Pistol!
PISTOL: Te-ascultă cu toate urechile lui!
EVANS: Ştie-l Dracu şi Mama Dracului; auzi mima cum zice: „te ascultă cu toate urechile lui"? Ce vorbe izmenite!
FALSTAFF: Pistol, i-adevărat c-ai umblat la punga domnului
Slender?
SLENDER: Aşa-i cum zic, a umblat, ce mai, îţi jur pe mănuşile astea. Să nu mai ajung acasS, do te mint! Mi-a furat şapte groşi de argint, bani vechi şi doi şilingi cu capul lui Eduard,
464
[i. îl
pe care-i cumpărasem do la Yead[13] morarul dîndu-i pe fiecare
din ci doi şilingi de-acnma şi doi penny. îţi jur pe mănuşile
astea!
FALSTAFF: E adevărat ce spune, Pistol? EVANS: Nu, mă rog, nu poate să fie adevăr, e ticăloşie dacă a fost cu umblare la pungă. PISTOL: *(lui Evans):* Ah, taică, oagăr de la munte! *(LuiFalslaff.)*
Sir John, tu-mi eşti stăpînul!
(Trăgînd sabia împotriva lui Slender.)
în luptă săr cu tinicheaua asta Să veştejesc murdarele-ţi palavre, Tu, drojdie şi spumă acră, minţi!
SLENDER: Pe mănuşile mele jur că el a fost!
NYM: Bagă bine de seamă, domnişorule, şi lasă-te de glume. Dacă, ferească Precista, te-ai lega şi de mine cu glumele dumitale searbede şi m-ai face cumva pungaş, să ştii că singur te-ai agăţat în cîrlig, Eu atîta îţi spun!
SLENDER: Atunci isprava a făcut-o ăla roşu, v-o jur pe ce port în cap! Că dacă nu-mi pot aduce aminte ce-am făcut după ce m-aţi îmbătat, nu sînt eu totuşi un măgar ca toţi măgarii.
FALSTAFF: Ce ai de spus, John roşcovanule[14]?
BARDOLPH: Păi, sir, pe cîte ştiu, domnul aista din pricina băuturii şi-a pierdut cele cinci simţăminte.
EVANS: Vrei a zice cele cinci sîmţuri, mă rog. Ruşine! Cît de rea-uă-i ignoranţia!
BARDOLPH: Şi că tot trăgînd la măsea, sir, a luat luleaua neamţului. Aşa s-a făcut că a lăsat drumul cel bun şi a pus concluziile în şanţ.
SLENDER: Aşa-i, iar dumneata tot pe latineşte vorbeai ca şi mine; da' lasă că nu-mi pasă mie! Cît voi trăi nu mă mai încurc eu la băut decît cu oameni de omenie, oameni politicoşi şi cu obraz. De mă îmbăt, să mă îmbăt cu din

ăi ce ştiu de frica de Dumnezeu nu cu nişte d-alde tîlhari de beţivani.
EVANS: Martor mi-este Tumnezeu, virtuoase intenţiuni!
FALSTAFF: Vedeţi, domnilor, cum se dezmint toate învinuirile? Vedeţi?
(Intră Anne Page, aăucîncl lin; o urmează doamna Ford şi doamna Page.)
: Nu, copila mea, vinul du-l înăuntru; îl vom bea acolo. *(Anne Page iese.)*
465 30
n, 11
SLENDER: Pe toţi sfinţii din cer! Asta-i domnişoara Anne Page!
PAGE: Ce mai faceţi, doamnă Ford?
FALSTAFF: Doamnă Ford, pro legea mea, îmi face grozavă plăcere să vă întâlnesc. Cinstită doamnă., cu voia dumneavoastră... *(O sărută.)*
PAGE: Nevastă, spune-le **bun** venit acestor cavaleri. Poftiţi, v-aşteaptă la masă, fierbinte, un pateu de vînat. Poftiţi, domnilor; sper că vom îneca în vin toate neînţelegerile.
(Ies toţi, afară de 8haUcu>, Slender şi Evans.)
SLENDER: Aş da patruzeci de şilingi să am aici cărţulia mea de cîntece'şi poezele.[15] *(Intră Simple.)* Ei, Simple! Unde mi-ai fost? îţi închipui, te pomeneşti, că trebuie să-mi fac treburile singur?' Nu ai cumva la tine cărţulia cu cimilituri, aşa-i că n-o ai?
SIMPLE: Cărţulia cu cimilituri? Păi nu ştiţi că aţi împrumutat-o lui Alice 'Turt&scurtă de sărbătoarea tuturor sfinţilor, două săptămîni înainte de ziua arhanghelilor Mihail şi Gavril?
SHALLOW: Haide, nepoate, haide, nepoate^ te aşteptăm! O vorbă vreau să-ţi spun numai, nepoate! Ştii, nepoate sir Hugh a făcut, ca să zic aşa, o propunere, o propunere pe ocolite. Mă-nţelegi?
SLENDER: Da, sir, vei afla în mine un om raţional. Şi dacă treaba stă aşa, voi face tot ce raţiunea va cere.
SHALLOW: Stai, omule! înţelege mai întîi ce vreau să zic.
SLENDER: Tocmai asta fac, sir!
EVANS: Pîeacă-ţi urechea să înţelegi propunerea tumnealui, jupîn Slender. îţi voi descrie ieu chestiunea dacă ieşti, mă rog, în stare să pricepi.
SLENDER: Nu, taică, eu am să fac aşa cum spune unchiuleţul Shallow, nu te supăra. El e ditai judecătorul de pace în comitatul nostru, iar eu un biet muritor de rînd.
EVANS: Na, că nu de asta-i vorba, mă rog; vorba-i de însurătoarea tumitale.
SHALLOVf: Aşa-i, ăsta-i faptul, domnul meu.
EVANS: Pe legea mea, tocmai ăsta-i... Adevăratul fapt ăsta-i. Faptul, mă rog, cu tomnişoara Anne Page.
SLENDER: Dacă-i vorba pe-aşa, suit gata să mă-nsor eu ea în con-**diţiuni** raţionale.
EVANS: Dar declarează-mi, mă rog, dacă poţi ori ba să nutreşti shîiţămînt de tragoste pentru această femeie? Ar fi de torit să aflăm chestiunea din gura tocmai a tumitale sau de pe buze,
466
ti, l]
mă rog; **pentru** ca o scama de filozofi susţin că buzele sînt o parte a'gurii. Pentru asta să ne spui limpede: poţi oare să-i dai tumneaici afecţiunea tumitale de tragoste, ori ba? SHALLOW: Nepoate Abraham Slendor, poţi s-o iubeşti? SLENDER: Nădăjduiesc, sir, că voi face aşa cum i se potriveşte unui om raţional.
EVANS: Apăi nu, mă rog; jur pe toţi îngerii şi pe doamnele lor că trebuie să te exprimezi pozitiv, să te legi să-i dai întreaga tumitale tragoste. SHALLOW: Da, trebuia. Spune, vrei să te-nsori eu ea şi să pui mîna pe o zestre frumuşică? SLENDER: Sînt gata să fac şi mai mult, unchiule, dacă mi-o ceri tu, şi dacă dînsa e măcar pe jumătate o femeie raţională. SHALLOW: Nu aşa, înţeîege-mă cum trebuie, zău, înţelege-mă cum trebuie, dulcele meu nepot! Daeă-mi dau vreo osteneală, este ca să-ţi fac ţie o plăcere, nepoate dragă. Spune, eşti în stare să iubeşti fata?
SLENDER: Dacă mi-o ceri, sir, mă voi însura cu ea. Şi dacă la început dragostea n-o fi prea mare, cu timpul împrietenindu-ne mai bine, s-ar putea să mai scadă, de îndată ce sîntom căsătoriţi şi avem prilejul să ne cunoaştem unul pe altul. Cu cît mai mare va fi apropierea, cu atît mai multă nefericirea! Dar dacă tu spui *însoară-te eu ea,* eu mă însor cu ea; sînt de bunăvoie hotărnicit şi învoit.
EVANS: E un răspuns înţelept, afară de vorba „hotărnicit", care ieste în proastă folosinţă. După priceperea mea, a vrut să zică „hotărît". Oricum, mă rog, intenţiunea lui e tare frumoasă! SHALLOW: Aşa-i, cred că nepotul meu are intenţii cinstite! SLENDER: Ei, ba nu! Dacă n-o fi aşa îmi pun gîtii-n ştreang, jur! *(Intră din nou Anne Page.)*
SHALLOW: Iat-o pe frumoasa domnişoară Page! De dragul dumi-talc aş vrea să mai fiu o dată tînăr, domnişoară Anne!
ANNE: Prînzul e pe masă; tatăl meu aşteaptă plăcuta dumneavoastră tovărăşie.
SHALLOW: Mă duc la dînsul, frumoasă domnişoară Anne!
EVANS: Voia binecuvîntată a lui Tumnezeu sfîntul! Nu vreau să lipsesc nici ieu de la rugăciunea de dinaintea

mesii. *(Shallow şi Ewans* ***ies.)***
ANNE: Nu doriţi să poftiţi şi dumneavoastră? SLENDER: Nu, vă mulţumesc, zău, din toată inima; aici mă simt foarte bine!
467 30*
[X, 11
ANNE: Vă aşteaptă prînzul, sir!
SLENDER: Nu mi-e foame, mulţumesc, pe onoarea mea! *(Către Simple.)* Du-tc, băiatule, cît mi-ai fi mie de slugă, du-to şi-l serveşte pe unchiul Shallow. *(Simple iese.)* Un judecător de pace poate fi mulţumit uneori că o rubedenie a lui îi împrumută servitorul. Eu nu ţin acum decît trei slugi şi un valet pînă ce o să moară mama. Dar ce-are a face? Trăiesc ca un nobil sărac, dar de viţă.
ANNE: Nu mă pot întoarce fără dumneavoastră! Nu se vor aşeza la masă pînă ce nu veniţi.
SLENDER: Pe legea mea, nu mănînc nimic. Vă mulţumesc însă, ca şi cum aş fi mîncat!
ANNE: Vă rog, sir, să poftiţi înăuntru.
SLENDER: Vă mulţumesc, aş fi mai bucuros să mă preumblu pe aici. Mi-am rănit un ţurloi zilele trecute, pe cînd mă hîrjo-neam în sabie şi pumnal cu un meşter de scrimă[16]; trei lovituri pentru un blid de prune fierte[17]; şi v-o jur, de-atunci nu mai pot suferi mirosul de mîncare fierbinte. Dar de ce latră aşa cîinii dumitale? Se află cumva urşi în oraş?
ANNE: Cred că se află, sir. Cel puţin aşa am auzit.
SLENDER: Asta îmi place teribil; e distracţia mea favorită şi
rămăşaguri pe i urs dezlegat?
ANNE: Da, grozav de rău, sir.
SLENDER: Cînd aud d-alde-astea, îmi creşte inima. L-am văzut nu mai puţin de douăzeci de ori pe ursul Sackerson.[38] L-am apucat chiar de lanţ; dar femeile, te rog să mă crezi, urlau şi ţipau ca din gură de şarpe. Adevărul este că femeile nu pot suferi urşii; sînt nişte animale atît de grosolane şi de urîte!
(Intră din nou Page.)
PAGE: Pofteşte, dragă jupîn Slender, pofteşte, te aşteptăm.
SLENDER: Nu mănînc nimic, îţi mulţumesc, sir.
PAGE: Pe toţi dracii şi colacii, aci nu-i pe îmbiate! Te rog, sir,
te rogt"
SLENDER: Nu, deschide dumneata drumul, pofteşte! PAGE: Haidem, sir!
SLENDER: Domnişoară Anne, treceţi dumneavoastră întîi. ANNE: Nu, sir, nu se poate, în faţă e locul dumneavoastră! SLENDER: în ruptul capului, eu nu trec. în ruptul capului, jur!
Cum să vă aduc o astfel de jignire? ANNE: Vă rog, **sir!**
468
nu .se găseşte om în Anglia care să mă taie-n răi chestia asta! Nu-i aşa că vă speriaţi dacă vedeţi un i
ti, 2,3]
SLENDER: Ce pot face! Mai bine nepoliticos docît plicticos. Dumneavoastră singură vă aduceţi ofensa, zău aşa!

SCENA 2

(Ies.)

Acelaşi decor.
Intră sir Eugh Evans şi Simple.

EVANS: Du-te şi întreabă, mă rog, cum să poate ajunjc la casa lui toctor Caius. Acolo trăieşte o anume toamnă **Qtiickly,** care e un fel de jupîneasă ori de doică, ori bucătăreasă ori mă rog una care-l spală şi-l usca.
SIMPLE: Bun, sir!
EVANS: Stai că vine ceva şi mai pun! Du-i astă scrisoare pîntru că ieste o bună cunoştinţă a tomnjşoarei Anne Page, mă rog. Iar scrisoarea o roagă **gă-i** ceară şi să stăruie pe lîngă tomni-şoara Anne Page ca să asculte de torinţclo stăpînului tău. Pleacă de îndată, ieu mă duc să-mi sfîrşăsc masa; trebuie să vină merele şi brînzele.
(Ies.)

SCENA 3

O cameră la „Banul Jartierei".
Intră Falstaff, hangiul, Bardclph, Nym, Pistol şi Robin.'
FALSTAFF: Ei, hangiul de la „Jartiera"!
HANGIUL: Ce spune vajnicul meu cavaler? Grăieşte cu preaştiinţă
şi înţelepciune! FALSTAFF: La drept_ vorbind, prietene, trebuie să le fac vînt
cîtorva din suitarii mei. HANGIUL: Şcoate-i din pită, vajnicul meu Hercule; arată-le uşa;
să tropăie pe uliţi: trap, trap.

FALSTAFF: Nu_mai merge! Cheltuiesc cu ei zece lire pe săptămînă, HANGIUL: Eşti un împărat; Cezar, Kheisâr şi Fessâr.[19] De-ngădui,
pe Bardolph îl iau la mine; să tragă din butoi şi să toarne în
leică; aşa-i c-am zis bine, puternice Hector[20]? FALSTAFF: Buna mea gazdă, aşa să faci! HANGIUL: Atunci ne-am înţeles; spune-i să vină după mine. *(Lui*
Bardolph:) Spirt să fii; cu un ochi la drojdia de pe fund, cu

altul la spuma de la vrană; îmi place omul să fie om, cuvîntul cuvînt; haideml
(Iese.)
FALSTAFF: Eardolph, urmează-l! Meseria de pivnicer e o meserie bună. Dintr-o tundră ponosită croieşti un laibăr nou; dintr-un valet ofilit — un boboc de pivnicer. Cară-te, mergi cu bine!
pARDOLPH: E visul meu de-o viaţă; voi face şi avere!
PISTOL; Păgîn nemernic, au vrei oare cepul să-l desfaci?
(Barăclph iese.) NYM: La băutură fost-a zămislit; care-i hazul? N-arc în el nimic
de erou! FALSTAFF: Sînţ tare bucuros că m-am descotorigit de hoţomanul
ăsta; tâlhăriile lui erau cusute cu aţă albă; fura cum ar cînta
un om beat: fără tact! NYM: Umorul cu adevărat de soi e să ştii să furi în doi timpi şi
trei mişcări. PISTOL: „Să-ţi însuşeşti", spune înţeleptul; „să furi"!... un colac
şi-un bobîrnac pentru o vorbă ca asta. FALSTAFF: Toate bune şi frumoase, domnilor, dar mi-au cam
ieşit călcîiele din cizme. PISTOL: Foarte bine, e rost de bătături! FALSTAFF: Nu mai am cum o-ntoarce, cum o suci; trebuie să
născocesc ceva, vreo coţcărie. PISTOL; Puii de corb aşteaptă să-şi umfle guşuliţele. FALSTAFF: Care din voi îl cunoaşte în oraşul ăsta pe un oarecare
Ford? PISTOL: îl cunosc pe individ ca pe un eal breaz; are osînză, nu
glumă.
FALSTAFF: Cinstiţii mei flăcăi, iată despre ce e vorba...
PISTOL: Lată vorbă şi rotundă, dolofană ca şi burta!
FALSTAFF: Lasă gluma, Pistol! E drept că doi coţi englezeşti nu ajung ca să-mi coprinzi mijlocul, dar nici prin gînd nu-mi trece sa strîng cureaua; dimpotrivă, caut un prilej să-i pot desface bine băiorile. Pe scurt, am de gînd să mă iubesc cu nevasta lui Ford. E plină de draci şi pare femeie de înţeles! La verbă e mieroasă, la fire drăgăstoasă. Dacă m-aş pune să vă spun tot ec-mi dă de înţeles, apoi cele mai nevinovate vorbe ale ei nu s-ar pi:lua traduce în englezeşte decît aşa: suit din tălpi şi pînă-ii creştet a lui sir John Falstaîf 1

PISTOL:
NYM:

PISTOL: E bine ftdsncită şi bine tălmăcită dintr-o limbă neprihănită în engleză!
NYÎI: Adînc e-nfiptă ancora! Oare merge gluma asta?.. FALSTAFF: Lumea zice că are mîiia liberă în punga bărbatului; şi punga **Iui** geme de aur, numai gălbiori cu zimţi, curaţi ca nişte sfinţi.[21]
— Iar noi o liotă de draci!...
Să-i înhăţăm, ortacii Planu-i bun, Frumoasă gluma Şi ne-om face suma, Pe spinarea sfinţilor!
FALSTAFF: Am aici o scrisoare pentru ea, şi alta, alături, pentru nevasta 'ni Page, care mai adineauri îmi făcea ochi dulci, cer-cetîndu-mi făptura cu luare-amintc, de sus pînă jos; uneori raza de soare a privirilor ei îmi aurea picioarele, alteori forma impunătorului meu pîntec. PISTOL: Precum un bălegar umflat
De-al verii soare **alintat.** NYM: îţi mulţumesc, **i-ai** zis-o fin!
FALSTAFF: O, mă cîntărea din ochi pe toate feţele cu atîta lăcomie, că mă înfierbântasem ca sub dogoarea unui cuptor. Am şi pentru ea o scrisoare. Şi dînsa e stăpînă la ca acasă, face ij ce vrea cu punga bărbatului; cînd te gîndeşti, parcă ar fi o JA regiune din Guyana[22], numai aur şi belşug. Vreau să le am în & mînă pe amîndouă, să le jumulesc după nlac. Ele vor fi Indiile[23] mele, de răsărit şi de apus, şi voi tace negoţ cu amîndouă. Haide, tu să-i duci această scrisoare doamnei Page, iar tu, pe asta, doamnei Ford. E rost de căpătuială, băieţi, e rost de căpătuială!
PISTOL; Pe Lucifer[24], mă crezi Pandar[35] din Troia!
Atunci la şold de ce mai port oţel? NYM: Nu pot suferi gluma prostească: ia-ţi înapoi acest răvaş
poznaş; vreau să-mi ţin haneul şi rangul! FALSTAFF *(hi llobin):*
Scrisorile tu mi le du, băiete,[26] Te iau cîrmaci spre ţărmuri aurite, Iar voi, tîîhari, ca srriHina pieriţi, în pulbere să viermuiţi; hai, dramu'! Falstaff cu manierele franceze,[27] La modă, se va-mprieteni eu-ncetul; Kăminem: seniorul cu vaietul 1
(Iese

de Eobin.)
471

bun,
Răzbunarea nu-rm
! '■'*
şi cui
(IesJ

SCENA 4

O *cameră* în casa dociondui *Cnius, Inirâ doamna Quickly, Simple şi Rugby,*

DOAMNA QUICKLY: Aseultă-mă, John Rugby, te rog du-te pînlâ la fereastră şi vezi de nu se întoarce cumva stăpînul meu, doctorul Caius. Că de se-ntoarce şi află pe cineva în casă — ţi-o jur pe ce am mai scump — va pune la grea încercare răbdarea Celui de sus şi engleza regelui.[30] RUGBY: Mă duc să pîndesc.

DOAMNA QUICKLY: Aşa, du-te dar; iar ca să-ţi răsplătesc osteneala, deseară, în&%t«* de-a stinge tocul, am să-ţi fierb un lapte de pasăre. *("Rucjby iese.)* Băiat de treabă, îndatoritor, bun la suflet — ăl mai cumsecade slujitor care ar putea intra vreodată în casa asta. Unde mai pui că nu e nici gură-spartă, nici din ăia puşi pe gîlceavă. Marele lui păcat este că-i prea bisericos. S-a prostit de tot din această pricină; dar ce vrei, fiecare cu meteahna lui, nu-i aşa? Ei, dar să nu mai vorbim de asta!
Zici că te cheamă Peter Simple?

SIMPLE: Chiar aşa, ce să fac dacă nu am un nume mai pricopsit? DOAMNA QUICKLY: Şi eşti servitorul domnului Slender?

SIMPLE: Precum spui.

DOAMNA QUICKLY: Şi ce fel de om e Slender ăsta? Poartă o ditai
barbă, tăiată rotund ca un cuţit de mănuşar? SIMPLE: Aş, de unde! Are un obraz puţintel şi o bărbuţă galbenă, pricăjită, aşa cum purta Cain[31]. DOAMNA QUICKLY: S-ar părea că-i un om potolit, cu frica lui Dumnezeu, nu-i aşa?

SIMPLE: Cu frica lui Dumnezeu, nu-i vorbă, dar om cu mînă grea cum e a lui nu găseşti cu una, cu două. O dată s-a cîlţuit
cu un paznic.

DOAMNA QUICKLY: Ei, nu mai spune! Oh, acum îmi amintesc! îîii-i cumva ăla care umblă cu capul pe sus, ţanţoş de parc-ar fi înghiţit o prăjină?

SIMPLE: Aşa-i cum zici, adevărat, aşa face!

DOAMNA QUICKLY: Ei bine, atunci mă rog Cerului ca Anne Page să nu-şi afle un noroc mai chior. Spune-i părintelui Evans că sînt gata să fac tot ce-mi stă în putere pentru fericirea stăpînului dnmitale. Anne e o fată bună şi din toată inima aş dori...

(Intră din nou Rugby.) RUGBY: Sfîrşitul lumii! Scăpaţi cum ştiţi şi cum puteţi! Stăpînul
se întoarce!

DOAMNA QUICKLY: Praf ne face pe toţi. Repede vino aici, tinere, ascunde-te în odaia asta. *(îl împinge pe Simple într-o cameră.)* Mult n-are să stea el. Ei, John Piugby! John! John, nu m-auzi? Du-te, John, du-te şi vezi de nu i s-a-ntîmplat ceva stăpînului meu. Tare mă tem că nu se simte bine de vreme ce n-a venit acasă... *(Cîntă.)* La-la-la, la-la-la, la-la-la! *(Intră doctorul Caius.)*

CAIUS: Chel[32] cântare aţi spus? Nu-mi plac set[33] pghostii! Te rrog
să-mi aduci din mon[34] cabinet un *boitier vert,* un cutiorr, un
cutiorra vcrrde. Aţi intenţionat ce spun? Un cutiorra verd'.

DOAMNA QUICKLY: Cum nu/v-o aduc îndată. *(Aparte.)* Bine că
, nu s-a dus dumnealui; dacă dădea acolo peste tînăr l-ar fi
apucat toţi dracii!

CAIUS: Fe, îe, fe, fe! *Ma foi, U fait fort chaud. Je ni'en ă la Cour, la grande affairel*[3i]

*73
47?,
[1, 41

DOAMNA QUICKLY *(întorcîndu-se):* Asta e cutia?

CAIUS: Oui! Mettez-le au mon bimmerr; de'pe'eke[86], repede! Onde iest acel tycaloz de Eugby?

DOAMNA QUICKLY:"Hei, Jolm Eugby, John!

EUGBY: Aici sînt, sir!

CAIUS: Eşti John Eugby, ori nattarrăul de Eugby? Ia sabia repede" şi însoţeşte-me îa curtea!

RUGBY: Sabia,' gir, se află în vestibul.

CAIUS: Pe legea mea, ve jurr, am tîrziat cam mult. La dracul! *Qu'ai-je ouhlie?*[zl] în cabinetul am nişte leaciirr pe

carr pur şi simple nu este permis să le las acasă.
DOAMNA QUICKLY: Dumnezeule mare, are să-l afle acolo pe tînăr, şi parcă văd că-l apucă alte alea...
CAIUS: O, diable[38], cine este asta din cabinetul meu? Tylhar! Vilain![39] Larron![40] *(Scoţîndu-l pe Simple afară.)* Eugby! Daţi mie sabia!
DOAMNA QUICKLY: Bunul meu stăpîn, potoliţi-văl
CAIUS: pentru de ce să mă potolesc?
DOAMNA QUICKLY: Tînărul e un om cumsecade!
CAIUS: Un om cumseead', ce căutat el in cabinetul meu? Asta nu e om cumseead' care intră în cabinetul meu.
DOAMNA QUICKLY: V-aş ruga să nu fiţi atît de flegmatic şi să daţi ascultare adevărului. A fost trimis la mine de părintele Evans...
CAIUS: Ei!?
SIMPLE: întocmai, ca s-o rog pe această doamnă...
DOAMNA QUICKLY: Taci, te rog!
CAIUS: Tu să taci! *(Către Simple:)* Spune!
SIMPLE: Ca s-o rog pe această doamnă cumsecade, slujitoarea dumneavoastră, să pună un cuvînt bun pe lîngă domnişoara Anne Page pentru stăpînul meu, care ar vrea s-o ceară de nevastă.
DOAMNA QUICKLY: Ei da, asta-i dacă vrei să ştii, dar nu-mi bag eu degetele-n foc pentru nimic în lume! Să mă leg la cap dacă nu mă doare?
CAIUS: Prin urmarr te-a trimis pe tine, sir Hugh? Eugby, *laillez[il]* mie nişte hartye de scris 1 Iar tu aşteptaţi un clipă. *(Scrie.)*
DOAMNA QUICKLY *(lui Simple):* Sînt cum nu se poate mai bucuroasă că e aşa de liniştit, dacă l-ar fi apucat pandaliile ai fi văzut cum ţipă şi umblă de colo pînă colo, abătut şi înfuriat ca un curcan. Cu toate astea, tinere, voi face pentru stăpînul diunitale mai mult decît îmi stă-n putere; treaba este că franţuzul, adică doctorul, adică stăpînu-meu — pot să-i zic stăpîn pentru că eu îi îngrijesc casa; eu spăl, eu calc, eu fierb, eu coc

eu curăţ, eu îi gătesc mîncarea şi băutura, cu îi aştern patul şi toate' astea le fac singură-singurică...
SIMPLE *(lui Quickly);* Cam multe pentru mîiuiio unuia singur.
DOAMNA QUICKLY *(lui Simple):* Ţi se pare mult, nu-i aşa? Fireşte, e lucru mult, unde mai pui că trebuie să mă scol cu noaptea-n cap şi să mă culc la cîntatul cocoşilor, şi cu toate astea — ţi-o spun numai dumitaie şi te rog să rămînă între noi — stăpînul meu însuşi e îndrăgostit do domnişoara Page. Cît despre domnişoara Anne, pot zice fără grijă că gîndurile ei nu sînt nici pentru tanda, nici pentru manda..
CAIUS: Tu, nătărrăule, du această, scrisor' lui parrintehu sir Hugli! E un provocarr' la duel. Am să tai Ia el gîtul în grădina public'. Să-l învăţ eu pe acest nătarrău şi calic de popa să nu mai bage nasul de la el unde nu-i fierbe oala. Te poţi merge — nu mai ai pentru ce să stai aici! Jur că am să tai la el amîndoi fudulii; jur că n-are să-i răinîie un bucăţica cît să arunce la un căiţei.
(Simple iese.)
DOAMNA QUICKLY: Bietul de el, n-a făcut decît să pună o vorbă bună pentru un prieten.
CAIUS: Asta la mine este absolut indifferent; nu mi-ai spus tu singurr că donmişoarrâ Anne Page va fi al meu? Jur ca am să-l omor pe poppa asta codoş; l-am pus pe hangiul de la „Jarretiere" să ne aleagă armele; jur că Anne Page va fi al meu!
DOAMNA QUICKLY: Sir, fata vă iubeşte şi toate vor ieşi cum nu se poate mai bine. Dar gura lumii trăncăneşte. Ei si? N-are decît!
CAIUS: Eugby, vino cu mine la currtea. Ve jurr, dacă Arme Page nu va fi al meu, te dau afarr din casă pe brîiici! Ţino-te pe urmele meu, Eugby!

(Caius şi Rugby pleacă.)

DOAMNA QUICKLY: Au să-ţi crească urechi do măgar nr^ptînd să ţi se împlinească gîndul; cu atîta ai să te alegi! Ce mai încoace şi-ncolo, o cunosc eu prea bine pe domnişoa.,;i Anne. Nici o femeie din Windsor nu ştie mai bine decît mine ce are ea-n suflet. Şi de nimeni pe lume — mulţumesc lui Dumnezeu sfîntul — nu ascultă cum ascultă de mine. FENTON *(dinăuntru):* Hei, este cineva pe-aeasă? \ *rf; ■ DOAMNA QUICKLY: Cine-i acolo? Intră! *' '" ' u ;
(Intră Fenton.) ^uu^i .. -,->■ ■ -i •■.>-.

[I, 41
FENTON: Ziua bună, cinstită cucoană. Ce mai faceţi?
DOAMNA QUICKLY: Cît se poate de bine, cu atît mai mult cu cît domniile voastre binevoiţi să mă-ntrebaţi.
FENTON: Ce mai noutate? Ce face drăgălaşa domnişoară Anne?
DOAMNA QUICKLY: Aveţi dreptate, domnule, e drăgălaşă şi bună şi frumoasă şi vă este prietenă, asta — slavă Domnului — v-o spun aşa, în treacăt.
FENTONj^Cu alte cuvinte, crezi că am să izbutesc, aşa-i? Nu-i fac curte degeaba?

DOAMNA QUICKLY: Toate cîte se află pe lume, domnule dragă, sînt în mîna lui Dumnezeu; şi totuşi mă jur pe Sfînta Scriptură că vă iubeşte, credeţi-mă, domnule Fenton. Oare nu domniile voastre sînteţi ăla care aveţi un neg deasupra sprîncenei?
FENTON: Ba întocmai, îl am, şi ce-i_cu asta?
DOAMNA QUICKLY: Păi cu negul ăsta-i povestea! Crede-mă, Nan e dată dracului cu toate că, pe cuvînt de onoruri, e mai cinstită decît orice fată de pe lume. Un ceas întreg am stat şi-am sporovăit împreună despre negul ăsta. Cu nimeni nu rîd şi nu petrec cît rîd şi petrec cu dînsa. Nu-i mai puţin adevărat că-i aplecată spre melancolie şi de multe ori stă pierdută şi se gîn-deşte. în ce vă priveşte pe domniile voastre, una să ştiţi: daţi-i înainte!
FENTON: Bine. Astăzi am s-o văd. Ţine banii ăştia, şi pune o vorbă bună pentru mine. Dacă se îmtîmplă s-o vezi înainte, ai grijă şi spune-i cele bune din parte-mi.
DOAMNA QUICKLY: Cum do nu, se poate? De bună seamă că am s-o fac! Iar cînd veniţi data viitoare am să le spun mai multe domniilor voastre, cînd vom sta la confidenţă, despre negul acela şi despre alţi peţitori.
FENTON: Bine, la revedere, sînt foarte grăbit de data asta.
DOAMNA QUICKLY: La revedere domniilor voastre! *(Fenton iese-)* Hei, ce om cumsecade! Dar Anne nu-l iubeşte nici pe el. Nimeni pe lume nu-i cunoaşte gîndurile **lui** Anne cum i le cunosc eu. Ah, Doamne, oare ce-am uitat?

(Iese.)

ACTUL II

SCENA 1

în faţa casei lui Page.
Intră doamna Page cu o scrisoare în mînă.
DOAMNA PAGE: Cum adică! N-am primit eu scrisori de dragoste în zilele de sărbătoare ale **frumuseţii** mele, şi să-mi dea de furcă tocmai acum? Ia să vedem! *(Citeşte.) „Nu mă întreba de ce te iubesc; pentru că deşi dragostea se foloseşte de raţiune ca de un doctor, nu vrea s-o primească sfătuitor. Nu mai eşti tlnârâ, nici eu nu mai sînt; iată un început de potrivire. Dumneata eşti veselă, şi eu de asemenea; ha, ha! Iată, o mai mare potrivire; Ui place vinul dulce, mie-mi place la fel; vrei potrivire mai multă ? Mulţumeşte-te, doamnă Page — cel puţin dacă dragostea unui soldai îţi ajunge — mulţumeşte-te că te iubesc. N-am să zic: «Fie-ţi milă de mine», pentru că asta n-ar fi vorbă de soldat; dar*
Ţi-o spun: iubeşte-mă! Prin mine!
Al tău cavaler adevărat
Ziua şi noaptea
Sau pe orice fel de lumină, slujitor
plecat,
Din toate puterile fie dat, Gaia pentru tine să mă bat,
John Falstaff."
Ce Irod[42] al iudeilor mai e şi ăsta? O, păcătoasă, păcătoasă lume! Un om aproape .rebegit de vîrstă să facă pe tinerelul galant! Ce gînduri uşuratice o fi răstălmăcit în vorbele mele beţivanul ăsta flamand[43] — **fir-ar** al dracului — ca să îndrăznească să mă asalteze în felul ăsta? Să tot fi fost de vreo trei ori, nu mai mult, în societ atea mea! Ce-am putut eu să-i spun?... Glumele mele au fost destul de cumpătate, Dumnezeu să mă

[H, U
ierte! Ah, vreau să supun Parlamentului o plîngero pentru a le veni de hac bărbaţilor. Cum m-aş putea răzbuna pe el? Pentru că am să mă răzbun, şi de asta gînt tot atît de sigură cît do sigură sînt că măruntaiele lui înoată în osînză.
(Intră doamna Ford.)
DOAMNA FORD: Doamnă Page! Pe ce am mai scump, la dumneata veneam!
DOAMNA PAGE: Şi eu, zău, veneam la dumneata. Dar nu arăţi de loc bine.
DOAMNA FORD: Asta n-am s-o cred niciodată; îţi pot dovedi contrariul.

DOAMNA PAGE: Ea zău, bine mi arăţi.
DOAMNA FORD: Fie! Totuşi ţi-o spun iar c-aş putea face dovadă de contrariul. Oh! Doamnă Page, dă-mi un sfat.
DOAMNA PAGE: Despre ce-i vorba, draga mea?
DOAMNA FORD: Ah, dragă! Dacă n-aş ţine la un fleac de respect, n-aş mai avea parte de cinstea cuvenită!
DOAMNA PAGE: Dă-l naibii de fleac, draga mea, şi păstrează-ţj cinstea... Despre ce-i vorba? Nu te lega de fleacuri. Despre ce-i vorba, spune?
DOAMNA FORD: Dac-aş primi să cobor în iad numai o clipă din marea eternitate, ar fi destul ca să pot intra în rîndul nobilimii.
DOAMNA PAGE: Cum? Ce tot îndrugi? Nobila doamnă Alice Ford! Cinstea asta se brînzeşte curînd. Pentru aşa boierie nu face să te lepezi de lumea ta.
DOAMNA FORD; Umblăm ziua-n amiaza mare eu luminarea aprinsă... Ia, atenţie colea, citeşte! Să vezi de n-aş putea eu sta în tagma cavalerilor. *(îi înmînează o scrisoare.)* Voi avea cea mai proastă părere despre bărbaţii graşi, cîtă vreme ochii mei vor putea deosebi un om de alt om. Şi cînd te gîndeşti că nu spunea vorbe urîte, lăuda modestia la femei şi condamna orice faptă necuviincioasă în cuvinte atît de înţelepte şi convingătoare, încît aş fi jurat că vorbeşte întocmai cum gîndeşte; dar între vorba şi gîndurile lui e tot atîta potrivire cît între psalmul o sută şi cînteeul „doamna cu mînecuţe verzi".[44] Mă întreb ce furtună o fi aruncat pe coasta de la Windsor această balenă cu atîfea măji de ulei în burtă? Cum să mă răzbun pa el? Cred că lucrul cel mai bun ar fi să-l îmbrobodim cu nădejdi pînă ce flacăra seîrbavnică a poftelor cc-l înfiorbîntă îl va face să se topească în propria lui grăsime... Ai mai pomenit vreodată aşa ceva?
[ÎI, 1]
DOAMNA PAGE: Amîndouă scrisorile sînţ aidoma, afară doar de manele Pago şi Ford. Pentru a te linişti po deplin asupra misterului cu proastele lui păreri, iată sora geamănă a scrisorii tale, dar n-avea grijă, moştenirea îţi rămîne întreagă. Fac prinsoare că dumnealui are cel puţin o mie de asemenea răvaşe, scrise gata, cu loc lăsat pentru a trece şi alte nume. De bună seamă că astea sînt din a dona ediţie; are să le tipărească, vezi bine, pentru că lui puţin îi pasă ce dă la tipar, de vreme ce ar vrea să ne bage sub presa lui pe amîndouă. în ce mă priveşte aş prefera să fiu o uriaşă, să mă culc mai degrabă cu muntele Peîionului[45] decît eu... N-ai grijă, găseşti mai uşor douăzeci de porumbiţe deocheate decît ai găsi un bărbat fără pată.
DOAMNA FOKD *(coînparhid ceh două scrisori):* Dar o unul şi acelaşi lucru; acelaşi scris, aceleaşi vorbe. Oare ce-o fi gîndind despre noi?
DOAMNA PAGE: Nu ştiu, *habar* n-am. Asta mai că-mi deschide pofta să mă iau la harţă cu propria-mi virtute. Aş fi ispitită să mă judec pe mine însămi, ca pe cineva pe care nu l-aş cunoaşte; că vezi, dacă nu mi-ar şti el vreo slăbiciune pe care eu nu mi-o văd, nu m-ar fi luat atît de repede, nu m-ar fi abordat eu atîta furie.
DOAMNA FORD; Abordat ai spus? Cînd e vorba de corabia mea sînt hotărîtă să-l ţin mult şi bine deasupra punţii.
DOAMNA PAGE: La fel şi eu. Dacă s-ar băga înăuntru, n-aş mai înfrunta niciodată marea. Să ne răzbunăm pe el; să-i dăm o întîlnire; să-i întîmpinăm stăruinţele cu aşa-zise nădejdi şi să-l ducem cu şosele şi momele pînă îşi va pune caii amanet la hangiul de la „Jartiera".
DOAMNA FORD; Da, aş fi gata să-i joc festele cele mai afurisite, cu condiţia ca neprihănirea cinstei noastre să nu fie pătată. Oh! Dacă soţul meu ar vedea scrisorile astea! I-ar ajunge pe totdeauna merinde pentru gelozia lui.
DOAMNA PAGE: Tocmai, iată-l că şi soseşte, împreună cu bărba-tu-meu.^ Nu mă plîng, al meu e tot atît de departe de a fi gelos pe cît sînt eu de a-i da prilejul să fie; şi sper că depărtarea de care spun nu poate fi măsurată.
DOAMNA FORD: în privinţa asta eşti mai fericită decît mine. DOAMNA PAGE: Să ne sfătuim ce trebuie să facem împotriva acestui cavaler grăsan: vino pe-aici. *(Se retrag deoparte.)*
FORD;

*(Intră **Ford** vorbind cu Fistol, **apoi** Page vorbind eu Nym.)*
Ei, spor că nu-i aşa.

PISTOL: Ba uneori
Speranţa-i eîjine berc, fără de coadă;
Sar John, ţi-o spun, îţi jinduie nevasta. FORD: Dar nu mai e nici tînără.
PISTOL: La el
Na-i pe ales, le-nghesuie pe toate: De rang, de rînd, bogate şi sărace, Bătrîne, tinere, de-a valma, Ford; Ghiveci de carne-i place lui; ia seama! FORD: Nevasta mea să-i placă!
PISTOL: La ficaţi
îl arde dorul ci, deschide-ţi ochii, De nu te vrei ca domnul Acteon[46] Purtînd cununa coarnelor pe frunte. Of, ce scîrboasă vorbă!

FORD: Vorbă? Care?
PISTOL: La coarne mă gîndeam. Cu bine! Numai
Ia seama, treaz fii, hoţii umblă noaptea; Ia seama, n-aştepta să cînte cucul. Hai, caporale Nym! Page, dă-i crezare, Ce spune el e lucru cu temei.
FORD *(aparte):* Voi avea răbdare. Am să le lămuresc cupe toate.
NYM *(către Page):* Şi ceea ce îţi spun e adevărat. Minciuna o un haz care nu mă prinde. Dînsul m-a jignit cu unele hazuri de-ale lui, altfel scrisoarea aia hazoasă ar fi ajuns la destinaţie; dar am şi eu o sabie şi la nevoie o fac să-mpungă. O vorbă ca o sută: o iubeşte pe soţia dumitalc! Mă numesc caporalul Nym; eu spun şi eu afirm! Ăsta o adevărul! Numele meu e Nym, iar Falstaff o iubeşte pe soţia dumitale. Adio! Nu-mi plac hazurile pe pîine şi pe brînză. Adio! *(Iese.)*
PAGE: „Hazurile" lui! Iată un individ fără haz care se sperie de propriile lui palavre.
FORD *(aparte):* îl voi căuta pe Falstaff. PAGE *(aparte):* De cînd trăiesc n-am auzit un pungaş mai gîngăvit şi mai afectat.
FORD *(aparte):* De i-aş da numai de capăt! Da, da... PAGE *(aparte):* N-am să-l cred pe acest chinez[47] chiar de-ar fi ca preotul oraşului să-şi pună obrazul pentru el şi să-mi spună că e om cinstit.
FORD *(aparte):* Părea un băiat cu cap; da, da. PAGE *(către soţia sa, care se apropie):* Tu eşti, draga mea Meg?
DOAMNA PAGE: Unde te duci, George? Ascultă-mă.

in, îs DOAMNĂ FORD *(mergînă spre soţul ei):* Ei, dragul meu Fnmk!
De ce eşti atît de melancolic? FORD: Eu, melancolic! Nu sînt de loc melancolic. Ia-o spre casă, haide! DOAMNA FORD: Pe legea mea, iară eşti cu toane. Mergi, doamnă Page?
DOAMNA PAGE: Sînt a dumitale... Vii la masă, George? *(Aparte, către doamna Ford.)* Ia te uită cine vine; dînsa are să fie trimisa noastră la secătura aia do cavaler.
(Intră doamna Quickly.)
DOAMNA FORD: Pe cuvînt, la dînsa mă gîndeam şi eu: e tocmai omul ce ne trebuie. DOAMNA PAGE *(către doamna Quickly):* Ai venit s-o vezi pe fiica mea Anne, nu-i aşa? DOAMNA QUICKLY: întocmai. Şi spune-mi, rogu-te, ce mai face buna domnişoară Anne? DOAMNA PAGE: Vino cu noi, şi ai s-o vezi. Un ceas întreg avem de sporovăit cu dumneata.
(Doamna Page, doamna Ford şi doamna Quickly ies:)
PAGE: Ce zici, jupîne Ford?
FORD: Ai auzit ce mi-a spus mişelul ăsta, nu-i aşa?
PAGE: Da, ai auzit ce mi-a spus şi celălalt?
FORD: Crezi că e adevărat?
PAGE: Dracu să le ia de slugi! Nu cred să fie cavalerul în stare de una ca asta. Cei carc-l acuză de intenţii urite faţă de nevestele noastre sînt doi coate-goale pe care el i-a dat pe uşă afară. Ce mai, nişte adevăraţi derbedei, acuma cînd au rămas» fără slujbă.
FORD; Erau în slujba lui?
PAGE: Bunînţeles că erau.
FORD: Totuşi, asta nu mă face mai liniştit. Locuieşte la „Hanul Jartierei", aşa-i?
PAGE; Da, dracul să-l ia, acolo îşi are vadul. Dacă încearcă să-mi ducă nevasta cu zăhărelul, o asmut împotriva lui; şi de-o primi altceva decît vorbe de ocară, să nu-mi spui mie pe nume.
FORD: Eu nu pun la îndoială cinstea nevestei, dar nu mi-ar plăcea să-i ştiu împreună. Omul poate avea uneori prea multă încredere. N-aş vrea să-mi iau nici o răspundere pe cap. Şi nu mă pot afla mulţumit cu o asemenea ispravă.

[II, 1]
PAGE: Uite-l pe prietenul vorbă-lungă, hangiul de îa „Jartiera"! Trebuie s&-i fie căpăţîna plină de băutură sau punga doldora de bani că e attt de vesel...
***(Intră** Hangiul.)*
Ce mai face hangiul nostru?
HANGIUL *(către Page):* Mulţumesc, bine, vajnicul meu domn! Tu eşti ceea ce se cheamă un gentilom! *(Către Shalloio:)* Hei, cavaleros[48] al dreptăţii, vii odată?
(Intră Shalloio.)

SHALLOW: Viu, hangiule, viu... De douăzeci de ori bună seara,
jupîn Page! Jupîn Page, nu vrei să vii cu noi? Dibăcim o farsă
nostimă de tot.
HANGIUL: Spune-i, cavaleros al dreptăţii, spune-i-o, vajnice domn! SHALLOW: Domnule, trebuie să aibă loc un duel între sir Hugh,
preotul galcz, şi Calus, doctorul francez. FORD: Dragă hangiule de la „Jartiera", aş avea un cuvînt cu dumneata. HANGIUL: Ce tot spui, vajnice domn!
*(**Ford** şi Hangiul se dau deoparte.)*
SHALLOW *(către Page):* Vrei să vii cu noi să te uiţi? Poznaşul de hangiu a fost însărcinat să le măsoare spadele, şi pe cît mi se pare le-a dat la fiecare din ei alt loc de întîlnire; pentru că, p-onoarea mea, am auzit că pastorul nu ştie de glumă. Ascultă, am să-ţi povestesc toată isprava...
(Se trag deoparte.)
HANGIUL *(către Ford):* Ai cumva vreo pîingere împotriva cava-
Ierului meu, a craiului musafir?
(_FORD: Nici una, declar; dar fac cinste un clondir de vin băirîn de Spania dacă-mi mijloceşti să-l cunosc, dîndu-mă drept un oarecare Brook; şi asta aşa, ca să facem o glumă.
HANGIUL: Bate palma, vajnicul meu domn! Ai să intri şi să ieşi de la el ca la tine acasă. Zis-am bine? Te vei numi'Broo£) Cavalerul e un om de viaţă. Hai, mergem, domnii mei? /
SHALLOW: Al tău sînt, hangiule.
PAGE: Am auzit spunîndu-se că fracenzul e tare în spadă.
SHALLOW: Lasă, dragul meu, aş fi putut să-ţi arăt altă dată mai mult decît crezi. Astăzi n-auzi decît de distanţe, pase, estocade

Bj mt mai ştiu ce. Curajul, domnule Page! Totul stă în ci, total!
Am trăit timpuri cînd cu spada mea tea lungă[49] aş fi pus pe
o-o-uiă ca pe nişte şobolani patru vlăjgani ca dumneata. HANGIUL: S-o luăm pe-aiei, copii, haidem, pe-aidi bă mergem! PAGE: Sînt al dmnitale... Aş prefera să-i aud certîudu-se decît
sări văd cum se bat.
(Hangiul, Shalloio şi Page ies.)
FORD: N-are decît să fie Page un dobitoc blajin şi încrezător în'cinstea nevesti-si, dar cu nu mă pot linişti atît de_ uşor. Uneori a fost în tovărăşia lui acasă la Page; şi co-or fi îăcuţ acolo, nu ştiu. Ei, vreau să lămuresc treaba asta; şi mă voi da drept a/tul, ca să-l descos pe Falstaff. De o găsesc virtuoasă, n-are să-mi fie truda zădamică; dacă e altfel, truda îmi va fi răsplătită.
(Iese.)

SCENA 2

„Hanul Jartierei". Intră Falstaff şi Pistol.
FALSTAFF: N-am să-ţi împrumut nici un penny.
PISTOL: Atunci o stridie-i lumea pentru mine
Şi-am s-o deschid cu-al săbiei tăiş!
FALSTAPF: Nici un penny! M-am învoit să-mi piui obrazul zălog, ca să poţi împrumuta bani; i-am sîcîit pe cei mai buni prieteni ai mei ca să iau trei amânări pentru dumneata şi nedespărţitul dmnitale tovarăş de oişte, Nym; altfel v-aţi fi strîmbat ca două gorile gemene în dosul gratiilor, la puşcărie. M-am osîndit pe vecie iadului pentru că am jurat unor gentilomi, prietenii mei, că sînteţi soldaţi buni şi băieţi de ispravă; iar cînd doamna Bridget şi-a pierdut minerul de la evantai, mi-am dat cuvîntul că nu tu erai cel care l-a şterpelit.
PISTOL: N-ai avut şi din asta partea ta de pradă? Nu te-ai învîrtit de cincisprezece penny?
FALSTAFF: Adevărat, tîlbarule, adevărat! Nu cumva îţi închipui că era să-mi pun sufletul în primejdie pe degeaba? O dată pentru totdeauna, nu te mai agăţa de mine, că nu sînt spînzu-rătoare să te ţin. Cară-te! Un cosor să tai pungile oamenilor la îmbulzeală, asta-ţi trebuie. Du-te la conacul tău din uliţa

Trei **Păduchi...** Cară-te, auzi? Te-mpotriveşti şi nu vrei să-mi duci o **scrisoare,** tîlharule! îţi feşteleşte onoarea! Hei, prăpastie a **laşităţii,** află că şi eu de-abia pot să ţiu cu străşnicie legile onoarei. Eu, chiar eu, cu însumi, cîteodată, lăsînd la o parte frica de Dumnezeu, şi punînd la adăpost onoarea sub mantia nevoilor, sînt constrîns să umblu cu şiretlicuri, să vorbesc în doi peri, să calc pieziş; iar **tu,** tîlharule, îţi pui zdrenţele tale, privirile tale de pisică sălbatică, răţoielile tale de tavernă, înjurăturile tale neruşinate, sub pulpana onoarei! Tu nu vrei să mă slujeşti, tocmai **tu!** PISTOL: Mă dau bătut! Om **sînt,** ce vrei mai mult?
(Intră Robin.)
lîOBIN: Sir, **a** venit o femeie care vrea să vă vorbească. FALSTAFF: Să intre.
(Intră doamna Quiekly.)
DOAMNA QUICKLY: Vă urez bună ziua, înălţimea voastră.
FALSTAFF: Bună ziua, cinstită nevastă.

DOAMNA QUICKLY: Nu tocmai asa, să nu vă fie cu supărare,
înălţimea voastră. FALSTAFF: Fată mare atunci! DOAMNA QUICKLY:
Sînt, zău aşa!
Cum maică-mea **cînd** m-a născut era. FALSTAFF: Eu cred la cei care jură. Ce pofteşti cu mine? DOAMNA QUICKLY: Aş **putea** încredinţa oare un cuvînt, două,
înălţimii voastre? FALSTAFF: Două mii şi **mai** multe, frumoasa mea; iar eu sînt
numai urechi. DOAMNA QUICKLY: Este o anume doamnă Ford, sir; daţi-vă,
rogu-vă, mai în partea asta, să nu ne-audă cineva... Eu, ştiţi,
locuiesc la domnul Caius.
FALSTAFF: Bine, **dă-i** mai departe. Doamna Ford ziceai... DOAMNA QUICKLY: înălţimea voastră spune întocmai cum este—
înălţimea voastră, daţi-vă, rogu-vă, mai în partea asta. FALSTAFF: Te încredinţez că nu ne aude nimeni... Aia de colo
sînt oamenii mei, oamenii mei! DOAMNA QUICKLY: Sînt oamenii înălţimii voastre? Domnul din
eer să-i binecuvînteze şi să facă din ci slujitorii lui. FALSTAFF: Aha, va să zică doamna Ford! Ei, **ce'-i** cu dînsa?

DOAMNA QUICKLY: Ah, sir, e o fiinţă cumsecade! Doamne, Doamne, ce mai craidon **îmi** sînteţi! Dar să vă ierte Dumnezeu, şi pe noi toţi; pentru asta mă rog eu.
FALSTAFF: Doamna Ford... Ei, doamna Ford...
DOAMNA QUICKLY: Ei bine, iată care-i povestea din **fir în** păr. **Ati** pus-o într-o asemenea fierbere pe biata femeie, că te minunezi, nu alta. Cel mai de frunte dintre curteni, pe vremea cînd curtea era la Windsor, n-ar fi putut s-o aducă în halul ăsta. Si doar erau acolo cavaleri, lorzi, gentilomi cu echipajele lor... Vă asigur, curgeau echipaje după echipaje, scrisori după scrisori, cadouri după cadouri... Şi toţi miroseau **atât** de frumos a mosc; şi toţi, vă spun, erau numai în mătase şi aur; şi toţi umblau numai cu vorbe aligante, că ar fi putut cîştiga inima unei femei! Ei bine, vă asigur că n-au dobîndit de la dînsa nici măcar o privire... Chiar astăzi dimineaţă mi s-au oferit douăzeci de îngeraşi de argint, dar eu îi dau încolo pe toţi îngerii de neamul ăsta, cum se spune, afară de cazul cînd îi cîştig pe cale cinstită... Şi vă încredinţez că nici unul din ei n-a izbutit s-o facă să-şi ducă buzele la cupa celui mai mîndru dintre toţi... Şi totuşi se aflau acolo şi conţi, şi granguri din garda regală, dar vă spun drept, pentru ea erau toţi ca şi cînd n-ar fi fost.
FALSTAFF: Dar ce vorbă mi-aduci de la dînsa? Spune-o scurt, dragul meu Mercur[50] în haine de femeie.
DOAMNA QUICKLY: Ei bine, dînsa a primit scrisoarea dumneavoastră; vă mulţumeşte de o mie de ori; şi vă dă de ştire că soţul ei va lipsi de acasă între ceasurile zece şi unsprezece.
FALSTAFF: între zece şi unsprezece?
DOAMNA QUICKLY: Ei, da; şi atunci, spune dînsa, veţi putea veni să vedeţi pictura aia pe care o ştiţi dumneavoastră. Jupîn P'ord, bărbatul ei, n-are să fio acasă. Vai, draga de ea, duce cu el o viaţă tare grea; e un bărbat gelos pînă-n măduva oaselor; amarnică viaţă trage cu dînsul, draga de ea!
FALSTAFF: între zece şi unsprezece! Femeie, spune-i respectele mele! **Nu-i** voi înşela aşteptările.
DOAMNA QUICKLY: Aşa-i, că bine spui. Dar mai am şi un alt misaj pentru înălţimea voastră. Doamna Page, şi ea, vă trimite simţăminte pornite din inimă; şi lăsaţi-mă să v-o şoptesc la ureche, dînsa este o femeie atît de virtuoasă şi atît de iducată, aţîţ de sfioasă, şi care nu scapă o rugăciune nici de dimineaţa nici de seara, o femeie, ce să vă spun, cum nu găseşti două în Windsor; şi dînsa m-a însărcinat să-i dau de veste înălţimii voastre că bărbatul ei lipseşte rareori de acasă, dar că nădăjduieşte că într-o bună zi tot va lipsi. N-am văzut niciodat;
, 21
o femeie alît de înnebunită după un bărbat; fără doar si poate
sînt încredinţată că umblaţi cu farmece; zău aşa!
FALSTAFF: Nicidecum. Te asigur; afară de atracţia farmecelor melc personale, nu umblu cu nici un fel de farmece.
DOAMXA QUIGKLY: Binecuvîntată să vă fie inima pentru acele farmece.
FALSTAFF: Dar spune-mi, te rog, nevasta lui Ford şi nevasta lui Page şi-au făcut cumva mărturisiri despre dragostea pe care mi-o poartă?
DOAMNA QUIGKLY: Ar fi fost o glumă de tot hazul, pe cinstea mea! Nădăjduiesc că n-au atît de puţină minte. Zău că ar fi fost de tot hazul. Ah, doamna Page ar dori din toată inima să-i trimiteţi pe micul dumneavoastră paj; soţul ci are pentru micul paj o neţărmurita infeeţiune; şi zău, jupîmil Page c un om tare de treabă. Nu este în Windsor femeie măritată care să ducă o viaţă mai fericită decît dînsa; face ce vrea, spune ce vrea, le primeşte pe ţoale, le plăteşte pe toate, se culcă cînd îi place, se scoală cînd îi place: totul merge cum vrea dînsa; şi, zău, o merită; şi dacă se află o femeie drăgălaşă în Windsor, apoi dînsa este. Trebuie să i-l trimiteţi negreşit pe micul dumneavoastră paj, alt leac nu se găseşte.
FALSTAFF: Bine, îl voi trimite.
DOAMNA QUICKLY: Atunci chiar aşa să faceţi; şi vedeţi să potriviţi astfel lucrurile, ca el să fie mijlocitorul

între dumneavoastră; şi, pentru orice s-ar putea ivi, să aveţi un cuvînt anumit pentru a vă trece de la unul la altui ce aveţi de gînd să faceţi, fără ca pajul să trebuiască să le înţeleagă pe toate. Nu-i bine să ştie pruncii toate stricăciunile; vedeţi, persoanele de o oarecare vîrstă au, cum se spune, discreţie şi se pricep cum să umble în lume.
FALSTAFF: Pleacă sănătoasă! Spune-le salutări din partea mea Ia amîndouă... Băiete, du-tfe eu femeia asta... *(Doamna QidcMy şi Iîobin ies.)* Ce mai, vestea asta m-a dat gata.
PISTOL: Această tîrfă-i sol lui Cupidon!
Sus pînza; după ea; sloboade tunul! E prada mea, altfel vă-nghită-oceanul!
(Pistol iese.)
FALSTAFF: Ce zici de una ca asta, bătrîne Jack? Dă-i înainte! Voi trage foloase după bătrînul tău trup cum n-ai tras niciodată! Oare se mai uită cineva la tine? După ce ai prăpădit cu femeile atîta amar de bani, a venit oare vremea să-ţi întorci

paguba? Bunule trup, îţi mulţumesc; să mai spună cineva că estl gros şi burduhănos! De vreme ce placi, nu-mi pasă...
(Intră Bardolph.)
BARDOLPH: Sir John, a venit jos un oarecare domn Brook, care ar dori să vă vorbească şi să vă facă cunoştinţă; a trimis clondirul ăsta cu vin bătrîn de Spania pentru o duşcă de dimineaţă.
FALSTAFF: îl cheamă Brook?
BARDOLPH: Da, sir.
FALSTAFF: Să poftească. *(Bardolph iese.)* Sînt bineveniţi oamenii care fac să se reverse ca un pîrău asemenea licori... Ha-ha! Doamnă Ford şi doamnă Page, am pus mîna pe voi! înainte! Drumul!
finiră din nou Bardolph, împreună cu Ford, oare e deghizat.)
FORD: Dumnezeu să vă binecuvînteze, sir! FALSTAFF: Şi pe dumneata, domnule. Doriţi să-mi vorbiţi? FORD; îndrăznesc să vă calc pragul pe nepusă masă. FALSTAFF: Sînteţi binevenit. Cu ce vă pot fi de folos? Lasă-ne singuri, băiete.
(Bardolph iese.)
FORD: Domnule, sînt un om care a cheltuit ceva la viaţa lui. Mă numesc Brook.
FALSTAFF: Bunule domn Brook, doresc să te cunosc rnai îndeaproape !
FORD; Bunule sir John, eu vă cer favoarea asta; şi nu ca să vă fiu vreo povară; pentru că drept să vă spun, dacă unul din noi ar fi să deajaani cu împrumut, acela aş fi eu. Tocmai de asta mi-am luat îndrăzneala să viu aici ca un nechemat. Ştiţi cum e vorba: cînd banul merge înainte, toate drumurile sînt netede ca-n palmă.
FALSTAFF: Banul, domnul meu, e un soldat bun care merge totdeauna în frunte.
^O&Dj Pe cinstea mea că aşa-i! Eu am aici o pungă de bani care mă încurcă. Dacă vreţi 'să mă ajutaţi, sir John, luaţi-o toată sau măcar pe jumătate pentru a-mi uşura povara.
FALSTAFF: Domnule, nu ştiu în ce fel aş putea fi vrednic să devin hamalul dumitale.
(°RD: Am să-ţi spun, sir, dacă ai bunătatea să mă asculţi.

FALSTAFF: Vorbeşte, bunule domn Brook, voi fi încîntat să te pot sluji.
FORD: **Sir,** ştiu că eşti om învăţat — îmi place să vorbesc pe şleau — şi te cunosc de **mult,** deşi n-am avut niciodată prilejul atît de dorit de mine de-a intra în legătură cu dumneata. Trebuie să-ţi **fac** o mărturisire **care-ţi** arată cît de păcătos ma aflu, dar, bunul meu sir John, dacă cu unul din ochi te **uiţi** la păcatele mele, priveşte cu celălalt la ale dumitale. Poate că astfel mă vei dojeni mai cu blîndeţe, reeunoscînd cît de uşor e să te abaţi de la drumul cel drept.
FALSTAFF: Foarte bine, domnule, continuă.
FORD: Trăieşte în acest oraş o doamnă... Soţul ci este un anume Ford.
FALSTAFF: Aşa.
FORD: O iubesc de multă vreme **şi-ţi** spun drept că am tocat o groază de bani pentru dînsa. Am umblat pe urmele ei cu o întărîtare de nebun. Am vînat toate momentele prielnice pentru a o întîlni. Am plătit cu bani grei cel mai neînsemnat prilej de a o vedea măcar o clipă. Nu numai că i-am cumpărat numeroase **daruri,** dar am mai cheltuit în dreapta şi-n stingă pentru **a** şti care din daruri i-ar putea fi pe plac. într-un cuvînt, ara urmărit-o aşa cum dragostea m-a urmărit pe mine, adică **zbu-**rînd mereu pe urmele ei. Dar, orice răsplată mi s-ar fi cuvenit, fie pentru simţăminte, fie pentru banii pe care i-am cheltuit, nu m-am ales cu nimic, afară doar de cazul cînd cele trase şi văzute ar fi să fie socotite drept o comoară, iar atunci comoara asta am cumpărat-o la un preţ **mult** prea mare şi asta m-a învăţat să spun:
De vrei cu bani iubirea, ea va fugi de tine, Urmăritorii nu-i plac, după fugari se ţine.
FALSTAFF: Şi dînsa nu ţi-a dat nici o nădejde?
FORD: Nici una.
FALSTAFF: N-ai stăruit totuşi s-o îndupleci?

FORD: Niciodată.
FALSTAFF: De ce natură era atunci dragostea dumitale?
FORD: Cum să-ţi spun, **cum** ar fi o casă frumoasă clădită pe pămîn-**tul** altuia.[51] Astfel am pierdut clădirea pentru că greşisem alegerea locului.
FALSTAFF: în ce scop mi-aţi făcut această mărturisire?
FORD: Cînd am să-ţi spun înseamnă că ţi-am spus totul. Sînt oameni care pretind că, oricît ar trece ea în faţa ochilor mei drept o femeie cinstită, cînd **e** cu alţii se întrece cu gluma în

asa fel câ **i-au** ieşit vorbe. Acum, sir John, iată miezul propunerii mele: dumneata eşti un gentilom cu aleasă creştere, cu danii minunat de a **îneînta** oamenii, cu legături în lumea bună, si care se bucură de o mare trecere prin rangul şi persoana sa, lăudată de toată lumea pentru faima de războinic, de curtean si de om învăţat.
FALSTAFF: **Vai,** domnul meu! _
FORD: Crede-mă, sir, ştii bine şi dumneata că aşa este. Iată, ţi-am adus nişte bani, **cheltuieşte-i** sănătos, cheltuieşte-i; cheltuieşte **mai mult,** cheltuieşte tot ce am; dar, în schimb dă-mi ceva din timpul dumitale, dă-mi timpul care trebuieşte pentru a lua cu asalt virtutea soţiei acestui Ford; foloseşte tot meşteşugul dumitale de curtezan şi cucereşte-o. Dacă se află pe lume un om s-o poată face, dumneata eşti acela.
FALSTAFF: Cum ţi-ar fi oare împăcată ardoarea pătimaşă a dragostei cînd altul s-ar bucura de aceea pe care o **rîvneşti?** Mi se pare că îţi prescrii un leac absurd.
FORD: Ah, aş vrea să mă înţelegi bine ce urmăresc. Dînsa pare JL _ atît de încredinţată că poartă podoaba virtuţii, **îneît** nebunia *Q^* sufletului meu nu cutează să dea asaltul; e de-o orbitoare stră- *\LidjC* **lucire** ca să-ţi poţi arunca privirile asupra ei. Altfel ar sta lucru- : ^ **rile** dacă aş avea o dovadă, ceva, la mină; atunci dorinţele mele şi-ar găsi precedente şi argumente ca să se dea pe faţă. Aş **putea-o** scoate din această citadelă a purităţii, a bunei reputaţii, a fidelităţii conjugale, şi de după aceste mii de întă-rituri care-mi stau în cale şi caro mi se împotrivesc cu atîţa putere. Ce spuneţi de asta, sir John?
FALSTAFF: Domnule Brook, întîi şi întîi îmi voi **lua** toată libertatea să mă folosesc de banii dumitale; după asta dă-mi **mina** să ţi-o strîng; şi în cele din urmă p e ciivîntul meu de gentilom, dacă o vrei, vei avea-o pe nevasta lui Ford.
FORD: **Vai, bunule** domn!
FALSTAFF: îţi spun că o vei avea.
FORD; înfruptă-te cît pofteşti din banii mei, sir John; am destui şi n-ai să le duci lipsa.
FALSTAFF: înfruptă-te cît vrei din doamna Ford, domnule Brook, **n-ai** să-i duci lipsa. Dumitale pot să ţi-o spun: mă duc azi la o **întîlnire** pe care chiar dînsa mi-a dat-o; tocmai cînd soseai dumneata pleca de la mine femeia carc-i ştie gîndurile şi-i potriveşte ploile. îţi spun că trebuie s-o văd între ceasurile zece şi unsprezece; e vremea cînd scîrba aia geloasă, pungaşul de soţ, lipseşte de-acasă. Treci deseară pe la mine să-ţi spun ce-am izbutit.
4!
'

FORD: Cunoştinţa cu dumneata e o binecuvîntaro. Dar spune-mi, pe Ford îl cunoşti?
FALSTAFF: Să-l ia dracul, biet nefericit de încornorat! **Nu-l** cunosc. Şi totuşi n-am de ce să-i spun „biet". Aud că acest tîlhar de îmbrobodit, care-şi mai şi teme nevasta, are grămezi de aur; e tocmai ceea ce mă face să-i găsesc **atâtea** farmece nevesti-si. Vreau s-o am drept cheie **la** casa de bani a ticălosului de încornorat; şi atunci să mă vezi ce recoltă frumoasă ştiu eu să adun.
FORD: Aş fi dorit, domnule, să-l fi cunoscut pe Ford. în cazul ăsta vă puteaţi feri din calea lui.
FALSTAFF: Dracul să-l ia pe **tîlharul** ăla de negustor de unt în saramură. O dată de mă uit la el şi înlemneşte. Am să-i arăt bastonul şi cînd i-l voi învîrti deasupra coarnelor are să creadă că-i un meteor, nu alta. Domnule Brook, să ştii, am să ţi-l joc eu pe mocofanul ăla, iar dumneata ai să te culci cu nevas-tă-sa. Vino deseară devreme. Ford e un mişel, şi eu am să-i sporesc faima. Dumneata, domnule Brook, îl vei cunoaşte curînd drept ceea ce este, un derbedeu şi un încornorat... Vino deseară devreme.
(Iese.) |
FORD: Ce blestemat de epicurian[52] nemernic! Inima mea e gata să crape de nerăbdare!... Cine spune că asta-igelozie nesăbuită? Nevastă-mea a trimis după el, ora e hotărîtă, tîrgul încheiat. Cui i-ar fi trecut prin cap una ca asta?.-. Doamne, ce pacoste * să ai o soţie necredincioasă! Patul meu va fi mînjit, lăzile mele cu bani golite, cinstea mea sfîrtecată ca o zdreanţă. Şi după aceste groaznice jigniri, mi-e dat să mai ascult şi poreclele cele mai cumplite aruncate chiar de cel care mă nenoroceşte!... Şi ce mai ocări!... Şi ce mai porecle!... Maimona, ar mai merge; Lucifer, merge; Barbason[53], merge; şi totuşi sînt nume de draci, numele unor duhuri necurate; încornorat şi nefericit de îmbrobodit, nici Dracul cît e do drac nu poartă asemenea nume. Page e un măgar, un măgar încrezător; el se încrede în nevas-tă-sa, nu o gelos! Eu mai degrabă aş lăsa untul în păstrarea unui flamand[51], brînza în mîna unuia din Ţara Galilor ca părintele Hugh, plosca cu rachiu unui irlandez, şi buiestraşul de curînd jugănit în scama unui hoţ de cai, decît să-mi las nevasta în voia ei. Pentru că începe să urzească, să **plănuiască,** să tragă la sfori, iar cînd femeia şi-a pus ceva în cap, îşi frînge mai degrabă gîtul decît să n-o facă. Mulţumesc lui

Dumnezeu că sînt gelos! Ora unsprezece, asta e ora! Voi lua toate măsurile,
490
III, ă]
voi prinde pe nevastă-mea, mă voi răzbuna pe Falstaff şi îmi voi bate joc de Page. Voi strămuta mersul lucrurilor. Mai bine trei ceasuri mai devreme decît un minut prea tîrziu! Ruşine, ruşine, ruşine! încornorat, încornorat, încornorat!
(Iese.)
SCENA 3
Un cîmp Ungă Wwăsqr. *Intră* ***Caius şi Rugby.***
CAIUS: **Jack Rugby!**
RUGBY: **Sir!**
CAIUS: Chit iest ora?
RUGBY: Sir, e trecut de vremea cînd sir Hugh a făgăduit că vine să ne întîhiească.
CAIUS: Ma paroli, el şi-a salvat suflet dacă nu venit aici. El rugat mult în Pibliâ de la el şi pentru asta nu venit. Ma paroli, Rugby, el dacă venea este deja mort.
RUGBY: E-nţelept, dacă n-a venit. A ştiut că, dacă vine, înălţimea ta îl omoară.
CAIUS: Ma paroli, un scrumbya nu-i atît de mort cum va fi la el cînd am să-l omorr. Ia spada, Jack, am să arrat la tine cum am să-l omorr!
RUGBY: Vai de păcatele mele, sir. Nu mă pricep la sabie.
CAIUS: Asta mojicii! Trage sabia!
RUGBY: Opreşte, stăpîne. Vin oameni.
(Intră hangiul, Shalloto, Slender şi Page.)
HANGIUL: Dumnezeu să te miluiască, vajnicul meu doctor!
SHALLOW: Dumnezeu să te păzească de rău, domnul doctor Caius!
PAGE: Cu bine, bunule dom' doctor!
SLENDER: Vă doresc ziua bună, domnule!
CAIUS: Pentru de ce venit voi toţ, unul, doi, trrei, patrru?
HANGIUL; Ca să te vedem luptînd, ca să te vedem împungînd, ca să te vedem fandînd. Aici pe loc, colea cu foc! Ca să te vedem făcînd punte, stocate şi reverse, distante şi montante[55]! Ai mierlit-o, etiopianul meu[56], ai mierlit-o, franţozul meu? Ha, vajnicule! Ce spui, Esculapule[57]? Galenule[58]? Inimă vitează din măduvă de soc, ce spui? Ai mierlit-o, vajnicul cu nădragii uzi, ai mierlit-o, hai?
4?!
£11, ai
CAIUS: Ma paroli, ieste la el cel **mai** laş **poppa** de pe lumea. La el nu are indrazneall se arate faţa la himin.
HANGIUL: Eşti împăratul Pişorcă din cetatea Castaliei! Hector[59] al Greciei, copilule dragă.
CAIUS: Ve rrog se-mi fii mărturii că la mine aşteptat pe dynsul şase sau sept, doi-trei ceas, şi iei nu venit.
SHÂLLOW: Asta arată că-i un om cu scaun la cap, domnule doctor. Dînsul—tămăduitor al sufletelor, dumneata—tămăduitor al trupurilor, dacă v-aţi bate aţi săvîrşi o faptă potrivnică rosturilor voastre. Nu vorbesc cu dreptate, **jupîn** Page?
PAGE: Domnule Shallow, dumneata însuţi ai fost un mare luptător cu spada, deşi acum eşti om al păcii.
SHALLOW: La naiba, jupîne Page, deşi acuma-s om bătrîn şi om al păcii, cînd văd o sabie trasă din teacă simt că mă furnică prin deget, gata să fac o nefăcută. Om fi noi judecători şi doctori şi slujitori ai altarului, jupîne Page, dar mai avem în noi ceva din focul tinereţii. Oameni sîntem, jupîne Page!
PAGE: Adevărat, domnule Shallow!
SHALLOW: Asta o să se vadă. Domnule doctor Caius, am venit să te iau acasă. Sînt un judecător de pace în toată legea, dumneata te-ai dovedit a fi un doctor înţelept, şi sir Hugh un slujitor al altarului cu scaun la cap şi eu răbdare. Trebuie să vii cu mine, domnule doctor!
HANGIUL: Iertare, cinstite judecător şi oaspe[80]! *(Lui Caius:)* Un cuvînt, numai, musiu pişăcios.
CAIUS: Pissacios? Ce vrut să spui?
HANGIUL: Pişăcios în limba noastră englezească înseamnă bărbăţie, vajnice Domn.
CAIUS: Ma parole[61], atunci eu avut tot atyta pissacios ca oricare englez. Cîine de poppâ, tycaloz şi calic. Am să tai urechi Ia el!
HANGIUL: Are să-ţi tragă o chelfăneală şi-o papară, să te sature, vajnicule!
CAIUS: Chelfăneală şi paparr? Ce vrut să spui?
HANGIUL: Asta înseamnă că are de gînd să-ţi ceara iertare.
CAIUS: Ma paroli, atunci voi avea tot grija ca se primesc de la el un chelfăneal şi-un paparr.
HANGIUL: îl fac eu să-ţi ardă una, că de nu, i-o ard eu lui.
CAIUS: Ve mulţumesc pentru acest jantiless!
HANGIUL: Sînt gata şi la mai multe, năzdrăvanule! Dar mai întîi, cinstite oaspe şi jupîne Page, şi de asemenea, dumneata eavak-ros Slender *(aparte către ei),* hiaţi-o prin oraş către Frogmore[62].
PAGE: Sir Hugh e acolo, nu-i aşa?

HANGIUL: Acolo e. Vedeţi în ce toane se află. Eu am să-l aduc
pe doctor ocolind peste cîmp. Am zis bine? SHALLOW: Ai zis bine! PAGE, SHALLOW şi SLENDER: Adieu, bunule domn doctor!
(Page, Shallow şi Slender ies.)
CAIUS: Ma paroli, am să-l ucid pe poppâ. Pentru că el pus la Anne Page vorbe bun pentru un maimuţoiul.
HANGIUL: Ucide-l cît vrei, dar mai întîi bagă-ţi în teacă nerăbdarea şi răcoreşte-ţi **mlnia** cu apă rece. Vino cu mine, peste cîmp, la Frogmore; te duc drept la domnişoara Anne Page, la o **fermă** unde se face petrecere. Şi acolo poţi să-i faci curte în voie. Nu-ţi dau eu ghes cum'trebuie, spune? Am zis bine?
CAIUS: Ma paroli, ve mulţumesc pentru acest jantiless. Ma paroli, ve iubesc! Şi am se ve trimit multe clientela bun, conţii, cavalerii, lorzii, adevăraţi gentlemeni, pacient de la mine.
HANGIUL: Pentru asta voi fi împotriva ta în chestia cu mina domnişoarei Anne Page. Am zis bine?
CAIUS: Ma paroli, asta bun, ai zis bine!
HANGIUL: Atunci s-o luăm din loc!
CAIUS: Haide după mine, Jack Rugby!
(Ies.)

ACTUL Iii

SCENA 1

Un cîmp Ungă Frogmore.
Intră sir Eagh Evans şi Simple.
EVANS: Rogu-te, bunule slujitor **al tomnului** Slender şi prietene Simple, ca să-ţi **»e** pe **nume,** în ce **parte te-ai** uitat după tom-nul Caius, care-şi spune, **mă** rog, toctor în mediţină?
SIMPLE: Ce să spun, domnule, m-am uitat spre cartierul de Jos, spre cartierul parcului, spre vechiul cartier al Windsorului, în toate părţile, numai spre oraş nu.
EVANS: Aş tori, mă rog foarte îehemeiit, să te uiţi şi în partea aia.
SIMPLE: **Mă** voi **uita,** sir.
(Se retrage.)
EVANS: Tumnezeu să mă ierte cit sînt de plin de furie şi cît de şovăit în sufletul meu, dar aş fi tare pucuros dacă m-ar fi tras pe sfoară. Ah, ce melancolii mă încearcă! Dar am să-i armie oala de noapte în **opraz** cînd s-o ivi prilejul nimerit. Toamne, iartă-ma!
(Cinta.)
Pe rîuri mici eu val spumat Privighetori ne-au tot chemat în pat de roze şi ferbină în miresme de grădină, Pe rîuri mici cu val spumat[63]... Toamne, Tumnezeule, grozav îmi vine să plîng! *(Ciută.)*
Privighetori ne-au tot chemat... Şedeam pe mal la Pabilon

în miresme de **grădină,**
Pe rîuri mici cu **val** spumat.
SIMPLE: Iată-l colo şi vine spre noi, **sir HughI**
EVANS: E bme-venit!
(Cîntă.)
Pe rîuri mici cu val spumat... Cerule, **apără-l** pe cel drept! Ce arme are cu **el?**
SIMPLE: N-are arme, sir! **Iată-l** şi pe stăpînul meu, şi pe domnul Shallow, şi încă un domn, venind dinspre Frogmore peste barieră. EVANS: Rogu-te, dă-mi haina. Sau mai bine ţine-o tu pe prai
(Intră Page, Shallowşi Slender.)
SHALLOW: Ei, domnule părinte! Bună dimineaţa, bunule sir
Hugh. Ce minune îl poate îndepărta pe un jucător de plăcerea
zarurilor şi pe un cărturar de cărţile lui? SLENDER *(aparte):* Ah, dulce Arme Page! PAGE: Dumnezeu să te aibă în pază, bunule sir Hugh! EVANS: Şi să vă pinecuvînteze pe voi toţi, tupă mare mila lui! SHALLOW: Cum adică şi scriptura şi custura?! Le studiezi pe
amîndouă, domnule părinte? PAGE: Şi încă plin de tinereţe, cu pieptar şi nădragi scurţi şi înfo-
iaţi pe **o** astfel de zi de răceală şi reumatisme. EVANS: Egzistă, mă rog, **motivări** şi pricini pentru asta. PAGE: Am venit la dumneata pentru o faptă **bună,** domnule
părinte.
EVANS: Foarte pine! Care faptă pună? PAGE: De colo vine un om de omenie care, pesemne, fiind jignit
de cineva, se ia în răspăr cu propria **lui demnitate** şi răbdare

cum n-ai mai văzut. SHALLOW: Am trăit optzeci de ani şi mai mult, dar n-am auzit
ca un om de rangul lui, cu demnitatea şi învăţătura lui, s-o la
razna în aşa hal, **uitîndu-şi** de respectul pe care si-l datorează. EVANS; **Cine-i** acela, mă rog? PAGE: Cred că-l cunoaşteţi; domnul doctor Caius, vestitul medic
francez!
- A ANS: Pe voia lui Tumnezeu şi pe pătimirile **lui** că o spun din toată inima: tot atîta plăcere mi-ar face dacă **mi-ai** forbi de un blid de zeamă lungă.

M

PAGE: Cum aşa?
EVANS: N-are nici o ştiinţă despre Tlibbograt.es şi Galen[64]; şi, afară de asta, e un nemernic fricos cum n-a văzut pămîntul,
PAGE: Vă încredinţez, ăsta-i omul care nu se lasă pînă nu se încaieră eu el.
SLENDER *(aparte):* Ah, dulce Arme Page!
SHALLOW: Aşa se pare, după armele pe care le poartă. Ţineţi-i la distanţă unu! de altul, uite că vine doctorul Caius!
(Intră Hangiul, Caius şi Iîvgby.)
PAGE: Nu, dragă domniile părinte, lasă-ţi sabia în teacă!
SHALLOW: La fel şi dumneata, dragă domnule doctor!
HANGIUL: Luaţi-le armele şi lăsaţi-i să se-mpungă eu vorbele. Mădularele să le rămînă întregi, să ciopîrţească doar biata noastră limbă englezească.
CAIUS *(aparte lui Evans):* Te rrog lasă la mine să vorbesc un cuvîn-tul eu urechea de la dumneata. Pentru de ce nu vrut să intyl-neşti cu mine?
EVANS *(aparte lui Caius):* Rogu-te, răbdare! Ai să afli la timpul potrif it!
CAIUS: Ma paroli, sînteţi un laşul, un cîine-javra şi un maimuţoiul!
EPANS *(aparte lui Caius):* Rogu-te, să nu ne facem de patjocura şi de rîsul lumii. Vreau să fim prieteni şi, într-un fol sau altul, am să-ţi tau satisfacţiune. *(Cu voce tare:)* Am să-ţi răstorn oala tumitale de noapte în scăfîrlia tumitale de terbedeu, fiindcă ai lipsit te la întâlnirea şi te la locul stabilit.
CAIUS: Diable! Rugby! Hangiule de „Jarretiere"! Spuneţi, nu aşteptat eu să omorr la el? Nu aşteptat eu la locul unde fost stabilit?
EVANS: Pe sufletul meu de creştin, uită-te tumneata, aci nc-a fost locul stabilit! Să spună hangiul de la „Jartiera"!
HANGiyi.: Pace zic vouă, Gallia şi Ţara Galilor, francez şi galei tămăduitor de suflete şi tămăduitor de trupuri!
CAIUS: Oh, acesta iest foarte bun; ecsellant!
HANGIUL: Pace vă zic! Ascultaţi-l pe hangiul de la „Jartiera". Fac eu politică? Sînt eu un şoltic, sînt eu un Maehiavel[85]? Aş, de unde! L-aş putea eu pierde pe doctorul meu? Nu! El îmi dă leacurile de-nghiţit şi cele de ieşit. L-aş putea eu pierde pe părintelui, cinstitul meu pastor, pe sir Hugh? Ku! El îmi dofto* reşte sufletul cu verbe şi contraverbe. Dă mîna, învăţat al pămîntului! Aşa! Dă mîna, înţelept al cerului! Aşa! Prunci ai şireteniei, v-am dus cu preşul pe ainîndoi! Y-am îndreptat

spre locuri greşite. Inimile vă sînt viteze, pielea vă este-ntreagă, si uh viu de Spania, fiert, să fie sfîrşitul acestei isprăvi! Haideţi, puneţi-vă săbiile zălog. După mine, flăcăi ai păcii, după mine, după'mine, după mine!
^
SHALLOW: Pe cinstea mea, hangiul ăsta e nebun.L'uPa ei. dom-nilor, după el!
SLENDER *(aparte):* Ah, dulce Anne Page!
(Shalloto, Slettder, Page şi Hangiul ies.)
CAIUS: Aha, oare ţeleg bine? Ai făcut din noi nişte pghoaste. * Aşa? Aşa? EVANS: Aşa-i pine! A făcut din noi patjocura şi rîsul lumii. Vreau
să fim prieteni. Şi să ne muncim mintea, mă rog, cum să ne
răspunăm pe fîrtatul ăsta rîios, neruşinat şi sforar, pe acest
hangiu de la „Jartiera". CAIUS: Ma paroli, din tot inima! Iii 'acut la mine prromission că
mc duce unde se află Anne Page. Ma paroli, el şelat la mine! EVANS: Pine, am să-i strobesc tărtăcuţa. Urmează-mă, rogu-te! *(Ies.)*
SCENA 2
O stradă în Windsor,
Intră doamna Pwje şi Robin.
DOAMNA PAGE: Nu, ţine-o înainte, ştrengarule. Ai fost obişnuit să umbli în călcîiele altora, dar acum tu eşti călăuza. Ce-ţi place mai mult, să-mi călăuzeşti mie ochii, sau să ocheşti călcîiele stăpînului tău?
R0B1X: Pe cinste vă spun, prefer să merg înaintea dumneavoastră ca un bărbat decît să mă ţin ca un

chitimendrea după călcîiele lui.
DOAMNA PAGE: O, eşti un băiat care se pricepe să măgulească. Văd eu bine să ai să ajungi un curtezan şi jumătate.
(Intră Ford.)
FORD: Bine că vă întîlnesc, doamnă Page! încotro mergeţi?
DOAMNA PAGE: îţi spun drept, sir, mă duc s-o văd pe nevasta dunatale. E acasă?
FORD: Este! Şi abia se mai ţine pe picioare, cît e de plictisită şi de singură. Dar prietenia ce vă leagă e atît de mare că dacă v-ar muri bărbaţii, voi două v-aţi căsători împreună.
497
[III, 2]
DOAMNA PAGE: Bineînţeles, cu alţi doi bărbaţi.
FORD: De unde l-ai luat pe drăgălaşul ăsta de fluieră-vînt?
DOAMNA PAGE: Nu mai ţin minte cum naiba îl cheamă pe cel care i l-a dat **lui** bărbatu-men. Spune, cum îi zice stăpînului tău, băietele?
ROBIN: Sir John Falstaff.
FORD: Sir John Falstaff!
DOAMNA PAGE: El, el! Niciodată nu-i nimeresc numele. E o prietenie la toartă între el şi bunul meu soţ. Adevărat, nevasta dumitale e acasă?
FORD: Adevărat, acasă.
DOAMNA PAGE: Cu voia dumitale, domnule! Sînt bolnavă de dorul ei!
***(Ies** doamna Page şi Iiobin.)*
FORD: Oare Page are cap? Are ochi? Are un strop de minte? De bună seamă la dînsul toate astea dorm, nu se foloseşte de ele. Hei, şi băiatul ăsta poate duce o scrisoare la douăzeci de mile cu aceeaşi uşurinţă cu care un tun bate la două sute de paşi. îi dă apă la moară nevesti-si. îi stîmeşte nebunia şi o ajută să folosească toate prilejurile. Iar acum se duce la nevastă-mea şi cu dînsa: pajul lui Falstaff. Orice om poate auzi furtuna care mugeşte în văzduh... Şi cu dînsa: pajul lui Falstafî! Frumos complot! Planul e urzit. Şi soţiile noastre, răzvrătite, îşi împart osînda. Bine! Am să-l surprind pe el, îmi voi chinui soţia şi voi smulge masca prefăcătoriei de pe obrazul făţarnicei doamne Page, iar pe bărbatul ei am să-l dau în vileag ca pe un Acteon[66] credul, care şi~o face cu mîna lui, şi pentru aceste isprăvi năstruşnice toţi vecinii mă vor lăuda. *(Bate ceasul.)* Ceasul îmi dă de veste, şi siguranţa de a mă şti apărat mă îndeamnă să cercetez. Acolo îl voi afla pe Falstaff! Pentru isprava asta voi fi mai degrabă lăudat decît luat în rîs. Pentru că, aşa cum este sigur că pămîntul nu se mişcă, sînt tot atît de sigur că Falstaff este la mine acasă. Mă duc.
(Intri Page, Shallow, Slender, Hangiul, sir Ilugh Evans, Caius şi Rugby.)
SHALLOW, PAGE şi CEILALŢI: Bine că vă întîlnim, domnule Ford! FORD: Pe cuvînt, frumoasă bandă. Am acasă mîneări bune şi vă
rog să veniţi cu **toţii** la **prînz. SHALLOW:** Pe mine să mă ierţi, jupîne Ford!
498
[Ui, 2]
SLENDER: Şi pe mine să mă ierţi, sir. Ne-am înţeles să luăm masa cu domnişoara Arme Page şi n-aş vrea să nu mă ţin de vorbă, de mi-ai da multul cu pămîntul!
SHALLOW: Ani pus *h* calo mai dinainte căsătoria între **Anne Page** pi nepotul meu Slender, şi astăzi vom primi răspunsul.
SLENDER: Nădăjduiesc că ani bunăvoinţa dumitale, tătucă Page.
PAGE: O fii, dragă domnule Slender. Sînt cu totul de **partea** dumitale. Dar soţia mea e **trup** şi suflet pentru dumneata, domnule doctor.
CAIUS: Sigurr! Ma paroli! Şi fata iubeşte la mine! îngrijitorea al meu, Quickly, spus la mine de mult.
HANGIUL: Dar ce aveţi de spus de tînărul domn Fenton? Umblă de parcă zboară., face versuri, **privirea** focoasă, vorba aleasă şi răspîndeşte o mireasmă de grădină-nflorită. A lui e bucăţica, a lui e, v-o spun. O are-n buzunar! A lui e!
PAGE: Cu învoirea mea, niciodată, vă asigur! Tînărul nu are avere; a trăit în compania descreieratului de prinţ[67] şi a lui Poins şi vine dintr-o lume prea de sus. Ştie prea multe. Din averea pe care o am n-are să pună el nici o cărămidă la edificiul fericirii lui. Dacă vrea s-o ia, s-o ia fără zestre. Bogăţia de care dispun aşteaptă consimţământul meu, şi eonsimţămîntul meu bate-n partea asta.
FORD: Vă rog din inimă, măcar o parte din voi veniţi să prînziţi Ia mine. Pe **lingă** o mîncare bună, veţi avea şi o distracţie. Am să vă arăt o dihanie fără pereche. Domnule doctor, dumneata trebuie să mergi! Şi dumneata, domnule Page! Şi dumneata, sil[1] Hugh!
SHALLOW: Bine, mergeţi sănătoşi. Noi vom putea peţi în toată voia acasă la jupîn Page.
(Ies Shallow şi Slender.)
CAIUS: Du-te acasă, John Bugby! **Vin** şi eu indată. *(Iese Bugby.)*
HANGIUL: Adio, iubiţilor! Mă duc la cinstitul meu cavaler Falstaff să-i tragem împreună o balercă de vin de Canare.

(Iese Hangiul.)
FORD *(aparte):* Cred că mai întîi are să înghită la mine o duşcă zdravănă. Am să-l fac să şi joace. Haideţi, dragii mei, veniţi? TOŢI; Mergem cu dumneata să vedem dihania.
(Ies.)

[III. 3]
SCENA 3
O cameră în casa lui Ford.
Intră doamna Ford şi doamna Page.
DOAMNA FORD: Hei, **John!** Hei, **Robert!** DOAMNA PAGE: Repede, repede! Coşul eu rufele este aici? DOAMNA FORD: Te asigur! Hei, **Robin,** nu auzi? *(Intră servitorii cu un coş mare.)*
DOAMNA PAGE: Hai, hai, hai!
DOAMNA FORD: Aici, aşezaţi-l jos.
DOAMNA PAGE: Spune-le oamenilor tăi ce au de făcut. Trebuie să ne zorim!
DOAMNA FORD: Prin urmare, John şi Robert, după cum v-am mai spus, aşteptaţi aici aproape, în cămară; cînd vă strig, veniţi ca din puşcă şi ridicaţi coşul ăsta pe umeri; după asta o luaţi la trap, în mare grabă, şi-l duceţi la spălătoresele din lunca Datchet, şi acolo îl deşertaţi în şanţul mocirlos, aproape de malul Tamisei.
DOAMNA PAGE: Aşa veţi face, nu?
DOAMNA FORD: Le-am spus-o de nenumărate ori. Ştiu ce au de făcut. Acum plecaţi şi veniţi îndată ce vă chem.
(Servitorii ies.)
DOAMNA PAGE: Iată că vine drăguţul de Robin. *(Intră Robin.)*
DOAMNA FORD: Ei, puiule de uliu, ce noutăţi aduci cu tine?
ROBIN: Stăpîmil meu, sir John, e la uşa din dos şi ar dori să-i ţineţi de urît.
DOAMNA PAGE: Spune, păpuşelule mic, ne-ai fost credincios?
ROBIN: Da, vă jur. Stăpînul meu nu ştie că dumneavoastră sînteţi aici şi m-a ameninţat că mă trimite la preumblare pentru totdeauna dacă vă spun ceva despre treaba asta. Se jură că mă dă afară.
DOAMNA PAGE: Eşti un băiat bun. Şi discreţia ta are să-ţi fie croitorul care te va înzestra cu un pieptăras nou şi cu un **rînd** de nădragi. Mă duc să mă ascund.
DOAMNA FORD: întocmai. Acum fugi şi spune-i stăpînului tău că sînt singură. *(Iese Robin.)* Doamnă Page, adu-ţi aminte rolul.
DOAMNA PAGE: Grija mea! Dacă nu-i joc bine, să mă fluieri!
(Iese.)

DOAMNA FORD: Să-i dăm drumul! Ne-om purta noi cum se cuvine eu jilăveala asta nesănătoasă. Să băgăm la murătoare acest dovleac umflat. Să-l învăţăm să deosebească porumbiţele de gaiţe.
(Intră Falsiaff.)
FALSTAFF: Tc-am ajuns oare, cereasca mea podoabă? O, de-acum pot să mor, destul am trăit! Sînt în culmea gloriei. O, binecu-vîntată clipă!
DOAMNA FORD: Ah, dulcele meu sir John!
FALSTAFF: Doamnă Ford, nu mă pricep să-ţi înşir cîte-n lună şi-n stele, doamnă Ford. Dar îţi mărturisesc o dorinţă vinovată: aş vrea ca soţul tău să fie mort. Şi sînt gata să spun asta înaintea lordului lorzilor: te-aş face doamna mea!
DOAMNA FORD: Eu, doamna înălţimii tale? Pentru numele lui Dumnezeu, sir John, aş fi o nepricopsită de doamnă.
FALSTAFF: Să-mi arate Curtea Franţei o altă femeie pe măsura dumitale. Diamantele ar păli în faţa ochilor tăi. Sprîncenele arcuite s-ar potrivi pieptănăturii în formă de corabie, pălăriei cu văl — cum se poartă — sau oricărei alte pieptănături de modă veneţiană[68].
DOAMNA FORD: Şi-o basma simplă e bună, sir John. Cu nimic nu s-ar potrivi mai bine sprîncenele mele.
FALSTAFF: Pe Dumnezeu din cer, eşti nedreaptă cu tine însăţi dacă vorbeşti aşa. Ai fi o desăvîrşită femeie de curte şi felul cum atingi pămîntul cu piciorul ar da o frumuseţe negrăită mersului tău cînd ai pune roată-mprejur o rochie de crinolină. Ce-ar mai ieşi din dumneata dacă norocul nu ţi-ar fi tot **atît** de duşman, pe cît îţi este natura de prietenă? Haide, aşa ceva nu se poate ascunde!
DOAMNA FORD: Crede-mă, astea nu mi s-ar potrivi. FALSTAFF: Ce m-a făcut să te iubesc? De-ar fi numai atîta, şi e destul să te convingi că în fiinţa ta este ceva suprafiresc. Haide, eu nu pot să mint şi să înşir la verzi şi uscate, cum fac bobocii ăia ciripitori care se fandosesc ca femeile şi duhnesc a parfumuri cale de o poştă. Aşa ceva nu pot, dar te iubesc, numai pe tine te iubesc si meriţi să fii iubită,
DOAMNA FORD; Să nu mă păcăliţi, sir. Mi-e teamă că o iubiţi pe doamna Page.
FALSTAFF: Aş! Ar fi ca şi cum ai spune că-mi place să mă preum-blu prin faţa puşcăriei datornicilor, care mi-e

tot atît de nesuferită ca duhoarea unui cuptor de var.
DOAMNA FORD: Cît vă iubesc şi eu! într-o bună zi aveţi să aflaţi.

FALSTAFF: Pustrează-ţi simţămintele neschimbate. Voi fi vrednic de ele.
DOAMNA FORD: A'u, trebuie să-ţi spun că le meriţi de pe acum. Altfel n-aş putea să nutresc aceste simţăminte.
EOBIN *(dinăuntru):* Doamnă Ford, doamnă Ford! Aici la uşă se află doamna Page; e toată apă, a venit într-un suflet să vorbească cu dumneavoastră.
FALSTAFF: Pe mine nu trebuie să mă vadă. Am să mă ascund colo, îndărătul draperiei.
DOAMNA FORD: Te rog ascunde-te. E o femeie tare limbută. *(Falstaff se ascunde. Intră doamna Page şi Robin.)* Ei, ce s-a întîmplat? Ce este?
DOAMNA PAGE: Ah, doamnă Ford, ce-ai făcut? Eşti dezonorată, ruinată, pierdută pe veci.
DOAMNA FORD: Dar ce s-a întîmplat, buna mea doamnă Page?
DOAMNA PAGE: Ah, Dumnezeule! Să ai un soţ atît de cumsecade şi să-i dai prilej de bănuială!
DOAMNA FORD: Ce prilej de bănuială?
DOAMNA PAGE: Ce prilej de bănuială?... Să-ţi fie ruşine! Cum m-am putut înşela în privinţa dumitale?!
DOAMNA FORD: De ce, pentru Dumnezeu? Ce s-a întîmplat?
DOAMNA PAGE:]\Tu pricepi, femeie, că soţul dumitale vine spre casă, cu toţi oamenii legii din Windsor după el, ca să-l caute de unul care s-ar afla aici, cu voia dumitale, pentru a trage foloase în lipsa lui? Eşti pierdută!
DOAMNA FOKD: Nădăjduiesc să nu fie adevărat.
DOAMNA PAGE; Să dea Domnul să nu fie şi să n-ai un bărbat ascuns în casă. Dar ceea ce este sigur e că soţul dumitale, cu tot Windsorul după dînsul, vine să-l caute aici. M-am repezit înainte să-ţi spun. Dacă te ştii nevinovată, mă bucur din inimă. Dar dacă ai vreun prieten aici, ajută-l să plece. Nu te pierde cu firea. Apără-ţi reputaţia, iar de nu, ia-ţi rămas bun pentru totdeauna de la tihnă.
DOAMNA FORD: Ce să mă fac? Se află aici, într-adevăr, un gentilom, scumpa mea prietenă. Şi nu mă tem atît de ruşinea ce mă paşte, cît de primejdia ce-'l ameninţă pe el. Aş da bucuroasă o mie de livre să-l ştiu afară din casă.
DOAMNA PAGE: Ruşine să-ţi fie! N-o tot ţine maţu-gaia cu „aş da bucuroasă" şi „aş da bucuroasă". Bărbatul tău e la doi paşi de-aici. Gîndeşte-te cum să-l scapi. în casă nu-i chip să-l ascunzi. Cum m-am putut înşela cu tine, Dumnezeule! A, văd aici un coş. Dacă ar fi de statură potrivită ar putea încăpea înăuntru. Arunci peste el nişte rufe murdare pe care zici că le trimiţi la

muiat, şi gata; sau, cum e vremea spălatului, îl trimiţi cu cei doi oameni ai tăi în lunca Datchet.
DOAMNA FORD: E prea dolofan ca să încapă acolo. Ce să mă fac? *(Falstaff intră din nou.)*
FALSTAFF: Lasă-mă să văd, lasă-mă să văd, o, lasă-mă să văd.
Voi încăpea, voi încăpea! Ascultă sfatul prietenei dumitale.
Voi încăpea. DOAMNA PAGE: Cum, dumneata eşti, sir John Falstaff? Atîta
valorează scrisorile dumitale, cavalere? FALSTAFF: Te iubesc, dar ajuta-mă să ies de-aici. Lasă-mă să mă
vîr colea. Niciodată n-am să...
(Se bagă în coş; femeile îl acoperă cu rufe murdare.)
DOAMNA PAGE: Ajiită-ne, băiete, să-l acoperim pe stăpînul tău! Chcamă-ţi oamenii, doamnă Ford. Aşa, ipocritule cavaler! *(Robi 11 iese.)*
DOAMNA FORD: Hei, John! Eobert! John! *(Servitorii intră din nou.)* Luaţi rufele astea, unde vă este prăjina? Ia uite-te, umblă de parc-ar fi împiedicaţi! Duceţi-le la spălătoreasă, colo în lunca Datchet! Eepede, haideţi!
(Intră Ford, Page, Caius şi sir Hugh Evans.)
FORD: Poftiţi, domnilor, intraţi! Dacă bănuielile mele sînt fără temei, ei bine, rîdeţi de mine! O merit! Ei, voi de coio, ce moşmondiţi? Unde duceţi coşul?
SERVITORII: La spălătoreasă, vezi bine.
DOAMNA FORD: Ce treabă ai să ştii unde duc ei coşul? Ai început să te legi şi de spălatul rufelor?
FORD: Spălatuljufelor! Aş vrea să mă spăl şi eu de numele de 1;;p încornorat! încornorat, încornorat, încornorat! Da, încornorat! Vă asigur! *(Ies servitorii cu coşul.)* Domnilor, am visat ceva azi-noapte. Am să vă arăt îndată ce-am visat. Iată, astea sînt cheile casei mele. Urca ţi-vă în odăile de sus; căutaţi, scotociţi, daţi în vileag! Mă prind pe ce vreţi că vom scoate vulpea din vizuină. Dar mai întîi să-i închid calea. *(încuie uşa.)* Aşa, acum să dăm drumul la copoi!
PAGE: Dragă domnule Ford, te rog să te linişteşti. îţi faci singur
răul cel mai mare.
10RD: Adevărat, domnule Page. Să urcăm, domnilor! Să vedeţi ce-o să mai rîdeţi. Veniţi după mine, domnilor!
(Ies.) ^vf.. ■->,■,-,■'-, ' ' ■......*'p.

503

[III, 3]

EVANS: Asta-i, **mă** rog, tare ciutată trăzneală şi **gelozeală!** CAIUS: Ma paroli, asta nu este moda la **francezz!** La **franceza** oamenii nu ştie ce fost gelozii!

PAGE: Ba nu, urmaţi-!, domnilor, să vedem unde duce scotoceala lui!

(Ies Page, Evans şi Calus.)

DOAMNA PAGE: Nu-i aşa că am prins doi iepuri deodată?

DOAMNA FORD: Nu ştiu de ce să mă bucur mai întîi: de renghiul jucat bărbatului meu, sau de păcăleala pe care i-am tras-o lui sir John?

DOAMNA PAGE: Ce spaimă o mai fi fost pe el cînd a-ntrcbat bărbatul tău ce se află în coş!

DOAMNA FORD: Tare mi-e teamă, spun **drept,** că după cele trase şi păţite o spălătură e tocmai ce-i trebuie. Aşa că băgarea asta la apă are să-i facă bine.

DOAMNA PAGE: Naiba să-l ia, derbedeu nelegiuit! Cine-o face ca el, ca el să pată!

DOAMNA FORD: Mi se pare că bărbatu-meu are o bănuială, anume **că Fabtaff** s-ar afla aici; pentru că niciodată nu l-am văzut atît de brutal în gelozia lui.

DOAMNA PAGE: Am să aflu cu un mijloc să lămuresc treaba asta, iar lui Falstaff trebuie să-i mai jucăm nişte feste. Boala stricăciunii nu poate fi lecuită cu un singur îiap.

DOAMNA FORD: Dacă i-am trimite-o iar pe nebuna aia de başol-dină,^ pe madam Quickly, să ne scuze pentru băgarea la apă' de azi şi să-i dea nădejdi noi ca să-i mai coacem una?

DOAMNA PAGE: Aşa facem. Să-i dăm întîlnire pe mîine dimineaţă la ceasurile opt, ca să-l despăgubim.

(Intră din nou Ford, Page, Caius şi sir Hugh Etanş.)

FORD: Nu izbutesc să dau de el. Poate că derbedeul s-a lăudat
cu isprăvuri cărora im le poate da de capăt. DOAMNA PAGE *(încet către doamna Foni):* Ai auzit? DOAMNA FORD: Frumos te mai porţi cu mine, domnule Ford,
aşa-i?

FORD: E drept, aşa este. DOAMNA FORD: Dumnezeu să-ţi îndrepte judecata, om fără minte
ce eşti! FORD: Amin!

DOAMNA PAGE: îţi faci singur răul cel mai mare, jupîne Ford! FORD: Da, da, mi-e dat să pătimesc.

504

[III, 4]

EVANS: Tacă s-o afla cinefa în casă, în odăi, în **lăzi** şi dulape, Tum-nezeu să-mi ierte mie păcatele la ceasul judecăţii!

CAIUS: Ma paroli, nici eu nu gässit. Acolo nu este nici un oameni.

PAGE: Of, of, domnule Ford! Nu-ţi crapă obrazul de ruşine? **Ce** duh necurat, ce **drac** împeliţat ţi-a băgat în cap acest gînd? N-as vrea să am o atare ţicneală, pentru toate comorile castelului din **Windsor.**

FORD: E vina mea, domnule Page. Sufăr de această boală.

EVANS: Suferi, mă rog, pentru că **nu** ai cugetaţiunea curată. Soţia **tumitale** e o soţie aşa de cinstită cum mi-aş tori tacă ar fi să **aleg** din cinci mii de femei, ba chiar şi din cinci sute.

CAIUS: Pe lege al meu, parroll, văd că ieste un femeie cinstit!

FORD: Ei bine, v-am făgăduit o masă bună. Poftiţi, poftiţi, să trecem în grădină. Vă rog să mă iertaţi. Am să vă spun mai **tîrziu** de ce **am** făcut asta. Hai, nevastă! Haide, doamnă Page! Vă rog iertaţi-mă, vă rog din suflet iertaţi-mă!

PAGE: Haideţi, domnilor, să intrăm. Dar, pe legea mea, o s-avem do ce face haz. Pentru mîine **vă** poftesc să luaţi prînzul la mine. Pe urmă vom merge împreună să **vânăm,** păsări. Am un **şoim** minunat pentru vînătoarea la pădure. **Sîntem** înţeleşi?

FORD: Cum doreşti aşa voi face.

EVANS: Dacă se află unul, mă rog, al toilea din bandă foi fi eu.

CAIUS: Dacă este una sau doi eu voi face pe a trreiă.

FORD: Te rog, să mergem, domnule Page!

EVANS: Acum, rogu-te, fă-ţi mîine amintire de terbedeul ăla de păduchios care este hangiul meu.

CAIUS: Ieste drrept! Ma parol], din tot inima mea!

EVANS: Un terbedeu păduchios, cu patjocura şi cu zeflemeaua lui!

(Ies.)

SCENA 4

O cameră în casa lui Page. Intră Fenton si Anne Page.

FENTON:

ANNE: FENTON:

Pe tatăl tău chip nu e să-l eîştig; Să stărui, scumpa mea, ar fi-n zadar. Atunci ce-i de făcut?
Să îndrăzneşti;
Să fii tu însăţi, să-i arăţi ce vrei. îmi bagă vină că sînt om de neam, C-am şubrezit averea părintească

505

Pe care din avutu-i vreau s-o vindec. Şi din trecut mi-a mai găsit ponoase, Chiolhanuri eu prieteni deşucheaţi; El spune că iubirea mea ţinteşte Na chipul tău cel drag, ci moştenirea.
AKNE: Dar de-i aşa?
FENTON: **îmi** este martor cerul!
E drept că zestrea in-a atras atunci, La început, dar, scumpa mea, mă crede, în tine-aflai comori neasemuite, Tu-mi eşti acum al inimii tezaur Şi năzuinţa mea pe lume una-i; Făptura ta!
ANN1: Drăguţule domn Fenton,
încearcă totuşi să-l cîştigi pe tata Cu stăruinţă, iar de nu se poate Cu nici -un fel de rugăminţi, ei bine, Ascultă-mă ce-ţi spun...
(Vorbesc între ei la o parte.)
(Intră Shallow, Slender şi doamna Quickly.)
SHALLOW: Nu-i lăsa să mai vorbească împreună, doamnă Quiekly! Ruda mea va spune ce are do spus pentru sine însăşi.
SLENDER: într-un fel sau altul are să se aleagă! Drace, nu trebuie decît să-mi încerc norocul!
SHALLOW: **Nu-ţi** fie teamă de ca!
SLENDER: Nu, nu că mi-e teamă de ea, de asta nu port grijă, doar atît, că mi-e frică.
DOAMNA QUICKLY: Ascultă-mă, domnul Slender ar avea cu dumneata o vorbuliţă.
ANNE: îndată vin!
(Lui Fenton:)
Alesul **tatei, iată-l!**
Metehne ruşinoase şi urîte Se-mbracă în veşmîntul alb al cinstei Cînd iei dobînzi pe an trei sute livre!
DOAMNA QUICKLY: Şi ce mai face bunul domn Fenton? O vorbuliţă, te rog! SHALLOW: Uite-o că vine. Vorbeşte-i, nepoate. Hei, băiete, gîn-
deşte-te că ai avut un tată.
SLENDER: Am avut un tată, domnişoară Anne! Unchiu-miu ar putea să povestească nişte pozne de-ale lui nostime de tot. Te rog, unchiule, povesteşte-i domnişoarei Anne gluma aia

cînd tata a furat dintr-un coteţ două gîştc, haide, unchiule dragă!,..
SHALLOW: Domnişoară Anne, nepotul meu te iubeşte.
SLENDER: Da, asta aşa-i. Atît **cit** aş iubi pe oricare femeie din Gloucesterhirc.
SHALLOW: Te va ţine ca pe o doamnă din lumea mare.
SLENDER: Da, aşa voi face, pentru că aşa se cuvine după **rangul** meu de cavaler.
SHALLOW: Are să-ţi lege pentru cînd vei fi văduvă un venit de o sută cincizeci de galbeni.
ANNE: Bunule domn Shallow, lăsaţi 1 pe **el** singur să-mi **facă** curte.
SHALLOW: Adevărat, îţi **mulţumesc** pentru amabilitate. îţi mulţumesc pentru că ai dat nîngîiere bătrîueţeîor inele. Pe tine te vrea, nepoate; eu te las!
ANNE: **Ei,** domnule Slender?
SLENDER: Ei, bună domnişoară Anne?
ANNE: Care este dorinţa dmiutalo pînă la urmă? tkt
SLENDER: Dorinţa mea cea **din** urmă? Asta-i o glumă bună, **n-anT"** ce zice! Nu mi-am făcut încă **testamentul,** slavă Domnului; nu-s o făptură chiar atît de bolnăvicioasă, fio lăudat cerul!
ANNE: Vreau să zic, domnule Slender, ce doreşti de la mine?
SLENDER: Aşa-i, că bine **zici!** Eu nu doresc decît puţin sau nimic de la dumneata. **Unchiul** meu şi cu tatăl dumitale au zis că aşa şi pe dincolo. Dacă **mi-o** fi norocul aşa, bine, dacă nu, sănătate şi voie bună. Dînşii ştiu să-ţi spună mai **bine** cum stau lucrurile. Poţi să-l întrebi pe tatăl dumitale. Iată-l că vine.
(Intră Page şi doamna Page.)
Ei, dragă Slender! Fiica mea., iubcşte-l! Cum? Fenton e aici, şi ce doreşte? Sir, mă jigneşti cu vizitele-ţi dese, Ţi-»m spus-o clar, sir, fata mea e dată! Nu, nu vă supăraţi, jupîne Page. Să-mi laşi copila-n pace, scumpe domn! Nu-i **pentru** dumneata.
Sir, îmi daţi voie?
Nu, dragul meu domn Fenton! Haide, Shallow, Şi **Slender,** fiul meu, poftiţi în **casă! Cînd ştii** ce **gînduri** am, domnule Fenton, Purtarea dumitale mă jigneşte.
(Ies Page, Shallow şi Slender.)
PAGE:
FENTON: DOAMNA PAGE: PAGE: FENTON:
PAGE:

DOAMNA QUICKLY FENTON:

ANNE: DOAMNA PAGE:
DOAMNA QUICKLY ANNE:
DOAMNA PAGE:
FENTON:
Yorboşte-i doamnei Page.
O, bună doamnă,
Mi-c dragă **şi-o** iubesc pe fiica voastră **Cu** cele mai curate simţăminte; Prin piedici, prin mustrări şi mojicii îi port iubirii steagul înainte, Nu mă predau. Vă cer bunăvoinţa! Mamă dragă, nu mă mărit cu nătîngul ăla. Nici nu mă gîndesc. îţi caut eu un bărbat mai bun.
: iVdicătelea pe jupînul meu, jupîn doctorul! Mai bine vie într-un fund de groapă, Şi-arunce toţi **în** mine napi porceşti[09]. Hai, nu-ţi mai face-atîtea griji degeaba Din pricina lui Anne, domnule Fenton; Nici prietenă nu-ţi sÎE't, dar nici duşman; Am s-o descos, să văd de te iubeşte, Şi voi decide cum va fi mai bine. Iar pîn-atunci, adio! Noi să mergem, Să nu stîrnim a tatălui mînie. Adio, doamnă scumpă! Anne, adio!
(Ies doamna Page şi Anne.)
DOAMNA QUICKLY: Ei, asta-i isprava mea! **„Cum** —le-am spus — do^ir nu vreţi să vă aruncaţi copila **în** braţele unui găgăuţă ori a unui doctor[70], uitaţi-vă mai bine la domnul Fenton!" Asta-i isprava mea!
FENTON: îţi mulţumesc! Şi rogu-te Ia noapte
Să-i dai acest inel iubitei Anne. Şi iată... pentru truda **dumitale.**
DOAMNA QUICKLY: Ei, acum corul să-ţi trimită norocul cel bun! *(Iese Fenton.)* Are o inimă de aur. O femeie ar trece prin foc şi prin apă pentru o astfel de inimă de aur. Totuşi, aş vrea ca stăpînul meu să fie cel care s-o ia pe domnişoara Anne. Sau aş vrea s-o ia domnul Slendcr. Sau, de fapt, aş vrea ca domnişorul Fenton s-o ia. Am sa fac tot ce-mi stă-n putinţă pentru toţi trei. Doar aşa am făgăduit, şi vorba-i vorbă! Dar mai ales pentru domnişorul Fenton. Bun, şi acum trebuie să mă duc cu altă treabă la sir John Falstaff, din partea celor două doamne ale mele. Ce vită-ncălţată mai sînt că-mi pierd vremea cu ni-
micuri !
(Iese.)
503
[III, 5]
SCENA 5
O cameră la „Hanul Jartierei". Intră Falstaff şi Bafdolph.
FALSTAFF: Ascultă, Bardolph!
BARDOLPH: Porunciţi, sir!
FALSTAFF: Du-te şi adu-mi o litră de vin tare; pune şi o felie de pîine prăjită. *(]Bardolph iese.) Am* trăit oare ca **să** mă văd cărat într-un coş, ca gunoaiele de la măcelărie, şi aruncat în Tamisa? Ei, bine, dacă mi se mai joacă o astfel de festă, îmi dau creierii să-i prăjească în unt[71] şi să-i dăruiască de Anul Nou unui dine flămînd. Nemernicii, m-au aruncat în rîu cu inima uşoară cum ai îneca nişte pui de căţea fătaţi cincisprezece o dată, care n-au făcut încă **ochi.** După cît sînt do trupeş vă puteţi da seama că n-a fost greu să mă duc drept la fund. De-ar fi fost fundul în iad, tocmai acolo ajungeam. Dacă malul nu era să fie înclinat şi apa scăzută, m-aş fi înecat. Uf, mi-e greaţă de o asemenea moarte! Apa îl umflă pe om. Şi ce comedie dacă mă mai şi umflam! Aş fi fost o momîie cît un munte.
(Bardolph se întoarce cu vinul.)
BARDOLPH: A venit doamna Quickh', care doreşte să vă **vorbească.**
FALSTAFF: **întîi** şi-ntîi lasă-mă să torn niţel vin de Canare peste apa Tamisei. Mi-e burta atît de îngheţată, de parcă aş fi înghiţit mingi de zăpadă în chip de pilule pentru răcorit răruuţii. Sp'u-ne-i să intre.
BARDOLPH: Intră, femeie!
(Intră doamna Quickly.)
DOAMNA QUICKLY: Cu voia **înălţimii** tale, cer iertare! li doresc
înălţimii tale dimineaţa bună! FALSTAFF: Ia de-aci cupele astea! Dă fuga şi fierbe-mi o oală de
vin cumsecade. BARDOLPH: Cu ouă, **sir?**
FALSTAFF: Curat, fără doftoriceli. Nu vreau icre de găină în băutura mea. *(Bardolph iese.)* Ei, ce mai veste-poveste?
DOAMNA QUICKLY: Maică fjeecistă, am să-i spun ceva înălţimii talc din partea doamnei Ford.
FALSTAFF: Doamna Ford! Am intrat la apă ca o piatră de vad din pricina ci. Am făcut vad în apă. Şi burta mi-e tot atît de plină de apă ca vadul unui rîu.
509
[III, 5]
DOAMNA QUICKLY: A'ai de păcatele melc! Drăguţa de ea, n-are nici o vină. I-a luat la trei parale pe nătîngii ăia de oameni. Ei au fost de vină, şi-au greşit ierecţia.
FÂLSTAFF: Şi eu mi-ani greşit-o pe a mea cînd m-am încrezut în făgăduielile unei femei ncroade.
DOAMNA QUICKLY: Ah, gir, c atît de nenorocită, că de-ai vedea-o, sărăcuţa, ţi s-ar rupe inima. Soţul ei merge în dimineaţa asta la vînătoare de păsări. Vă roagă să mai veniţi o dată la dînsa între ceasurile opt şi nouă. Trebuie

să-i duc răspunsul cît mai degrabă; are să vă despăgubească pentru tot ce-aţi pătimit, răspund eu de n-o fi cum trebuie!
FALSTAFF: Bine, am s-o vizitez. Spunc-i aşa! Şi poîteştc-o să se gfadească bine cît de gingaş e un bărbat. Pe bărbat să nu-l atingi nici cu o floare. Şi numai pe urmă să-şî dea părerea asupra meritelor mele.
DOAMNA QUICKLY: Amjsă-i spun.
FÂLSTAFF: Aşa să faci. între nouă şi zece spuneai?
DOAMNA QUICKLY: între opt şi nouă, sir.
FÂLSTAFF: Bine, du-te. Ara să vin negreşit. *(Doamna Quickly iese.)* Mă mir că nu aud nimic de domnul Brook. Mi-a trimis vorbă să-l aştept. Banii lui îmi plac grozav. Dar iată-l că soseşte.
(Intră Ford.)
FORD: Cerul să vă aibă-n pază, sir!
FALSTAFF: Ei bine, domnule Brook, vii să afli ce s-a petrecut între mine şi nevasta lui Ford.
FORD: într-adevăr, asta-i treaba pentru care am venit, sir Jolm!
FALSTAFF: Domnule Brook, nu pot să-ţi spun minciuni: mă aflam la dînsa acasă la ora pe care mi-o fixase.
FORD: Şi cum a mers, sir?
FALSTAFF: Cum nu se poate mai anapoda.
FORD: Cum aşa, sir? S-o fi răzgîndit.
FALSTAFF:]\Tu, domnule Brook. Dar cornutul ăla caraghios de bărbat-su, zic, domnule Brook, înnebunit de gelozie, vine acasă tocmai în clipa întîlnirii noastre, după cele dinţii îmbrăţişări, giugiuleli şi jurăminte, cînd recitasem, ca să zic aşa, prologul comediei noastre. Şi după el raita o ceată de traşi-îm-piuşi, asmuţiţi şi înfierbîntaţi de ţicneala lui, sau apucat să scotocească prin casă ca să-l prindă pe amantul nevesti-si.
FORD: Cum? în timp ce erai acolo?
FALSTAFF: în timp ce eram acolo!
FORD: Si te-a căutat si nu te.-a aflat?

FALSTAFF: Ascultă să vezi. O-ntîmplaro fericită a făcut să vină o oarecare doamnă Page, care ne-a dat de ştire de întoarcerea lui Ford. Şi pentru că nevasta lui Ford îşi pierduse capul, tot ea a fost cu ideea să mă bage într-un coş cu rufe. FORD: Un coş cu rufe?
FALSTAFF: Pe Dumnezeu din cer! Au grămădit peste mine cămăşi si schimburi murdare, călţuni de băgat în cizme, ciorapi nelăufi, şervete unsuroase. Mi-au otrăvit răsuflarea, domnule Brook, cu cel mai puturos amestec de mirosuri care va fi ocărit vreodată nările unui muritor. FORD: Şi cît timp ai rămas acolo?
FALSTAFF: Ei bine, ai să vezi, domnule Brook, ce-am pătimit ca s-o îndemn pe această femeie la rău spre binele dumitale. Cum stăteam grămădit în coş, doi flăcăi de-ai lui Ford, argaţii lui, m-au cărat cu rufele murdare, cum le poruncise stăpîna, în lunca Datehet. Mă luaseră pe umeri si, tocmai cînd treceau pragul, l-au întîlnit pe derbedeul gelos, stăpînul lor, care i-a-ntrebat o dată sau de două ori ce au în coş. Tremuram de [frică să nu-i dea-n gind nebunului de derbedeu să scotocească înăuntru. Dar soarta care a hotărît să ajungă încornorat[72] i-a oprit mîna. Ei bine, el porneşte mai departe în căutarea lui, eu mai departe cu rufele murdare. Dar ascultă cu luare-aminte cele ce urmează, domnule Brook. Dacă aş fi murit de trei ori, în trei feluri, şi n-aş fi îndurat chinuri mai multe. Mai întîi spaima cumplită de a fi surprins de berbecul ăla cu clopot de gît, mîrîi-tor şi gelos; apoi osînda de a sta acolo ca o sabie de Bilbao[73], îndoit covrig, cu mînerul lîngă vîrf, cu călcîiele lîngă cap; şi în cele din urmă chinul de a fi fost înfundat ca într-o căldare de fiert rachiu, la un loc cu rufele urduroase care dospeau în propria lor unsoare. Gîndeşte-te la una ca asta, cînd e vorba de im om ca mine; gîndeşte-te că sînt gingaş la căldură ca untul. Cînd e vorba de un om ca mine într-o necontenită subţiere şi topire. A fost o minune că nu m-au înăbuşit. Iar în toiul acestei băi, pe jumătate fript şi copt ca o mîncare olandeză[74], să fiu aruncat în Tamisa şi, înfierbîntat cum eram, să încep să sfîrîi şi să scot fum ca o potcoavă înroşită. Gîndeşte-te la una ca asta, să sfîrîi, gîndeşte-te, domnule Brook! FORD: Sir, îmi pare nespus de rău că ai îndurat atîtea din pricina mea. Şi socot că nu ne mai rămîne nici o nădejde. Nu ai de gînd să mergi mai departe?
FALSTAFF: Nu mă cunoşti, jupîne Brook. M-aş lăsa mai degrabă aruncat în gura unui vulcan încins, ^cum m-am lăsat aruncat în Tamisa, decît să renunţ la dînsa. în dimineaţa asta soţul ei

e dus la vânătoare de păsări. Mi-a dat o nouă întîhiire. între opt şi nouă. c ceasul liotărît, jupîne Brook.
FORD: Sînt ceasurile opt trecute, sir.
FALSTAFF: Adevărat? Atunci să mă duc la întîlnire. Vino să mă vezi cînd ţi-o fi placul şi ai să ai veşti despre izbînda mea. Iar concluzia care îmi va încorona opera este că dumneata te vei bucura de graţiile dînsei. Domnule Brook, va fi a dumitale! îi vei pune coarne lui Ford, domnule Brook!
(lese.)
FORD: Hm! E oare o nălucire, un vis? Mă aflu sub puterea somnului cumva? Domnule Ford, trezeşte-to, domnule Ford! Ai o spărtură în cea mai frumoasă **haină** a dumitale, domnule Ford! Asta înseamnă să fii însurat! Asta înseamnă să ai rufe şi un coş de rufe! Fie, voi striga în auzul lumii că sînt ceea ce sînt. Dar de data asta nu-

mi mai scapă, desfrînatul. E la mine acasă. Doar nu s-o vîrî el într-o pungă de cinci bani, nici în cutia de piper. Dai', ca să nu-l ajute cumva diavolul, care-i slujeşte de călăuză, am să caut unde nici nu-ţi da prin mijite. Deşi nu-mi pot schimba soarta, şi trebuie să rămîn ceea ce n-aş dori să fiu, blînd ca mieluşelul n-ai să mă vezi! Dacă nenorocul face să port coarne, atunci adeverească-se proverbul: „să fii aprig şi turbat ca o vită cornută".
(Iese.)

ACTUL IV

SCENA 1

Pe slradă.
Intră doamna Page, doamna Quickly şi Wittiam.
DOAMNA PAGE: Crezi c-o fi ajuns deja la domnul Ford? DOAMNA QUICKLY: De bună scamă c-a ajuns la vremea asta, dacă
nu, trebuie să pice dintr-o clipă într-alta. Dar adevărul e că-i
grozav de furios din pricină c-a fost aruncat în apă. Doamna
Ford doreşte să veniţi la dînsa neîntîrziat. DOAMNA PAGE: Voi fi la dînsa îndată. Vreau doar să-l duc la şcoală pe tînărul ăsta al meu. Uite că-i vine profesorul; e zi de
vacanţă, pe cît văd.
(Iniră sir Hugh Evans.)
DOAMNA PAGE: Ei bine, sir Hugh, nu e şcoală pe ziua de azi? EVANS: Nu ieste. Tomnul Slender le-a dat trumul băieţilor să se
joace, mă rog.
DOAMNA QUICKLY: Fie inima lui binecuvîntată! DOAMNA PAGE: Sir Hugh, bărbatu-meu zice că fiul nostru nu
face nici o brînză la învăţătură. Te rog, pune-i cîteva întrebări
din gramatică.
EVANS: Vino încoace, William. Capul sus! Vino! DOAMNA PAGE: Vino, băiete! Capul sus! Răspunde profesorului
tău, nu fi speriat.
EVANS: William, spune-mi, tragule, cîte numere au substantivele? WîLLIAM: Două. DOAMNA QUICKLY: Zău? Eu credeam că-s cu unul mai mult,
pentru că am auzit spunîndu-se „substantive fără soţ", adică
văduve, cum ar veni. EVANS: Astîmpără-te cu trăncănelile! Cum se spune „frumos",
William? WILLIAM: *Pulcher.*

DOAMNA QUICKLY: Dulgher i De bună seamă că sînt şi lucruri mai
frumoaso decît dulgherii. EVANS: Eşti o muiere proastă. Rogu-te, tacă-ţi fleanca! Ce **înseamnă**
„lapis", William? WILLIAM: O piatră. EVANS: Şi ce este „o piatră", William? WILLIAM: Un bolovănaş.
EVANS: Nu, mă rog, este *lapis.* Rogu-te, adu-ţi aminte de asta în
greierul tău. WILLIAM: *Lapis.* EVANS: Pravo, William, eşti un băiat fain. Ce ieste ala, William,.
de la care se împrumută articolele? WILLIAM: Articolele sînt împrumutate de la pronume şi se declină astfel: *singulariter, nominativo, Mc,* ***haec,*** *hoc.* EVANS: *Nominativo: hig, haeg, hog*[7'0]. Rogu-te, fii atent: *genitivo:*
hujus. Ei pine, care-i, mă rog, cazul acuzativ? WILLIAM: *Accuzativo: hinc.* EVANS: Rogu-te, copilule, gîndeşte-te bine! *Accuzativo: hung,*
hang, hog.[76] DOAMNA QUICKLY: *Hang-liog* zice latinul crud strigă după porci.
Pun capul că-i aşa.
EVANS: Lasă trăncănelile, muiere! Care ieste cazul focativ, William?
WILLIAM: O, *vocativo,* o.
EVANS: **Aminteşte-ţi,** William: focativul este *caret.*[177] DOAMNA QUICKLY:' Şi asta-i o rădăcină bună.
EVANS: Muiere, încetează! DOAMNA PAGE: Lasă vorba! EVANS: Care-i cazul jenitiv plural, Wiliiam?
WILLIAM: Cazul genitiv? EVANS: întocmai cum spui. WILLIAM: *Genitivo: Jwrum, haruni, horum.*
DOAMNA QUICKLY: Naiba s-o ia pe Geni, cu cazul ei cu tot!
Dă-o-ncolo! Nu-i rosti numele, copile, dacă-i de haram, las-o-n
pace cu haramul ei! EVANS: Ruşine să-ţi fie, muiere! DOAMNA QUICKLY: Rău faci că-l înveţi pe băiat asemenea vorbe.
Să-l auzi cu hic şi cu **hec!** Astea le-nvaţă el şi singur. Şi-apoi
să vorbească de haram! Mai mare ruşinea pentru dimineaţa! EVANS: Muiere, eşti lunatecă? Nu ai înţelejeri pentru cazuri şi
număruri şi jenuri, mă rog? Eşti o creştină atît de proastă,

cum alta nu se află pe lume. DOAMNA PAGE: Te rog, **lasă-l** în pace!

EVANS: Spune-mi acum, William, cîteva declinări de pronume.
WILLIAM: Astea zău că îe-am uitat.
EVANS: Este *qui, quae, quod.* Dacă **uiţi** de *qui-vaile, quae-urih* si *quod-nrih* tale, trebuie să fii pătut la tos. Du-te acum la ale tale, joacă-te! Du-te!
DOAMNA PAGE: E uu şcolar mai bun decît credeam. EVANS: Are o memorie pună, vioaie. Cu pine, doamnă Page! DOAMNA PAGE: Adio, bunule **sir** Hugh! *(Iese sir Hugh.J* Du-te acasă, băiatule. Haide, zăbovim prea mult. *(Ies.)*

SCENA 2

O odaie în casa lui Ford.
Intră Falslaff şi doamna Ford.

FALSTAFF: Dragă doamnă Ford, părerile dumitale de rău au înghiţit suferinţele mele. Văii cît de adîncă ţi-a fost dragostea şi mă oblig să-ţi plătesc cinstit cu aceeaşi monedă, nu numai în materie de iubire, ci mai mult, doamnă Ford; în toate marafeturile şi ceremonialele ce întregesc şi împodobesc această iubire. Dar, spune-mi, de data asta eşti sigură de soţul dumitale?
DOAMNA FORD: El vînează păsări la ceasul ăsta, dulcele meu sir John!
DOAMNA PAGE *(de afară):* Hei, cumătră Ford, hei, unde eşti?
DOAMNA FORD: Treceţi în camera asta, sir John.
(Falslaff iese. Intră doamna Page.)
DOAMNA PAGE: Ei bine, draga mea? Ai pe cineva Ia dumneata? DOAMNA FORD: Cine să fie? Nimeni, decît servitorii. DOAMNA PAGE: Adevărat?
DOAMNA FORD: Adevărat, draga mea. *(încet:)* Vorbeşte mai tare.
DOAMNA PAGE: Atunci sînt foarte mulţumită dacă nu ai pe nimeni.
DOAMNA FORD: Dar de ce?
DOAMNA PAGE: Ei, draga mea, pe bărbatul dumitale î-a apucat iar nebunia; se **dondăneşte** colo-n drum cu al meu, e furios pe omenirea căsătorită şi blestemă pe toate fiicele Evei, de orice culoare ar fi ele. Se bate cu palma peste frunte şi strigă: „Ieşiţi la iveală., ieşiţi la iveală!" **încît** nebunii cei mai furioşi

pe care i-am văzut vreodată sînt mieluşei blînzi pe lîngă el. îmi pare bine de tct cii s-a întâmplat să nu fio aici cavalerul acela rotofei.
DOAMNA FORD: Dar ce, nu cumva a pomenit de dînsul?
DOAMNA PAGE: Ba numai despre dînsul trăncăneşte; şi jură că ultima dată cînd l-a căutat, el a fost scos afară din casă îr.tr-un coş. Acum i s-a năzărit iar că s-ar afla aici şi a lăsat vânătoarea baltă, l-a luat şi pe bărbatul meu cu el şi pe toţi cîţi erau acolo şi vine să mai facă o-ncercare. Sînt fericită că sir John, cavalerul nostru, nu-i aici. Acum are să-şi vadă singur scrînteala.
DOAMNA FORD: E departe de-aici, doamnă Page?
DOAMNA PAGE: La doi paşi, la capătul străzii, dintr-o clipă într-alta poate intra pe uşă.
DOAMNA FORD: Ah, ce nenorocită-s! Cavalerul se află aici.
DOAMNA PAGE: Dacă-i aşa, n-ai nici o scăpare. Eşti pierdută. Iar dînsul — un om mort. Dar ce fel de inimă de femeie mai ai şi dumneata?... Ajută-l să iasă de-aici, scapă-l! Mai bine ruşinea decît moartea!
DOAMNA FORD; Pe unde să iasă? Cum să-l scap? Dacă l-aş băga iar în coş?
(Intră din nou Falsiaff.)
FALSTAFF: Nu. în coş nu mai vreau! N-aş putea s-o şterg înainte de-a veni dînsul?
DOAMNA PAGE: Vai de mine, nici nu te gîndi! Trei din tovarăşii lui Ford stau la uşă cu pistoalele, ca să nu iasă nimeni. Altfel ai mai fi avut vreme să fugi. Dar ce vrei să faci?
FALSTAFF: Ce să fac? Am să mă vîr pe horn...
DOAMNA FORD: Nici nu te gîndi. Acolo au obiceiul să-şi descarce puştile cînd se-ntorc de la vînătoare. Mai bine în cuptor.
FALSTAFF: Unde-i cuptorul?
DOAMNA FORD: O să caute şi acolo, pe cuvînt! N-au mai rămas în casa asta dulap, cufăr, ladă, puţ, pivniţă care să nu fie puricate. A făcut listă de toate şi le vizitează pe rînd cu lista în mînă. Nu, nu-i chip să te ascunzi în casă.
FALSTAFF: Atunci, am s-o iau la sănătoasa.
DOAMNA PAGE: Dacă ieşi cu chipul şi înfăţişarea dumitale, te poţi socoti un om mort, sir John... Dar dacă ai ieşi deghizat?!
DOAMNA FORD: Cum să-l deghizăm?
DOAMNA PAGE: Doamne, vai de păcatele mele. Nici eu nu ştiu. Nu este pe lume o rochie de femeie atît de

largă să-l încapă pe dînsul; altfel, ar fi pus o pălărie, o basma, ceva, şi ar fi plecat asa.

FALSTAFF: Dragele mele, născociţi ceva; mai bine să încercăm orice decît să se întîmple vreo nefăcută. DOAMNA FORD: Mătuşa slujnicei mele, grăsana aia din Brent- ford, şi-a lăsat sus o rochie. DOAMNA PAGE: Pe cuvînt, asta are să-i folosească. E **tot atît** de grasă ca şi el. Mai sînt acolo pălăria ei cu franjuri şi voalul.
Urcă repede, sir John. DOAMNA FORD: Haide, haide, dulcele meu sir John. Doamna Page şi cu mino vom căuta o bucată de pînză să-ţi acoperim capul. DOAMNA PAGE: Repede, repede! Venim noi să te îmbrăcăm cum trebuie. Deocamdată pune-ţi rochia.
(Falstaff iese.)
DOAMNA FORD: Aş vrea să dea faţă cu bărbatu-meu sub înfăţişarea asta. El n-o poate suferi pe bătrîna din Brentford[78]; jură că-i vrăjitoare şi i-a spus că de ne mai calcă pragul, o bate măr.
DOAMNA PAGE: Cerul să-l călăuzească spre ciomagul bărbatului tău, şi Diavolul să aibă grijă de ciomag.
DOAMNA FORD: Dar cu adevărat vine bărbatu-meu?
DOAMNA PAGE: Da, fără glumă, vine. Ba încă vorbeşte şi de coş; cine i-o fi spus?
DOAMNA FORD: Vom încerca să aflăm treaba asta, pentru că voi pune oamenii mei să scoată iar coşul, **ieşindu-i** înainte, cum au făcut şi data trecută.
DOAMNA PAGE: Ei, dar el stă să pice dintr-o clipă într-alta. Haide să-l îmbrăcăm pe Falstaff cu rochia vrăjitoarei din Brentford!
DOAMNA FORD: **întîi** să le spun oamenilor mei ce să facă cu coşul. Du-te sus, am să aduc îndată bucăţile de pînză. *(lese.)*
DOAMNA PAGE: Naiba să-l ia pe derbedeul ăsta neruşinat! îl învăţăm noi minte!
Să afle că nevestele pe lume
Cinstite sînt, şi cînd se ţin de glume
Şi vechile proverbe nu-s greşite:
„Porcul cel blînd pe toate le înghite".
(Iese.)
(Intră din nou doamna Ford cu doi servitori.)
DOAMNA FORD: Haideţi, domnilor! Luaţi încă o dată po umeri coşul ăsta. Stăpînul vostru e la uşă. Dacă vă spune să lăsaţi coşul jos, ascultaţi-l. Haide, grăbiţi-vă. *(Iese.)*

PRIMUL SERVITOR: Haide, haide, ridică-î!
AL DOILEA SERVITOR: Dă, Doamne, să nu mai fie iar căptuşit cu cavalerul! PRIMUL SERVITOR: Nădăjduiesc că nu. Aş căra mai bucuros un butoi cu plumb.
(Intră Ford, Page, Shallaw, Caius şi sir Eugh Evans.)
FORD: Aşa, şi dacă fapta va fi dovedită, domnule Page, ce despăgubire-mi dai pentru toate batjocurile şi ocările pe care mi le-ai aruncat în obraz? Lăsaţi coşul jos, derbedeilor! Să vină de îndată nevastă-mea. Hei, stă bine tinereţea în coş[79]? Ah, tîlhari de pezevenghi! Sînteţi o şleahtă întreagă, o bandă de ticăloşi, o mulţime de descreieraţi uuiîi'împotriva mea. Dar Dracul va ieşi la lumină. Hei, nevastă, auzi? Vino, vino încoace. Ian te "uită ce rufe cumsecade trimiţi îa spălat!
PAGE: Ei bine, asta-i prea de tot, jupîne Ford. Nu mai poţi umbla slobod de aci înainte. Va trebui să fii ferecat în lanţuri.
EVANS: Ei bine, ăsta-i lunatic rău. E ca un cîine turpat, mă rog.
SHALLOW: E drept, domnule Ford, asta într-adevăr nu-i bine.
FORD: Aşa spun şi eu, domnule. *(Intră din nou doamna Ford.)* Haide, apropie-te, doamnă Ford; femeie cinstită, soţie castă, fiinţă virtuoasă, care ai de soţ un dobitoc gelos! Te bănuiesc fără temei, nu-i aşa, doamnă?
DOAMNA FORD: Cerul mi-e martor că adevărul e acesta, dacă mă bănui de necredinţă.
FORD: Frumos ai vorbit, făptură neobrăzată. Ţme-o aşa pînă la capăt. Ieşi afară, golane!
(Scoale rufele din coş.)
PAGE: Asta întrece orice măsură!
DOAMNA FORD: Nu ţi-e ruşine? Lasă rufele în pace!
FORD: Am să te aflu eu îndată.
EVANS: E mai mult tecît poate cuprinde mintea! Frei să tai în fiieag ruîăria soţiei dumitale? Haide, lasă!
FORD: Goliţi coşul, am spus.
DOAMNA FORD: Dar de ce, bărbate, de ce?
FORD; Jupîne Page, pe cinstea mea de om, în acest coş a fost scos din casa mea un bărbat, nu mai departe decît ieri. De ce nu s-ar putea să fie iarăşi aici? Că se află în casa mea, de asta sînt sigur. Ştirea pe care am primit-o e

adevărată. Gelozia mea se întemeiază pe judecată. Scoateţi toate rufele afară.
DOAMNA FORD: Dacă găseşti aici un bărbat, să moară ca un purice.
518
[IV, 2]
PAGE: Nu e nici un fel de bărbat.
SHALLOW: Pe legea mea, domnule Ford, asta nu-ţi face cinste.
EVANS: Tomnnle Ford, tumneata trebuie să te rogi şi să nu te potrifeşti după imaginaţiunile inimii tuniitale. Asta e gelozie, mă rog.
FORD: într-adevăr, cel pe care-l pasc nu-i aici.
I'AGE: Nu, şi nici alt undeva decît în căpăţîna dumitale.
FORD: Mai ajutaţi-mă o dată să caut prin casă. Dacă nu găsesc ce caut, nu mă cruţaţi, faeeţi-mă pentru totdeauna batjocura voastră! Să se spună despre mine: gelos ca Ford, care-l căuta pe amantul nevesti-si într-o găoace de nucă. Vă rog, faceţi-mi această plăcere, mai căutaţi o dată împreună cu mine.
DOAMNA FORD: Hei, doamnă Page, veniţi jos şi dumneata şi bătrîna. Soţul meu are treabă în odaia de dormit.
FORD: Bătrîna? De ce bătrînă-i vorba?
DOAMNA FORD; Ei! Bătrîna din Brentford, mătuşa slujnicei, nu ştii?
FORD: Vrăjitoarea, tîrfa, destrăbălată aia de pezevenghe bătrîna! Nu i-ain spus să nu mai calce în casa mea? Vine cu ştafeta, aşa-i? Sîntem nişte proşti noi, bărbaţii. Ştiu eu ce se ascunde sub ghicitul ei în palmă, sub prevestirea viitorului. Vino jos, cotoroanţă bătrîna, vrăjitoare, Talpa-Iadului, vino jos! Am eu ac de cojocul tău!
DOAMNA FORD: Vai, bunul meu soţ, iubitule! Cinstiţi domni, nu-l lăsaţi să dea într-o femeie bătrîna.
(Intră Falsiaff, îmbrăcat în femeie, condus de doamna Page.)
DOAMNA PAGE: Hai, mătuşă Prat, hai, dă-mi mîna.
FORD: Lasă, c~o mătuşesc eu. Uite, na! *(îl bate pe Faktaff.)* Afară din casa mea, tu, vrăjitoare, tu, harpie trenţăroasă, tu, tîrfă vicleană, tu, dihorule, tu, lighioană rîioasă, afară! Afară zic! îţi dau eu ţie farmece, îţi arăt eu ţie ghiceală.
(Fahtaff iese.)
DOAMNA PAGE: Nu ţi-e ruşine obrazului? Ai omorît-o pe biata
femeie.
DOAMNA FORD: Ar fi în stare! Frumoasă cinste, n-am ce zice! FORD; La spînzurătoare cu vrăjitoarea!
EVANS: Pă cuvînt, mă rog, tare mă tem că fomeia e cu adefăraţ
frăjitoare. Am făzut că avea o barbă lungă sub vălul ce-i
acoperea faţa.
519
[IV, 3]
FORD: Vreţi să mă urmaţi, domnilor? Din suflet vă rog să mă urmaţi. Să vedeţi numai unde duce firul mai departe. Dacă latru fără să fi dat de urma vînatului, să nu mă mai ascultaţi de aci înainte.
PAGE: Hai **să-î** mai facem o dată po plac. Haideţi, domnilor.
(Ies Ford, Shallow, Caius şi Evans.)
DOAMNA PAGE: Pe cuvînt, zău, l-a cîrpit de ţi-era mai mare mila.
DOAMNA FORD: Aş, la naiba, nu chiar aşa. I-a cărat cu nemiluita.
DOAMNA PAGE: Ciomagul să fie sfinţit şi aşezat deasupra altarului. A făcut o mare ispravă.
DOAMNA FORD: Cum crezi? Putem noi oare, cu tăria pe care ne-o dă dreptul de femeie şi mărturia unui cuget curat, să ducem răzbunarea mai departe?
DOAMNA PAGE: Duhul desfrîului a fost izgonit din el, de **buni** seamă. Şi dacă sufletul nu i-o fi zălogit pe vecie Dracului, socotesc că n-are să mai încerce niciodată să ne ispitească la rău.
DOAMNA FORD: Să le destăinuim oare bărbaţilor noştri cum ne-am bătut joc de el?
DOAMNA PAGE: Da, să le destăinuim. De n-ar fi decît pentru a goni nălucirilo din capul bărbatului **tău,** şi tot trebuie s-o facem. Dacă le-o spune inima că sărmanul **cavaler** desfrînat şi osînzos trebuie chinuit mai departe, noi două ne vom purta după cum. se cere.
DOAMNA FORD: Pun prinsoare că ei vor ţine să-l facă ele rîs în faţa lumii şi socot că păcăleala n-ar avea tot hazul dacă nu l-ar face de rîs în faţa lumii.
DOAMNA PAGE: Atunci haidem, să batem fierul pînă-i cald!
(Ies.)
SCENA 3
O încăpere la „Hanul Jartierei." Intră Hangiul şi Bardolph.
BARDOLPH: Jupîne, nemţii cer să le dai trei din caii dumitale.
însuşi ducele soseşte mîine la Curte şi vor să-i iasă întru întîm-
pinare. HANGIUL: Ce drac de duce o mai fi şi ăsta că **umblă-n** aşa mare
taină? La curte n-am auzit nimic de venirea **lui.** Ia să stau de
vorbă cu dumnealor. Vorbesc englezeşte? BARDOLPH: Da, jupîne. Ţi-i aduc îndată.
520

[IV, 4]
HANGIUL: Le dau caii, dar îi pun să plătească cu vîrf şi-ndesat. Am să le fac sosul cît mai pipărat. Casa mea i-a răsfăţat o săptămînă cu tot ce le-a dorit inima. Le-am închis uşa în nas altor clienţi de hatîrul lor. Trebuie să-mi scot **pîrleala.** Am să le fac sosul cît mai pipărat. Haidem!
(Ies.)
SCENA 4
O *odaie în casa lui Ford.*
Intră Fafje, Ford, doamna Page, doamna Ford şi sir Bugh Evans.
EVANS: E una din purtările cele mai frumoase şi pline de tis-creţiune pe care le-am văzut în viaţa mea la vreo femeie, mă
rog. PAGE: Si cum, scrisorile astea vi le-a trimis în acelaşi timp la
amîndouă? DOAMNA PAGE: La răstinii) de un sfert de ceas.
FORD:
PAGE:
FOE);
Nevastă, să mă ierţi; de-aei-nainte Aşa te poartă cum îţi este voia; Mai bine spun: „e soarele de gheaţă", Decît de uşurinţă să te-nvinui; Credinţa, cinstea ta prin rădăcină în al meu suflet, pînă ieri eretic. Bun, bun, destul! Nu depăşi măsura în ploconeli, ca ieri în defăimare. Eu zic să ducem mai departe gluma Cu-acest jupîn bătrîn şi rotofei, Să-l rida lumea toată; să mi-l cheme Nevestele din nou la o-ntîlnire Şi prins în laţ să-l facem de ruşine. Nimic mai potrivit ca planul lor.
PAGE: Cum adică? Să-i trimită vorbă că-l aşteaptă la miezul nopţii în parc? Nu, nu, **n-are** să vină nici în ruptul capului.
EVANS: Tacă ziceţi c-a fost teşertat în rîuri şi apoi pătut măr în hainele acelei femei pătrîne, eu socot că trebuie să fi intrat croaza în el şi că n-are să mai vină. Carnea lui e destul-de **pătu-**cită ca să-i fi trecut toate poftele.
PAGE: Aşa cred şi cu!
DOAMNA FORD; Voi vă gîndiţi doar cum să-i daţi pedeapsa, Cum să-l aducem **vom** avea noi grijă.

 DOAMNA PAGE:
PAGE:
DOAMNA FORD:
PAGE:
DOAMNA PAGE:
DOAMNA FORD:
Ştiţi vechiul mit cu vînătorul Herne Demult pîndar al codrilor din **Windsor?** Se povesteşte că pe vremea iernii în ceas tăcutul miezului de noapte, Purtînd pe frunte coarne rămuroase, El dă ocol bătrînului stejar Şi-aruncă vrăji pe vite, pomi şi ierburi, **Prefaee-n** sînge laptele din uger Sunînd a spaimă fierul unui lanţ. **Aţi** auzit de-atare duh; bătrînii Cam grei de cap, dar tobă de eresuri, Crezare-au dat poveştilor cu Hcrne, Şi noi le-am moştenit drept adevăruri. Păi mulţi se tem să treacă-n miez de noapte Pe lîng-acest stejar, zis al lui Herne. Dar ce-i cu asta? Noi făcurăm planul lingă stejar **să-l întîlnim** pe Falstaff **în** Herne deghizat, ornat do coame. Ei bine, socotiră că va să vină Cu-această-nfăţişare. Dar pe urmă Ce-ar fi să-i facem? **Cum** aţi plănuit? Am hotărît: pe fiica noastră, Nan, Pe băieţel cu alţi copii de-o seamă Să-i facem spiriduşi, pitici şi zîne, Punîndu-le veşminte verzi şi albe, Pe frunţi cununi **cu luminări** de ceară Şi-n mîini pîrîitori. Astfel s-aştepte Ascunşi în gropi la marginea pădurii Şi-n clipa cînd noi ne-ntîbiim cu Falstaff, Să năvălească **lămurind;** noi două Văzîndu-i, vom fugi cu mare spaimă, Iar dînşii, strânşi deodată cerc în juru-i, Ciupi-vor pe stricatul cavaler, Aşa precum **e** datina **la** duhuri, Mustrîndu-l pentru că-n puterea nopţii **întină-al** zînelor sfinţit tărîm Cu-nfăţişarea iui profană.
Tocmai;
Şi pînă ce n-o spune adevărul, Să **mi-l** ciupească zdravăn spiriduşii, **Arzîndu-l** cu făcliile I

DOAMNA PAGE:

FORD:
PAGE:
FORD:
DOAMNA PAGE:
Apoi,
După ce singur spus-a adevărul, Dăm buzna toţi, îi **smulgem** cele coarne Şi-l ducem în ocări pînă la Windsor. Copiii trebuiesc a fi struniţi. Altfel, vă spun, nu-i chip să izbutească.
EVANS: Pe copii am să-i înfăţ eu ce trebuie să facă, ba însumi eu în cliip de maimuţoi îl ard pe cafaler cu luminarea.
FORD: O să fie minunat. Mă duc să cumpăr măştile.
DOAMNA PAGE; Pe Nan o fac a zînelor regină,
în rochie albă am să mi-o îmbrac. îi cumpăr eu mătasea.. *(Aparte:)* **Şi-ntre** timp Lui Slender am să-i spun pe Nan s-o fure Şi-apoi la Eton[80] le aşez cununa... Să-i dăm de veste repede lui Falstaff! Nu, merg tot eu sub numele de

Brook, Să-i mai descos. El vine, n-aveţi grijă. De asta nu mi-e teamă! Hai, plecaţi, Costume şi dichisuri să-mi aflaţi.
EVANS: Haiteţi să ne punem pe treabă! Astea-s plăceri minunate şi farse foarte cinstite, mă rog.
(Page, Evans şi Ford ies.)
Mergi, doamnă Ford! Trimite iar, degrabă, La Falstaff, să vedem ce va mai spune.
(Doamna Ford iese.)
Acum, la doctor; pentru el **rai-i** voia; Lui Nan bărbat doar dînsul vreau să-i fie; Cu tot pămîntul lui, un bou e S Ier. dor. Iar soţul meu pe el l-a pus la suflet. Şi doctorn-i cu bani şi-apoi la Curte Are prieteni mulţi; doar lui aş vrea S-o dau, ori nimănui, pe fiica mea. *(Iese.)*
DOAMNA PAGE;
SCENA 5
O *cămară în „Hanul Jartierei".*
HANGIUL: Ce pofteşti, bădărane? Ce pofteşti, obraz de tovaî? Vorbeşte, **pronunţâ-te,** declară! Scurt, concis, repede, fulgeri

SIMPLE: Zău, domnule, veneam să vorbesc cu sir John Faistaff din partea lui jupîn Slonder.
HANGIUL: Uite, colo e odaia dînsului, casa dînsului, castelul dînsului[81], patul lui statornic şi patul lui pe roate[82]; de jur împrejur are zugrăvită parabola fiuîui risipitor[83], proaspătă şi nouă. Du-te; bate la uşă, şi strigă. Are să-ţi euvînteze ca un antropof ogian; bate la uşă, zic!
SIMPLE: O femeie bătrînă, o femeie grasă a intrat în odaia dumnealui, să aştept pînă va coborî. De fapt, de dînsa am venit să vorbesc.
HANGIUL: Cum? O femeie grasă? Cavalerul ar putea fi prădat! Ia să-l strig eu. Hei, vajnicule cavaler, vajnicule gir John, chiuie una milităreşte din toate băierile bojocilor. Eşti acolo? Te întreabă hangiul, prietenul tău de beţie.
FALSTAFF: Aici sînt, hangiule. Ce s-a-ntîmplat?
HANGIUL: Se află aici un tătar din Boemia[84], care o aşteaptă pe femeia ta grasă. Las-o să coboare, vajnicule cavaler, las-o să coboare. Odăile mele găzduiesc oameni cu obraz. Ruşine pentru tainele pe care le înnozi şi le deznozi, ruşine 1
— *(Intră Faistaff.)*
FALSTAFF: A fost la mine chiar acum, hangiule dragă, o femeie bătrînă şi grasă, dar a plecat.
SIMPLE: Rogu-vă, sir, nu era cumva cărturăreasa din Brentford? FALSTAFF: Aşa-i cum zici, coajă căscată de scoică, dînsa a fost;
dar ce vrei cu ea? SIMPLE: Stăpînul meu, jupîn Slender, văzînd-o că trece pe stradă
m-a trimis s-o întreb, sir, dacă unul Nym care i-a şterpelit *xm*
lanţ mai are sau nu mai are lanţul asupra lui. FALSTAFF: Am vorbit cu bătrîna despre asta. SIMPLE: Şi ea ce spune vă rog, sir? FALSTAFF: Pe euvîiit, ea spune că insul care i-a şterpelit domnului
Sîender lanţul, tot ăla i l-a şi ciordit. SIMPLE: Aş fi vrut să fi putut vorbi chiar cu cu femeia. Mai aveam
să-i spun şi alte lucruri din partea lui. FALSTAFF: Ce lucruri? Să auzim! HANGIUL: Aşa-i, spune-le, repede! SIMPLE: Nu am voie să le ţin secret, sir. HANGIUL: Ţine-le secret, ori crapă! SIMPLE: Ei bine, sir, nu erau decît nişte lucruri în legătură eu
domnişoara Anne Page, ca stăpînul meu să ştie dacă i-a fost
ursit s-o capete, au ba. FALSTAFF: I-a fost, i-a fost ursită.

SIMPLE: Ce anume, sir?
FALSTAFF: S-o capete au ba... Du-te; spune-i că bătrîna aşa mi-a ghicit.
SIMPLE: Pot să îndrăznesc să-i spun aşa, sir? FALSTAFF: Da, sir. Cine ar fi în stare sa îndrăznească mai mult?
SIMPLE: Mulţumesc luminăţiei voastre. Cu veştile astea am să-i fac stăpînului meu o bucurie ce nu s-a văzut. *(Iese.)*
HANGIUL: Eşti un înţelept în toată legea, un înţelept al înţelepţilor, sir John! Dar ce, a fost la dumneata o cărturăreasa?
FALSTAFF: Da, a fost una, hangiule dragă. Una care mi-a deschis capul cum nu mi l-a deschis nici un învăţat de pe lume. Şi unde mai pui că nici nu m-a costat nimic, ba, dimpotrivă, am mai şi încasat pentru învăţătura primită.
(Intră Bardolph.)
BARDOLPH: S-a zis, Dumnezeule, stăpîne! Pungăşie, curată pungăşie!
HANGIUL: Unde-mi sînt caii? Spune-mi veşti bune despre ei, sîcrbedeule!
BARDOLPH: Au luat-o la fugă cu pungaşii. Pentru că îndată ce <wn trecut de Eton, m-au aruncat de pe calul pe care mergeam în spatele unuia din ei, drept în mocirla unei mlaştini. Şi, dînd pinteni cailor, duşi au fost, ca trei diavoli germani, ca trei doctori Faustus[85] adunaţi la un loc.

HANGIUL; S-au dus doar să iasă întru întîmpinarea ducelui[86], uătărăule! Nu-mi spune că au fugit. Nemţii sînt oameni cinstiţi!
finiră sir Eugh Evans.) EVANS: Unde-i hangiul nostru? HANGIUL: Care-i pricina, sir?
EVANS: Pagă de seamă la clientela tumitale; un prieten al meu venit la oraş mi-a povestit că trei nemţi pui de lele au pungăsit pe toţi hangiii de la Eeading, de la Maidcnhead, de la Cole-brook[87], suflîndu-le caii şi părăluţele. îţi spun ca prieten; vezi, tumneata eşti un om cu cap, plin te duh şi te năstrăfănii şi nu se cade să fii tus cu preşul, mă rog. Adio! *(lese.) (Intră doctorul Caius.)*
CAIUS: Unde iest hangiiull de „Jarretiere"? HANGIUL; Aici, domnule doctor, muncit de nehotărîre şi ros de îndoieli.

CAIUS: Nu pot să spun ce ieste acest', dar la mine fost spus că faci mare preparassion pentru un ducele de Jerrnany. Ma paroli, la Curtea n-am uzit de sosirea nici unui duce. Ţi-o spun ca un prietenul! Âdieu!
(Iese.)
HANGIUL: Tînguieşte-te în gura mare, dobitocule ce eşti, haide! Dă-mi o mînă de ajutor, cavalere! Sînt pierdut! Zboară, fugi, ţipă ca din gură de şarpe, dobitocule! Sînt pierdut! *(Ies Hangiul şi Bardolph.)*
FALSTAFF: \7reau ca lumea toată să fie băgată-n cofă cum am fost băgat şi eu, ba încă şi snopit în bătăi pe deasupra. Dacă ar ajunge la urechile Curţii povestea cu schimbarea mea la faţă, şi dac-ar şti cum mi-a fost botezată şi miruită schimbarea la faţă, mi-ar topi grăsimea picătură cu picătură şi ar unge eu mine ciubotele pescarilor. Sînt încredinţat că m-ar şîiehiui cu ironia lor fină pînă aş ajunge mai zbîrcit decît o pară uscată. Nimic **nu** mi-a mai mers din ziua cînd am trişat la cărţi. Pe cinstea mea, dacă m-ar ţine răsuflarea cît să-mi rostesc rugăciunile, poate că m-aş căi. *(Intră doamna Quickly.)* Ei, dincotro vii?
DOAMNA QUICKLY: Din amîndouă părţile, bineînţeles!
FALSTAFF: S-o ia Dracul pe una din părţi şi Mama Dracului pe ailaltă, ca să fie bine căpătuite amîndouă. Din pricina lor ara tras mai mult decît poate îndura nemernica nestatornicie a sufletului omenesc.
DOAMNA QUICKLY: Ele n-au tras oare? Ba încă cum; în specialitate una din ele, doamna Ford, inimă de aur, a fost bătută, sărăcuţa, de arată vînătă ca pruna.
FALSTAFF: Ce-mi spui mie de vînăt ca pruna? Eu am fost bătucit şi împestriţat cu toate culorile curcubeului. Şi era cît p-aci să fiu poprit în locul vrăjitoarei din Brentford. Numai iscusita dibăcie a minţii mele de-a imita gesturile unei femei bătrîne m-a mîntuit, altfel paznicul legii mă punea în fiare în locul vrăjitoarei, ca pe orice om de nimic.
DOAMNA QUICKLY: Sir, lasa-mă să-ţi vorbesc în odaia dumitale. Vei afla cum stau lucrurile, şi, te încredinţez, spre mulţumirea dumitale. Aci e o scrisoare care te va lămuri oarecum. Inimioarele mele, cîtă bătaie de cap ca să vă pot potrivi ploile pentru 0 **întâlnire!** E limpede că unul dintre voi a păcătuit în faţa **lui** Dumnezeu că vă paşte atîta nenoroc în dragoste.
FALSTAFF: Haide sus în odaia mea! *(Ies.)*

SCENA 6
Altă cameră în „Hanul Jartierei". Intră Fenton şi Hangiul.
HANGIUL: Domnule Fenton, nu-mi mai spune nimic. Mi-e inima împovărată de amărăciune. Am să le dau dracului pe toate! FENTON: M-ascuîtă totuşi. în ce fac, **ajută-mi,**
Sînt gentilom şi îţi voi da răsplată De două ori mai mult decît pierdut-ai: O sută livre aur!
HANGIUL: Te voi asculta, domnule Fenton, şi în orice caz îţi voi păstra taina.
FENTON; Din cînd în cînd ţi-am spus cîte ceva
De dragostea ce-o port frumoasei An ne; Cu-acelaşi foc mi-a dat răspuns şi dînsa (Cît poate hotărî al ei cuvînt). Acum, din partea ei primii scrisoare, Din care te va minuna ce afli; Cu planul meu urzirea ei se ţese Că în vileag nu-i chip să poţi da una Făr' cealaltă. Burduliănosul Falstaff, în ce-i urzit, un rol de seamă are; **M-âseultă,** drag hangiule, răbdare, Să-ţi povestesc pe larg întreaga farsă: La noapte-ntre cîntat şi-ntîiul ceas, Sub crengile stejarului lui Heme, Nan, dulcea mea, în fruntea zînelor Va apărea. De ce? Stă scris aici. în timp ce se petrec şi alte farse, Ei tatăl poruncitu-i-a să plece Furiş cu Slender, şi cu el la Eton Să se cunune. Dînsa s-a-nvoit. Şi-acuma, sir,
Potrivnică acestui plan e marna Ce-fi vrea de ginere pe doctor Cains, La fel cu dînsu-a chibzuit s-o fure. Şi cînd ceilalţi cu gîndu-s la petreceri, La popa să dea fuga să le facă A cununiei slujbă; ea, pe faţă, Aprobă planul mamei, împăcată Cu doctor Caius; dar să vezi urmarea: în alb a hotărît s-o-mbraee tatăl

Şi în această-nfăţişare, Slendcr, La timpul potrivit luîndu-i braţul, O va-ndemna să plece; mama altfel A ticluit ca doctorui s-o afle (Cînd toţi vor fi cu măşti, schimbaţi de haine), Gătind-o-ntr-o bogată rochie verde, în fluturări de sclipitoare panglici; Şi doctorul, la ceasul potrivit, Va face doar un semn, luîndu-i mina, Iar fata e-

nvoită să-l urmeze.
HANGIUL: Pe cine are de gînd să păcălească, pe taică-su, sau pe maică-sa?
FENTON:
HANGIUL:
FENTON:
Pe amîndoi, fugind în fapt cu mine; în dumneata mă bizui ca vicarul S-aştepte în altar ia miezul nopţii Şi, legiuind căsătoria noastră, C-o slujbă să unească două inimi. Aşa cum spui îţi împlineşte planul, Eu plec să-i dau vicarului de ştire; S-aduci mireasa, popă am eu grijă! îndatorat ţi-oi fi o viaţă-ntreagă, Lăsînd răsplata ce ţi-o dau chiar astăzi.
(Ies.)
ACTUL V
SCENA 1
O *cameră la „Hanul Jartierei". Intră Falstaff ţi doamna Quicldy.*
PALSTAFF: Te rog, nu mai trăncăni. Du-te! Am să mă ţin de cuvînt. Asta-i a treia oară. Nădăjduiesc că numărul fără soţ, are să-mi poarte noroc. Hai, du-te! Se zice că numerele fără soţ au farmece[88], fie că o vorba de naştere, de noroc sau do moarte. Du-te!
DOAMNA QUICKLY: Vă găsesc eu un lanţ. Şi îl fac pe dracu-n şapte să vă aduc o pereche de coarne.
FALSTAFF: Du-te, îţi spun; vremea tace şi trece. Ţine capul sus şi calcă pe vîrfuri! *(Iese doamna Quicldy. Intră Ford.)* Ei, ce mai vcste-poveste, domnule Brook? Dragă domnule Brook, în noaptea asta sau niciodată vei şti cum stau lucrurile. Fii în parc pe la miezul nopţii, la stejarul lui Herne, şi vei vedea minuni.
FORD: Nu te-ai dus ieri la dînsa, cum mi-ai spus că aveaţi înţelesul?
FALSTAFF: M-am dus, domnule Brook, aşa cum mă vezi, un biet moşneag, dar m-am întors de la dînsa, domnule Brook, cu înfăţişarea unei biete babe. Derbedeul ăla de Ford, soţul ei, e chinuit de cel mai buiac şi mai viclean diavol al geloziei, care a stăpînit vreodată fiara turbării. Trebuie să-ţi spun, mi-a tras o mamă de bătaie aşa cum mă aflam în chip de femeie, pentru că sub înfăţişarea de bărbat, domnule Brook, nici de Goliat c-un sul de la război în mînă şi nu mi-e frică. Apoi mai ştiu că viaţa-i o suveică şi sînt grăbit. Vino cu mine şi am să-ţi povestesc tot, domnule Brook. De pe vremea cînd jumuleam gîştele, de pe cînd trăgeam la fit şi învîrteam titirezul, n-am mai ştiut ce înseamnă să fii bătut cum am fost acuma. Am să-ţi spun multe lucruri ciudate despre ticălosul ăsta de Ford, pe care am să mă răzbun la noapte, iar pe nevastă-sa am să ţi-o dau

plocon în braţe. Vino după mine! Se piui la cale lucruri ciudate, domnule Brook. Vino după mine!
(Ies.)
SCENA 2
Parcul din ***Windsor.***
Intră Page, Shalloiv şi Slender.
PAGE: Hai, hai! Ne vom **tupila** colo, în şanţul castelului, pînă ce vom vedea luminiţele **rinelor** noastre. Adu-ţi bine aminte de fiica mea, fiule Slender. **SLEND1R: Da,** pe cinstea mea, m-am înţeles cu ea şi am luat **o** parolă ca să ne recunoaştem unul pe altul. Mă apropii de ea,- care e îmbrăcată în alb, şi strig: „iaca-na"; ea spune: „chiar aşa". Şi cu asta ne-am înţeles. SHALLOW: E foarte bine. Dar **nu** văd ce e nevoie de „iaca-na" şi de „chiar aşa"? Dacă ştii că-i în alb, ai s-o recunoşti. A bătut ora zece. PAGE: Noaptea e întunecoasă. Luminile şi spiriduşii vor face un efect grozav. Cerul să ne ajute pentru reuşita planului nostru! Nimeni nu se gîndeşte să facă rău decît Dracul, şi pe el îl vom cunoaşte după coarne. Haideţi, să mergem. Urmaţi-mă! *(Ies.)*
SCENA 3
Stradă din Windsor, care duce spre parc. Intră doamna Page, doamna Ford şi doctor Caius.
DOAMNA PAGE: Domnule doctor, fata mea e în verde. Cînd vezi că e momentul, ia-o de mînă, du-te cu ea la altar şi isprăveşte treaba cît mai degrabă. Du-te înainte, în parc, noi două trebuie să intrăm împreună.
CAIUS: Oui, mesdames! Eu am să ştii ce am do făcut, Adieu!
DOAMNA PAGE: Cu bine, sir. *(Caius iese.)* Bărbatul meu nu se va veseli atîta de păcăleala trasă lui Falstaff cît se va mînia văzîndu-şi fata măritată cu doctorul. Ei lasă, mai bine un pui de ceartă acum decît o jale fără sfîrşit pe viaţa toată.

DOAMNA FORD: Dar unde-o fi Nan cu ceata ei de zîne şi Hugh, diavolul din Tara Galilor?
530
[V, 4,5]
DOAMNA PAGE: Stau pitiţi cu toţii într-un **şanţ;** aproape de stejarul **lui** Herno, cu luminile acoperite şi, chiar în momentul cînd noi ne vom întîlni cu Falstaff, le vor face să strălucească deodată în întuneric.
DOAMNA FORD: Asta are **să-l** sperie, nu glumă.
DOAMNA PAGE: Dacă nu se sperie, rîdem de ol; dacă se sperie, rîdem şi mai şi.
DOAMNA FORD: îl păcălim noi bine.
DOAMNA PAGE: De-nşeli stricaţi, destrăbălaţi ca el, Nu te socoate nimeni un mişel.
DOAMNA FORD: Se apropie ceasul. La stejar, să mergem la stejar! *(Ies.)*

SCENA 4
Parcul din Windsor.
*Intră sir **Bugh Evans,** deghizat în satir, eu Anne Page şi altele costumate în z'me.*
EVANS: U-şu-rel, **u-şu-rel,** şinelor! Fiţi întrăsneţe, fă rog. Urmaţi-mă în şanţ. Şi, cînd fă dau de veste, faceţi cum v-am spus. Haiteţi, haiteţi! U-şu-rcl, u-şu-rel! *(Ies.)*
SCENA 5
*în altă parte a **parcului.** Intră Falstaff deghizat în Herne.*
FALSTAFF: Orologiul din Windsor a bătut miezul nopţii. Clipa se apropie. Şi acum, voi, zei ai sîngelui înfierbîntat, fiţi cu mine! Adu-ţi aminte, Jupiter, că te-ai preschimbat în taur pentru a ta iubită Europa,[89] Dragostea ţi-a poruncit să porţi coarne. O, putere neţărmurită a dragostei, care faci din animal om şi din om animal! Apoi, tot tu, slăvite Jupiter, de dragul **Ledei[90],** te-ai făcut lebădă. O, dragoste atotputernică! Cît de aproape a fost zeul de înfăţişarea unui gînsac! Cel dintîi păcat l-ai fost **făptuit** în chip de animal. O, Jupiter, un păcat animalic, apoi alt păcat sub arătarea unei galiţe. Gîndeşte-te la asta, Jupiter, **un** păcat greţos. Dacă zeii că-s zei, sînt în asemenea călduri, ce pot face bieţii oameni? Cît despre mine, mă aflu aici în chipul unui cerb de Windsor, cel mai gras cerb din toată
531
[V, 5]
pădurea. O, Jupiter, răcoreşte-mi sorocul împreunării, că de nu, mi-ar putea face cineva vreo mustrare cind voi pişa lumea toată cu slănina din mine? Tu eşti, căprioara mea?
(Intră doamna Ford şi doamna Page.)
DOAMNA FORD; Sir John, eşti aici? Cerbul meu iubit?! Malacul meu drag?!
FALSTAFF: Căprioara mea cu codiţă neagră! Dea cerul să plouă cu barabule[91], să tune cu cîntece deocheate, să cadă grindină şi să ningă cu hapuri şi prafuri de iureş!... Să **vină** asupră-ne o furtună de porniri pătimaşe! între astea toate îmi caut eu adăpostul. *(O îmbrăţişează.)*
DOAMNA FORD: Doamna Page a venit şi ea cu mine, iubitule.
FALSTAFF: împărţiţi-mă între voi, ca pe un cerb ce mă aflu, pentru mine păstrez coastele, umerii i se cuvin paznicului pădurii, iar coarnele rămîn moştenire bărbaţilor voştri. Nu semăn a pădurar, hm? Nu vorbesc eu oare ca Herne **vânătorul?** Ei bine, de data asta Cupidon e băiat de treabă. Mă despăgubeşte din plin. Po **cît** de adevărat este că sîiit un duh, fiţi binevenite, dragele mele!
(Se aud zgomote.)
DOAMNA PAGE: Doamne, ce-i eu lărniuiala asta? DOAMNA FORD: Cerul să ne ierte păcatele! FALSTAFF: Ce poate fi? DOAMNA FORD şi DOAMNA PAGE: Să fugim, să fugim! *(Fug amândouă.)*
FALSTAFF: Se vede că Dracul nu vrea să mă lase de tot răului, de teamă ca oloiul **ce-ar** curge din mine să nu dea foc iadului. Altfel nu mi-ar încurca atîta iţele.
(Intră sir Hugh Evans în chip de satir; Pistol în spiriăuş, doamna Quickly, Anne Page şi alţii în chip de zîne cu cununi de luminări pe cap.)
DOAMNA QUIOKLY: Voi, zîne, sure, negre, verzi şi albe,
Sub clar de lună puneţi nopţii salbe;
Orfane fiinţe fără de noroc,
Aflaţi-vă în taina nopţii loc!
Tu, crainic spiriduş, le fă să tacă! PISTOL: Zîne,-ascultaţi, tăcere să se facă!
Prin hornuri,- greiere, te du, străbate
în vetrele cu foc, nemăturate,
Şi leneşele slugi să le ciupeşti,
532
LV, 51
Cît alinele să le-nvineţeşti; Crăiasa noastră gata-i s-osîndească Gunoaiele şi lenea femeiască.
FALSTAFF: Stat zîne! De vorbeşti îţi **sapi** mormînt.
Ţin ochii-nchiâ şi faţa la pămînt!
(Se. culcă cu fala la pămînt.)

EVANS: Tu, Becle, mergi, şi unde afli-o fată
Spunmdu-şi seara rugăciunea toată, Să-i farmeci visul nopticica-ntreagă-n. Tihnitul somn al pruncului tin leagăn; Pe somnoroşii care fac păcate Ciupeşte-i de picioare, miîni şi spate.
DOAMNA QUICKLY:De zor, de zor,
Daţi, zîne, iama-n curtea din Windsor;
Gnomi, prin odăile-i sfinţite fie
Sorţi bune semănate pe vecie,
Cinstită de stăpîn răniînă casa
Şi vrednic el de cinstea ei, aleasa;
Balsam pe-a' ordinului jeţuri, toate,
Lăsaţi din flori şi ierburi miresmate;
Drepte-nvestiri în rang de coifuri, mante,
Să-şi poarte mirul sub blazoane-nalte.
Iar voi, a' pajiştilor zîne, lanţ,
O jartieră desenaţi în danţ.
Ca urma ei prin **vremi** să nu se piardă,
Mai verde rămînînd ca orice iarbă.
Şi *Eoni soit qui mal y pense* să scrie
Cu tufe de smaragd şi flori o mie:
Safire, perle, cusături bogate
în cataramele crăieşti legate
Pe cîmp de flori cu litere brodate.
Plecaţi, vă risipiţi, dar, la cea oră
Să nu-mi uitaţi obişnuita horă
La gîrniţa lui Herne vînător!
EVANS: De mîini luaţi-vă, hai, taţi-i zor,
Lămpi, touăzeci de licurici, ne-arate Cum să jucăm sub crengile plecate. Dar stai, parcă miroase-a muritor!
FALSTAFF: Doamne, apără-mă de acest spiriduş din Ţara Galilor, că e-n stare să mă prefacă-n brînză!
PISTOL: Un. vierme-ai fost uitat, de la născare!
5,3
[V, 5]
DOAMNA QU1CKLY: Prin foc să-i trecem mina de-ncereare La aste flăcărui de luminare; De-i cast, curat la cuget, nu tresare, De-i păcătos, nu-mi va păsa că-l doare. Hai să-ncercăm!
Ia foc un lemn ca el? Au, au, au!
PISTOL:
EVANS; FALSTAFF: DOAMNA QUICKLY

PAGE:
Stricat, stricat, cu pofte de mişel! Horindu-i cu-a dispreţului cîntare, Ciupiţi-l, zîne, fără de-ndurare.
Cîn t e c
(Cîntat de corul zînelor)
Hîş de-aici, că eşti pătat, Hîş de-aici, că eşti stricat! Pofte rele ţi-au cuprins Focul sîngelui aprins; Fugi cu-al patimilor foc, Gîndul mută-ţi-l din loc.
Pîn' ce luna va păli
Şi lumina s-a sfîrşi,
împrejuru-i ne-nvîrtim,
Să-l pîrlim şi să-l ciupim.
(în vreme ce cîniă, ***stneleîl*** *ciupesc pe Falstaff. Doctorul Caius vine dintr-o parle şi răpeşte un băiat costumat în rochie verde de zlnă; Slender, venind de cealaltă parte, tură un băiat în alb; Fenton îşi face apariţia şi o ia pe Ânne Page. în dosul scenei se aid strigăte şi larmă ca la vînătoare. Falstaff îşi arată capul de cerb şi se ridică.)*
(Intră Page, Ford, doamna Page şi doamna Ford.)
Stai, nu fugi! Acum te-avem în palmă!
Zadarnic faci pe Herne vînătorul! DOAMNA-PAGE: Hai, să nu ducem prea departe gluma!
îţi plac, sir John, nevestele din Windsor?
Tu, soţul meu, priveşte-aceste coarne,
Aşa-i că în pădure stau mai bine
.' .... Decît ar sta-n oraş la tine-acasă?.
FORD; Ei, spune-mi, caval ere, cine poartă coarnele? Domnule Brook, află că Falstaff e un ticălos, un ticălos de

încornorat.

Uite, astea sînt coarnele lui, domnule Brook! Şi să ştii, domnule Brook, pe ce-a stăpînit Ford el n-a putut pune mîna, afară doar de coşul cu rufele murdare, de bâţul care i-a muiat spinarea şi de cele douăzeci de livre bani gheaţă care trebuie înapoiaţi'domnului Brook şi pentru care i s-a pus poprealâ pe ^cai, domnule Brook!

DOAMNA FORD: Sir John, n-am avut noroc să ne iubim. N-a fost chip să fim împreună vreodată. Să nu mai vorbim de dragoste, dar doresc să rămîi pentru totdeauna cerbul meu drăgălaş.

FALSTAFF: Acum încep să mă dumiresc că v-aţi bătut joc de mine ca de-un măgar ce sînt.

FORD: întocmai şi în aceeaşi măsură şi bou. Pentru amîndouă avem dovezi la mînă.

FALSTAFF: Prin urmare făpturile astea nu sînt zîne. Mi s-a năzărit mie de trei-patru ori că s-ar putea să nu fie. Şi totuşi păcătoşenia din mine, ameţirea pe loc a minţilor mele m-au orbit iăeîndu-mă să cred că ar fi zîne, acolo unde bunul-simţ spunea că nu-i decît farsă grosolană. Iată cum ajung un maimuţoi cînd te dedai la rele.

EVANS: Sir John, slujeşte-i lui Tumnezeu, leapădă torinţele necurate, şi atunci sînele n-au să te mai ciupească.

FORD: Că bine zici, spiriduşule Hugh!

EVANS: Şi tumneata leapădă-te, te rog, de gelozie.

FORD: N-am să-mi mai tem nevasta pînă în ziua cînd vei fi-n stare să-i faci curte într-o engleză ca lumea.

FALSTAFF: Oare mi-am uitat eu creierul la soare, de s-a uscat că nu mi-a mai rămas nici atîta minte ca să-mi dau seama do o păcăleală grosolană ca asta? Am ajuns în aşa hal să fiu încălecat de un ţap[92] din Ţara Galilor? Atunci sînt un nebun cu tichie de dimie? Ar mai lipsi doar să mă înăbuş cu o bucată de brînză prăjită.

EVANS: Prînza nu face casă bună cu hozînza. Burta tumitale e numai hosînză.

FALSTAFF: „Prînză şi hosînză!" în ce hal am ajuns, să fiu de batjocura unuia care face harcea-parcea biata noastră limbă engleză! O ispravă ca asta ajunge pentru a înţărca desfrîul şi săritul gardurilor noaptea pe întregul regat.

DOAMNA PAGE: Bine, sir John, cum ai putut să crezi aşa ceva? Chiar de-am fi izgonit virtutea cu sila din inimile noastre dăruindu-ne cu totul iadului şi nici atunci Diavolul n-ar fi izbutit să ne scoată din minţi cu făptura dumitale.

FORD: Ce mai făptură! Un caltaboş făcut din ce-a rămas în blide? Un sac de cîlţi?

DOAMNA PAGE: Uri burduhănos înfoiat?

PAGE: îmbătrînit, răcit, veştejit, şi cu o burtă nesuferită?

FORD: Unul care Ja defăimat e mai meşter decît Dracul?

PAGE: Şi mai sărac decît Iov?

FORD: Şi mai stricat ca nevasta lui Iov?

EVANS: Slujind poftelor necurate şi tavernelor şi finului de Canare şi finului şi hidromelului şi peţivăniei şi sudălmilor şi încăierărilor şi trăncănelilor şi sporevăielilor!

FALSTAFF: Ei bine, am ajuns cal de bătaie pentru batjocura voastră. Mi-aţi luat piuitul. Mă dau bătut, Nu-s în stare să-i răspund nici acestei cîrpe din Ţara Galilor. M-am cufundat în adîncurile prostiei. Faceţi cu mine ce vreţi.

FORD: Pe cinstea mea, **şir,** te vom duce la Windsor la un oarecare Brook pe care l-ai pungăşit de parale şi pentru care trebuia să faci pe codoşul. Pe Ungă, tot ce-ai tras pîn-acuma, întoarcerea acelor bani socot că are să-ţi fie durerea cea mai usturătoare.

PAGE: Ei lasă, fii vesel, cavalere! Ai să guşti astă-seară, acasă la mine, o băutură de zile mari. Şi vei rîde de nevastă-mea aşa cum rîde ea acum de dumneata. Spune-i că domnul Slender s-a căsătorit cu fiică-sa!

DOAMNA PAGE *(aparte):* Doctorii pun la îndoială una ca asia. Dacă Anne Page e una şi aceeaşi persoană cu fiica mea, atunci chiar în clipa de faţă dînsa-i nevasta doctorului Caius! *(Intră Slender.)*

SLENDER: Ehei, ehehei, tătică Page!

PAGE: Fiule, cum stai, fiule? Ai isprăvit?

SLENDER: Isprăvit! Cei mai mari oameni din Gloucester au să afle despre treaba asta. Mai bine de m-aş bălăngăni în ştreang, nu alta!

PAGE: Despre ce să afle, fiule?

SLENDER: M-am dus la Eton să mă cunun cu domnişoara Anne Page, şi cînd colo, în locul ei am dat de un nătîng de lungan, de-un mălai-mare. De n-am fi fost în biserică, l-aş fi rupt în bătăi. Să nu mă mişc de-aici de nu eram în stare să jur că e Anne Page, dar cînd colo era băiatul poştaşului.

PAGE: Pe viaţa mea, păi atunci te-ai înşelat!
SLENDER: Ce mai, nu-i nevoie să mi-o mai spui! Te cred că m-am înşelat dacă am luat un băiat drept fată. De ne-am fi căsătorit împreună, cu toate că era îmbrăcat în haine de femeie, tot n-aş fi vrut să mă culc cu el.
PAGE: Ei bine, de vină nu-i decît propria dumitale neghiobie. Nu ţi-am spus, omul **lui** Dumnezeu, că trebuia s-o recunoşti pe fiică-mea după îmbrăcăminte?
rv, si
SLENDER: M-am dus la aia îmbrăcată în alb şi-am strigat: „iaca-na"! şi ea mi-a răspuns „chiar aşa", întocmai cum ne înţelesesem cu Anne. Şi totuşi n-a fost Anne ci băiatul factorului poştal.
DOAMNA PAGE: Dragă George, nu te supăra. Eu îi ştiam gîndurile si am îmbrăcat-o pe fata mea în verde. Acum trebuie să fie la preot cu doctorul, poate s-au şi căsătorit. *(Litră doctorul Caius.)*
CAIUS: Unde iest madame Page? Ma parroll, a făcut Ia mine un pacaliturr, m-am surat cu un garcon, eu un boy, cu un paysan. Un ţarran, ma parroll, un băiat. Nu este Anne Page, ma parroll, făcut la mine pacaliturr.
DOAMNA PAGE: Dar cum? **N-ai** luat-o pe cea îmbrăcată în verde? CAIUS: Sigurr, pe lege al meu, şi fost un băiat. Ma foi, am să întorc pe dos tot Windsor!
(Iese.) FORD: Ciudat îmi pare! Dar la urma urmei,
Pe-adevărata Anne cine-o fi luat-o? PAGE: Am rele presimţiri. Iata-l pe Fenton!
(Intră Anne Page împreună cu Fenton.)
Ei, ce s-a întîmplat, domnule Fenton? Iertare, tată bun! Iertare, mamă! De ce n-ai mers cu Slender, domnişoară? De ce n-ai mers cu doctorul, fetiţo?]Sf-o speriaţi! Vă spun eu adevărul: Aţi plănuit s-o măritaţi cu sila Cu oameni care pentru ea streini sînt, Dar noi de mult ne-am logodit în taină Şi nime-n lume nu ne mai desparte. De-o socotiţi păcat, e si'înt păcatul; Căci fapta ei n-a fost înşelăciune, Neascultare sau necuviinţă Cînd fata s-a zbătut voind să scape De blestemate ,-ntunecate zile, Aduse-n dar de-un măritiş cu sila. FORD: De ce-aţi rămas ca stanele de piatră?
Altă scăpare nu-i! Aşa vru cerul! în dragoste norocu-i avuţie, Cu bani pămînturi cumperi, nu soţie.
537
ANNE: PAGE:
DOAMNA PAGE: FENTON:
536
[V, 5]
FALSTAFF: Nu mai pot de bucurie că, deşi m-ati luat la ţintă *m*
mine, săgeata s-a întors şi a izbit în voi! PAGE: Scăpare? Ce scăpare? Dragă Fenton,
In fericire să trăieşti şi-n pace!
încuviinţezi ce nu' mâi poţi desface! FALSTAFF: Cînd dai noaptea drumul la dini[93]', sînt fugăriţi rnt
felul de cerbi! '
DOAMNA PAGE: Ei bine, uit ce-a fost! Domnule Fenton,
Cerul să-ţi dea lung şir de zile bune!
Iubite soţ, să ne-ndreptăm spre casă
Şi lîngă foc să rîdem de-aste şotii
Noi toţi şi cu sir John. F0RD: *n* . Aşa-i, sir John,
Ce rm-ai promis se-ntîmplă-n noaptea asta:
Pe Ford cu Brook îl va-nşela nevasta!
(Ies.)

NEVESTELE VESELE DIN WINDSOR Comentarii

Ne menţionata de Francis Meres în *Palladis Tamia* (1598), piesa a fost, după toate probabilităţile, compusă în 1598—1599 (de fapt, părerile specialiştilor diferă considerabil: unii susţin că ar fi precedat cele două părţi ale „cronicii" *Henric al IV-lea,* alţii că se intercalează între ele sau între *Henric al IV-lea* şi *Henric al 7-lea* sau că i-a urmat acesteia). Textul „satisfăcător" al ediţiei in-folio din 1623, unde *Nevestele vesele din Windsor* e inclusă ca a treia comedie, este de două ori mai lung decît textele „proaste" ale celor două ediţii in-cvarto (1602, 1619).
In ediţia in-cvarto din 1602 se afirmă că piesa a fost reprezentată „de mai multe ori... atît în faţa Maiestăţii Sale cît şi în altă parte"; iar potrivit unor tradiţii orale, ar fi fost scrisă la cererea reginei. Astfel, John Dennis, autor al unei adaptări nereuşite, *The Comical Gallant* (îndrăgostitul comic, 1702), arăta în prefaţa cărţii sale:
„Că această comedie nu era de dispreţuit am putut bănui pentru mai multe motive. în primul rînd ştiam prea bine că i-a plăcut uneia dintre cele mai mari regine din cîte s-au aflat vreodată pe pămînt, mare nu numai pentru înţelepciunea de care a dat dovadă în arta guvernării, ci şi pentru cunoaşterea literaturii culte, precum şi pentru gusturle sale fine în arta dramatică, lucru de care putem fi încredinţaţi devreme ce îi preţuia atît de mult pe antici. Această comedie a fost scrisă din porunca şi sub îndrumarea ei, dînsa fiind atît de nerăbdătoare s-o vadă jucată încît a cerut să fie gata în două săptămîni. Iar tradiţia ne spune că mai tîrziu, la reprezentaţie, a fost foarte mulţumită".
Totodată, în ediţia sa din 1709 a operei lui Shakespeare Nicholas Rowe scria:

„într-atîta îi plăcea *[reginei)* neasemuitul personaj *Falstaff* din cele două părţi ale piesei *Henric al IV-lea,* încît i-a poruncit *[lui Shakespeare]* să-l mai înfăţişeze într-o piesă, şi anume ca îndrăgostit. Acesta se spune că este, motivul pentru care *[Shakespeare]* a scris *Nevestele vesele din Wind-*
539
sor. Piesa însăşi este o admirabilă dovadă a modulu- in care *[regina]* a fost ascultată".
Ideea că Shakespeare a compus piesa la ordinul reginei (după unii comentatori şi la îndemnul întregii curţi), deci nu din proprie iniţiativă artistică şi că dramaturgului i s-a limitat timpul de creaţie la mimai două săptămîni este oarecum sprijinită şi de evidenţa internă. Textul pare scris în grabă (e drept, aşa susţin numai unii comentatori), proza ocupă 11/12 din spaţiu (observaţia insinuează că proza este un exerciţiu mai uşor decît poezia), Falstaff, aşa cum dorea regina, este .îndrăgostit", însă numai „pro forma":
„Shakespeare ştia — ceea ce, dacă povestea e adevărată, regina se pare că nu a ştiut — că manifestînd măcar şi o formă oarecare de pasiune şi tandreţe, Falstaff şi-ar ti destrămat probabil într-atîta egoismul şi plăcerile lenevoase încît din croiala lui de altădată nu ar fi rămas mai nimic. Falstaff nu putea să iubească decît încetînd de a mai fi Falstaff. El putea doar să simuleze iubirea iar declaraţiile sale puteau fi dictate nu de speranţa desfătării ci a banilor".[1]
„Falstaff era în stare să inspire afecţiune şi se putea distra cu Doll Tearsheet şi altele..., dar pentru el dragostea, în orice accepţiune proprie a cuvîntului nu era decît «aer», ca şi onoarea. Era tot atît de puţin doritor şi capabil de a fi Romeo ca şi de a fi Hotspur."[2]
Un alt element inedit privind geneza piesei este refuzul lui Shakespeare de a recurge la importante surse literare de inspiraţie. Genul folosit o aşează în rîndul comediilor „uşoare" (light comedies) — nu în acela al comediilor „senine" (serene comedies) cu care ne-a deprins dramaturgul pînă acum şi pe care le va relua curînd (comedii în parte tragice deşi, evident, încheiate fericit) —, al farselor, al interludiilor şi chiar al pastoralelor, care ii ofereau, toate, un precedent bine înpămîntenit în tradiţia dramatică engleză. Dar cele cîteva parţiale surse probabile, cum sînt o novella de Straparole şi o alta de Giovanni Fiorentino (ambele în culegerea „13 nopţi petrecute vesel", 1550—1553), nu se implică nici în măsura nici de maniera izvoarelor semnificative ale altor piese — Holinshed pentru piesele istorice, sau Plaut pentru *Comedia erorilor,* sau George Gascoigne pentru *îmblîn-zirea îndărătnicei.*
Dacă, lăsînd de o parte intriga comediei, luăm în considerare peisajul în care se desfăşoară aceasta, climatul social, moral şi intelectual, personajele, respectiv lumea şi viaţa care au fost puse în scenă, recunoaştem în fiecare din cele cinci acte adevărata sursă de inspiraţie: lumea şi viaţa
[1] Dr Samuel Johnson, în prefaţa la *Edition of Shakespeare,* 1765.
[2] John Ridley, *Shakespeare's Plays,* Dent, London, 1937, p. 108.
540
iei părţi însemnate a societăţii engleze din perioada eli tccBtie'nici „fantasticul" din actul a! V-lea; intrtitft a
unei excepţ
gleze din perioada elisabetană (nu face actorii din această
piesă-în-piesă sSnt oameni şi spectatorii au fost preveniţi în acest sens, interludiul este un mod de amuzament al acelei societăţi). Nimic mai îndreptăţit ca întâmpinarea împotriva „noutăţii", căci, aşa cum am văzut si cum vom vedea şi în piesele scrise după *Nevestele vesele din Windsor,* Shakespeare are întotdeauna în obiectiv Anglia vremii sale. Dar ineditul nu trebuie căutat aici, în intenţia programatică, ci în densitatea informaţiei strict britanice şi în caracterul ei *direct,* în oglindire şi reflectare, nu îr. refracţie. Pentru prima oară Anglia slîrşitului de veac al XVI-lea nu mai trebuie ghicită în Asia Mică, Londra în Veneţia sau în Londra de altădată (în piesele istorice), actorii englezi sugeraţi prin meşteşugarii atenieni din *Vîsul unei nopţi de vară,* un anume tip de englez în intalieni ca Valentine sau Petruchio.
Acţiunea se deapănă la Windsor, oraş în comitatul Berkshire situat pe Tamisa la vest de Londra. Shakespeare cunoştea foarte bine localitatea, după cum rezultă din unele amănunte prezente în comedie, de pildă livada menţionată ca *Datch'et Mead* (III, 3, 12) (între micul parc din Windsor şi Tamisa) sau *tlie severul thairs of order* („diferitele scaune ale ordinului", V, 5, G2); este vorba despre stranele din capela St. George din Wind-sor în care şedeau cavalerii Ordinului Jartierei. Un *Qarter Inn (Hanul Jartierei)* a existat la Windsor la sfîrşitul sec. al XVI-lea. Dar în Windsor se afla şi impunătorul castel-reşcdinţă a regilor Angliei încă din vremea lui William Cuceritorul (1066—1087), reprezcntînd pentru englezi ceea ce reprezintă Versailles pentru francezi şi Escurialul pentru spanioli; iar faptul că în apropierea lui se aflau şi apartamentele curtenilor sau că localitatea nu era prea depărtată de Londra (21 mile) au dus la ideea că Wind-sor-ul din piesa lui Shakespeare este, de fapt, mai patriarhal, mai urban, mai mie-burghez decît era în realitate şi că dramaturgul a descris mediu! social din Stratford-upon-Avon, tîrguşorul în care a văzut lumina zilei. In perspectiva unor asemenea „amintiri din copilărie" se poate accepta ipoteza că *luces* din I, 1, 16 („ştiud", dar şi calambur cu *louses* sau *lice,* „păduchi") a fost o satiră personală a lui Shakespeare:
„Aşa cum, din păcate, se întîmplă adesea cu tinerii, Shakespeare se înhăitase cu indivizi de josnică speţă; iar cîţiva dintre aceştia care se îndeletniceau cu furtul de căprioare l-au luat cu ei în mai multe rinduri ca să prade un parc ce-i aparţinea lui *Sir Thomas Lucy din Charlecot,* lingă *Siratfurd.* Pentru aceasta el a fost prigonit de amintitul gentleman, cam prea aspru după cum socotea el; ca să se răzbune pentru maltratare, a scris o baladă pe socoteala lui. Şi [...] se spune că a fost atît de necruţător încît prigoana împotriva lui Shakespeare s-a înteţit încă pe atîta, ceea
541
ce l-a silit să-şi lase, pentru o vreme, treburile şi familia în *Wanvickshire* şi să caute adăpost la Londra.
Printre alte extravaganţe din *Nevestele vesele din Windsor,* el l-a făcut *[pe Falstaff]* hoţ de căprioare, ca să-şi amintească, totodată, de prigonitorul său din ***Warwiekshire*** — sub numele de judecătorul Shallow; i-a dat cam acelaşi blazon pe care Dugdalo îl descrie în Antichităţile din acel Comitat în legătură cu o familie de acolo şi l-a făcut pe Preotul *velş* să-l comenteze cu vorbe de haz".[1]
(Nicholas Rowe, *Op. cit.)*
Micii burghezi din Stratford sau Windsor sau Windsor-Stratford duc un trai tihnit, monoton, nu cunosc gîndurile cutezătoare sau sentimentele elevate, au preocupări mărunte, îi interesează mîncarea şi băutura, stau de vorbă cu vecinii şi adesea pe socoteala vecinilor, se adună şi petrec la han sau circiumă, templul de veche tradiţie al bărbaţilor, vînează, gospodinele

pălăvrăgesc, spală rufe.
Wolf Graf Baudissin, care a tradus în secolul trecut piesa în limba 'germană, după ce subliniază că această lucrare, scrisă „pentru a fi văzută de curtea regală", este *„cea mai lurgheză,* cea mai puţin aristocratică şi cea mai prozaică piesă shakespeariană", adaugă o generalizare de alt ordin: „Ceea ce îi îneîntă pe oameni ca simplu amuzament este întotdeauna opusul mediului propriu — filistinul doreşte să vadă pe scenă, regi, iar regele, filistini". Succesul de care s-a bucurat comedia de-a lungul veacurilor în faţa celor mai diferite categorii de spectatori (deşi un alt german din sec. al XI.X-lea susţinea că este „cea mai slabă comedie a iui Shakespeare") infirmă generalizarea lui Baudissin. Piesa se impune prin calităţile ei dramatice, mai cu seamă prin scoaterea din inerţie a personajelor, tipuri perene de oameni înaiute de a fi filistini.
în impresionanta expoziţie de portrete, Falstaff nu mai este un erou de comedie ci un personaj de farsă, ştiut fiind că, de fapt, farsa nu are eroi. Penelul lui Shakespeare zugrăveşte un Falstaff bătrîn, sărac, speriat; cavalerul şi-a pierdut vioiciunea şi mîndria de odinioară, devine pînă la urmă obiect de batjocură („Văd că rn-au păcălit ca pe-un netot", V, o, 125), e „amărît" (V, 5, 171). Chailton explică astfel „schimbarea radicală" a protagonistului din *Hernie al IV-lea, Partea I:*
„... există în *2 Henric al IV-lea* elemente care să sugereze ideea că Shakespeare l-a condus pe Falstaff către eliminarea sa de pe scenă; de asemenea, elemente care ne fac să credem că nu a făcut-o cu inimă uşoară.
[1] II.J. Oliver explică: „Rowe se referă aici la un blazon repetat în patru părţi, astfel că cele 3 ştiuci de pe blazonul lui Lucy devin 12, ca în piesă" (I, 1, 16 etc.) *(Op. cit.)*

f...] Dar de ce s-a mulţumit cu îndepărtarea lui Falstaff de către Henric ca expedient prin care să scape de el? De fapt, cine îl înlătură pe Falstafi Henric sau Shakespeare? [...] Adevărul este că Falstaff şi-a dovedit incapacitatea de a fi ceea ce părea că este. El s-a descalificat ca erou comic şi l-a lăsat pe Shakespeare descoperit.
Figura pe care imaginaţia dramaturgului o întocmise intuitiv părea infinit mai înzestrată decît oricare dintre predecesorii ei în ceea ce priveşte însuşirile eroului comic. Cu un asemenea spirit, *ea* o asemenea minte, cu asemenea intuiţii şi cu o asemenea viziune a vieţii, Falstaff părea să ascundă în propria sa fire chezăşia deplină a supravieţuirii şi a stăpînirii asupra împrejurărilor. Dar, într-un fel sau altul, cînd euforia prilejuită de crearea Iui este vremelnic mai domolită, încep să intervină ezitările odată cu schimbările din cadrul procesului de creaţie. Ancrasările sporesc. Falstaff trebuie îndepărtat, aşa cum este îndepărtat la sfîrşitul piesei *2 Henric al IV-lea.* Stăruie, totuşi, o speranţă patetică şi ea este exprimată în Epilog. Sir John mai poate fi salvat: «umilul nostru autor va duce mai departe povestea cu Sir John şi cu frumoasa Katharine a Franţei, o să vă înveselească; şi acolo, după cîte ştiu, Falstaff o să asude atîta pînă cînd o să moară, dacă nu cumva îl vor răpune mai înainte asprele dumneavoastră păreri». Dar mai înainte ca piesa cu Katharine să fie scrisă, soarta lui e hotărîtă. Falstaff e discreditat irevocabil, rărnîne bun numai pentru pădurea Windsor.
[...] In modul în care, fără o judecare deliberată, crearea de către un artist a unei imagini a vieţii este satisfăcătoare, Falstaff îl satisfăcuse pe Shakespeare. în limitele înţelepciunii lumeşti, care este filozofia comediei, Falstaff părea să justifice o încredere absolută, în acest sens, Shakespeare credea în el; dar Falstaff s-a dovedit a fi un zeu cu picioare de lut. De aici amara dezamăgire a **lui** Shakespeare şi faptul că el s-a arătat dispus să dea numele de Sir John Falstaff jalnicei caricaturi din *Nevestele vesele din Windsor".*[1]
Semnificativă pare să fie şi absenţa numelui lui Falstaff din titlul unei piese care, din porunca reginei, urma să-l prezinte pe cavaler în postura de îndrăgostit. Potrivit titlului, personajele importante sînt „nevestele vesele", respectiv doamna Alice Ford, soţia mărginitului şi gelosului nou-veau riche Frank Ford, şi doamna Margaret Page, soţia mărginitului deşi chibzuitului nouveau riche George Page. Amîndouă sînt femei cinstite, isteţe într-un anturaj de proşti, cam mahalagioaice, transformate în vedete prin aceea că iniţiază principala „piesă-în piesă" şi astfel dezlănţuie ofensiva epică, iar, pe de altă parte, pedepsesc atentatul la pudoare şi bănuiala
[1] H.B. Charlton, *Shakespearian Comedy,* 1938, Methuen, London, 1969, pp. 196—198.

neîntemeiată. După Stauffer, cercetătorul american căruia nu-i se nimic din lecţiile grave sau mai puţin grave ale moralizatorului Shake-speare, în acţiunile lor justiţiare ar consta şi mesajul comediei:
„... Sănătatea ideilor lui Shakespeare privind dragostea conjugală (sau, mai exact, privind legătura dintre relaţiile sexuale şi societate) este subliniată prin refuzul său aproape permanent de a zugrăvi dragostea ilicită sau extra-conjugală cu oarecare simpatie. Dragostea înseamnă loialitate. Cele două soţii din Windsor, aşadar, indignate din primul moment de avansurile **lui** Falstaff, îşi propun să răzbune onoarea lor pătată, oeşî aceasta e pătată numai în mintea lui Falstaff. «împotriva unor astfel de libidinoşi şi a poftelor lor» nici o acţiune nu este o trădare. In cea de a treia şi ultima pedepsire a lui Falstaff amândouă soţiile şi amîndoi soţii se aliază pentru a face un monstru încornorat din trupeşul, cavaler care încercase să pună coarne pe capul bărbaţilor.
[...] Cu solida lor integritate, soţiile nu au socotit că este mai puţin necesar să-i arate gelosului Ford cit de ruşinoase i-an fost bănuielile. Alţi dramaturgi ar fi putut moraliza pe maginea geloziei, pedepsind bănuielile neîntemeiate prin adeverirea lor în fapt. De pildă, cel mai bine cunoscut vers în una clin farsele scurte ale lui Moliere îi spune cu amărăciune soţului-erou încornorat că el însuşi şi-a dorit-o: «Tu l'as voulu, Georges **Dandin!»** Aşa ceva nu se întîmplă la Shakespeare. Gelozia este făcută de ocară de două ori, dovedindu-se că nu are temei, apoi este uitată. Şi, iarăşi, fermitatea instinctelor fireşti şi sănătoase ale lui Shakespeare a apărut cu limpezime în această dublă punere la punct morală — că nu merită simpatie nici îndrăgostitul pofticios, nici soţul stăpînlt de gelozie. **lată** de ce, după prima lecţie administrată cu succes celor doi elevi refractari, doamna Ford îi spune, jubilînd, prietenei sale: «Nu ştiu ce mă îneîntă mai mult, că l-am tras pe sfoară pe soţul meu, sau pe Sir John.» Şi cele două soţii ticluiesc, voioase, o a doua uneltire **pentru** a ispiti în continuare gelozia lui Ford şi pentru, a vindeca «boala stricăciunii» de care suferă i'aistaff, atît de gravă îneît o singură doză nu este prea eficace. Ele vor să fie sigure că «duhul destrăbălării a fost izgonit de-a binelea dintr-însul».
Şi în intriga secundară, femeia care iubeşte, fiind statornică şi cunos-cîndu-şi inima, este judecătoarea şi uneltitoarea de drept, aşa cum este în toate comediile izbutite ale lui Shakespeare. Se aplică din nou tema «Să nu rîvneşti». Doamna Page, impresionată de relaţiile de la curte ale bogatului doctor francez, l-a ales pentru fiica ei Anne; domnul Page s-a deois în

favoarea stângaciului atlet amator şi îndrăgostit nepătimaş Abra-liam Slender, plin de bani şi el. Anne însă îi clasează pe amîndoi, judecind cu asprime alegerea tatălui: «Vai, o lume de urîţenii scîrboase / Pare îmbietoare în trei sute de lire pe an!* Alesul ei e tînărul şi curtenitorul Fenton.

Dragostea dintre Anne Page şi Fenton este un etalon pentru evaluări: idealul ei este unirea moderată, social recunoscută, bine proporţionată, neimpusă, a unor spirite independente. [...]
Problema proporţiei este, într-adevăr, problema morală a piesei. In marile sale comedii Shakespeare pune mereu faţă în faţă ceea ce este pentru ci o chestiune fundamentală: împăcarea sau un modus vivendi al iubirii ideale, romantice, nelimitate, cu sănătoasa practică socială. [...] Şi tot ea este cea care justifică titlul piesei şi, prin felul cum participă la acţiune, credinţa morală că rîsul şi virtutea nu sînt incompatibile:
„Vom dovedi prin ceea ce vom face / Că soţiile pot fi vesele şi, totuşi, cinstite», (IV, 2, 95—96)".[1]
Existenţa unor fiinţe „vesele, totuşi cinstite" (doamna Ford, doamna Page) şi cuminţi în dragoste (li se adaugă Anne şi Fenton) precum şi posibilitatea lecuirii „radicale" (Falstaff, domnul Ford) ar fi şi mai tonice pentru spectatorii şi cititorii piesei dacă Shakespeare nu ar fi realist pînă la capăt, respectiv dacă nu ar popula scena cu alte tipuri împrumutate din viaţă: nesfîrşitde varietăţi ale faunei proştilor nerecuperabili (clasificaţi fără cusur la nivelul genului proxim în două categorii de două proverbe româneşti: „Căci prostia din născare leac nu are" şi „Prostul dacă nu e şi fudul, nu e prost destul"). Ne putem închipui că neiertătorul Ben Jonson a invidiat aceste portrete shakespeariene...
Dar, să trecem în revistă diferenţele specifice ale acestor personaje. Aici, prin prioritate de vîrstă, trebuie amintit în primul rînd Shallow, judecător provincial, senilizat, vanitos, un om de nimic (aşa putea fi definit şi cînd era ceva mai tînă.r, în *Henrie al IV-lea),* care se făleşte tot timpul cu titlurile sale nobiliare şi de serviciu, un „par cu ochi" cum l-ar putea herbariza o veche vorbă a ţăranilor noştri. Shallow e secondat de nepotul său, neajutoratul Slender, ale cărui cunoştinţe se limitează la urşi şi ogari — un exemoiar la fel de jalnic ca şi Sir Andrcw Aguecheek din *A douăsprezecea noapte* şi anticipîndu-l pe Stephano din *Furtuna* (un alt „nerecuperabil") printr-o replică memorabilă: „îf it be so, I shall do that that is rcason" (dacă e aşa, am să fac tot ce este raţional — I, 1, 192), cf. *„Stephano. ...* I **will** do reason, an)[r] reason" (...fac ce e raţional, tot ce e raţional— *Furtuna,* III, 2, 131); dar e comparabil, prin această replică, şi cu domnul Ford care se tot autojustifică: „...ui}[7] jealousy is reasonable" (...gelozia mea o raţională, *Nevestele vesele,* IV, 2, 159). Hazlitt l-a caracterizat pe Slender ca „o mostră extrem de elocventă a imbecilităţii".
îlugh Evans, pastor şi învăţător provincial, pedant şi firoscos, e incapabil să-şi dea seama cit de caraghios este, conştient totuşi că trebuie să-şi
[1] Donald A. Stauffer, *Shakespeare's World of Images,* 1949, Indiana University Press, 1966, pp. 47"— 49.

apere prestigiul funcţiilor, exprimîndu-şi părerile unde trebuie şi unde nu trebuie, dînd sfaturi (unele anapoda) sau verdicte greşite care-i priesc din punct de vedere financiar (astfel, cînd, în prezenţa doamnei Page îl examinează la latină pe băiatul acesteia William — se pare dornic de zburdă — iar doamna Page comentează că „Este un elev mai bun decît mi-am închi-puit", Evans nu îndrăzneşte s-o contrazică, ba chiar o aprobă: „Are o memorie bună, sprintenă", IV, 1, 83—86). Cum pe deasupra mai este şi scolastic, el se înscrie cu litere de o şchioapă pe lista profesorilor nevrednici de acest nume (v. şi postfaţa la *Imblînsirea îndărătnicei,* voi. II al prezentei ediţii).
Doctorul francez Caius este excentric, irascibil şi gîlcevitor, ridicol prin nerozii; iniţial duşmanul, apoi aliatul lui Evans.
Doamna Quicldy, a cărei casă era un bordel şi o vizuină de tîlhari în *1 Eenric al IV-lea* şi „o biată văduvă din Eastcheap" în *2 Ilenrie al IV-lea* căreia Falstaff îi făgăduise s-o ia de nevastă, este acum menajera doctorului Caius sau, după descrierea lui Evans, „un fel de doică sau jupîneasă, bucătăreasă sau spălătoreasă sau, mă rog, una care-l spală şi-l usucă/ stoarce" (I, 1, 5—6). Aclimatizată perfect la Windsor, e dibace (nu neapărat inteligentă) şi pentru bani e dispusă să facă servicii oricui. Hazlitt o clasifică astfel: „...e o mijlocitoare vioaie, atît între Falstaff şi Dulcineele lui, cît şi între Anne Page şi curtezanii ei şi, în ultimul caz, pare a fi atît de absorbită de propriile sale interese încît neglijează cu totul intenţiile stăpînilor".
Hangiul, bun de gură, glumeţ şi chiar poznaş (îşi bate joc de Evans şi Caius, dîndu-le întîlnire în locuri diferite), îl ajută pe Fenton s-o cîştige pe Anne. Pedepsit de Evans şi Caius care-i fură trei cai, este şi ttn fel de „păcăliciul păcălit". Acest „hangiu nebun" cum îl numeşte **Shallow** la un moment dat este, după Mark van Doren, „singurul personaj satisfăcător al comediei" şi, totodată, singurul „lucru proaspăt".[1]
Bardolph, bufetierul leneş de la Hanul Jartierei şi Pistol derbedeul, nu mai sînt decît nişte umbre a ceea ce au fost:
„Faptul că l-au trădat pe grasul măscărici (I, 3) de care se temeau şi pe care-l adorau cîndva este fără îndoială cea mai clară dovadă a degradării lor—nu din punctul de vedere al caracterului moral, pentru că acesta le lipsea cu desăvîrşire, ci al caracterului dramatic care în epoca lor de glorie i-a ferit de ruşinea coborîrii pînă la procedee comice convenţionale. Pe atunci ei trăiau pentru simplul motiv că erau vii şi le plăcea să iasă din beznă bătîndu-se cu pumnii în piept şi să intre în tavernele luminate. Dincoace însă ei există numai pentru a învîrti mai departe o maşi-
[1] Mark van Doren, *Shakesveare.* 1939, Doubledav. New York, 1953, pp. 117—118.

nărie comică, tot astfel după cum doamna Quickly există numai în meseria ei de mijlocitoare şi mahalagioaică".[1]
John Eugby, servitorul doctorului Caius, are numai cîteva replici şi, după părerea doamnei **Quicjsly,** este un băiat cinstit, binevoitor şi bun la suflet, „...nu umblă cu vorbe, ... nu caută rîcă... cel mai mare cusur al lui este că se roagă tot timpul; s-a prostit de tot din pricina asta" (I, 4, **9—12).**
Pe Simple, servitorul lui Slender, Falstaff îl numeşte „coajă de scoică" (IV, 5, 26). Interpretat de S, Johnson, epitetul vrea să spună că „umblă cu gura căscată".
Individualizarea personajelor prin felul cum vorbesc I-a preocupat pe Shakespeare în cel mai mare grad (încă din piima scenă a actului I, unde avem impresia că ni se oferă o expoziţie de mostre lingvistice).
Falstaff îşi păstrează ritmurile sacadate din *Eenric al IV-lea,* repetiţiile, propoziţiile scurte, elipsele, „darul de a recurge la substantive neaşteptate în comparaţiile cele mai de efect"[2]; de asemenea calambururile, în general mai „tocite".

Vorbirea lui Shallow, mai băfcrîn ca Falstaff, abundă în tot felul do repetiţii, dintre care multe caracteristice senilităţii (de ex. „Haide, nepoate, haide nepoate, te aşteptăm! O vorbă vreau să-ţi spun numai, nepoate! Ştii, nepoate, Sir Hugh a făcut, ca să zic aşa, o projunere, un fel de propunere — pe ocolite", I, 1, 213—216). Nu e străin şi de automatisme, cum ar fi intensivul *la* („păi da" etc).

Slender mimează lingvistic pe unchiul său Shallow şi foloseşte niala-propisme („toţi succesorii care l-au precedat", I, 1, 14 etc).

Hugh Evans, întru totul comparabil ca exprimare cu compatriotul său velş căpitanul Fluellen din *Eenric al V-lea,* pronunţă *p* în loc de *b* (pless my soul), *f* în loc de *v* (fery well), *t* în loc de *d* (Got's will), *b* (uneori) în loc de *p* (Hibbocrates); foloseşte serii sinonimice („to deşire and require lier"); face dezacorduri („There is reasons and causes for it"); înlocuieşte verbele cu substantive („I will description the matter to you, if you be capacity of it"); manifestă tendinţa de a întrebuinţa substantive abstracte, uneori în serie (conjectures, disparagernents, benevolence, atonenients, compremises — în numai 5 rînduri de text scurte, I, 1, 30—34). Deşi, printre altele, predă limba latină, vocabularul său latinesc folosit în dialogul cu William Page se reduce la cîţiva termeni gramaticali, unele forme pronominale (inclusiv *horum, harum, horum),* adjectivul *pulcher* şi substantivul *lapis.* Altminteri, conversaţia cu alte personaje nu şi-o presară cu cuvinte, expresii sau citate latineşti (cum fac alţi pedanţi

[1]***Ibid.****,* pp. 116—117.

[2]H.J. Oliver, *Op. cil.,* p. LXIX.

In diferite piese shakespeariene), în afară de bine cunoscuta colocaţie *pauca verba* („cuvinte puţine") pe care o traduce *greşii* lui Falstaff („cuvinte bune", I, 1, 124) şi cuvîntul *videlicet* (pronunţat „fideticet"—„adică", folosit irelevant în I, 1, 143 şi 144: „domnul Page, adică domnul Page" şi „eu, adică eu"). Să fie aceasta o subliniere prin tangentă a ignoranţei **dascălului?**

Caius strecoară din cînd în c.înd cuvinte şi chiar propoziţii franţuzeşti în engleza lui la fel de deficitaiă ca ni cea a lui Evans. Şi el are dificultăţi de pronunţie (icdevine *v,* ca în „verefore vil von" în loc de „wherefore will you", *ih* devine *â,* sunetul *eh* devine *sh,* ca îri „so mufh" în loc de „so **much")** şi face greşeli gramaticale caracteristice (toate tipurile de erori amintesc de cele ale prinţesei Katharine din *Henric al V-lea).*

Doamna Quickly se străduieşte să vorbească „ales", dar, ca şi Bottom din *Visul unei nopţi de vară* sau Dogberry din *Mult zgomot pentru nimic,* este pedepsită pentru această vanitate ieftină (în deiinitiv, tot o formă a neghiobiei) de rîsul spectatorilor mai evoluaţi care sesizează malapropis-mele („I detest" în loc de „I protest'[1], „allicholy" în loc de „melancholy" etc), pronunţiile, greşite ce duc la ambiguităţi („altigant terms" vrea să fie „elegant" sau „eloquent ternis'[1] — „termeni eleganţi" sau „elocvenţi"), erori gramaticale dintre care unele sugerează mimetismul lingvistic (de exemplu, „her liusband will be absence", cf. exprimarea specifică lui Evans). H.J. Oliver constată că în scena examinării lui William de către Evans, aproape toate comentariile ei conţin cîte un dublu înţeles (de fapt, cuvinte vulgare **din** bogatul ci arsenal mahalagesc). Tot Oliver subliniază:

„... gmdurile ei se revarsă într-un vălmăşag grozav (provocînd uneori dureri de cap editorilor care trebuie să-i încadreze rostirile între senine de punctuaţie)".[1]

Grandilocventul hangiu dispune de o bogată invenţie verbală, mai ales în domeniul epitetelor, multe din acestea împrumutate, cînd corect, cînd greşit, din istorie şi geografie: „vajnicul meu Hector", „etiopianul meu", „efesianul tău", „Hector al Greciei, băiete", „tătar din Boemia". Cu „bully" sau „bully rook" el se adresează atît de frecvent interlocutorilor îneît cuvîntul devine un tic *(bully* înseamnă „om aprig, iute, vajnic", dar în replicile hangiului el are şi o valoare afectivă). Propoziţiile sale sînt caracteristic imperative şi exclamative. De notat că atît prin invenţie verbală cît şi prin sintaxă „nebunul / nebunaticul hangiu" va fi imitat îndeaproape de „nebunul/nebunaticul Simon Eyre" din capodopera lui Thomas Dekker. întrucît *The Shoemaker's Holiday* a apărut în 1600 iar prima ediţie in-cvarto a *Nevestelor vesele* în 1602, nu putem exclude ipoteza că debitorul a fost Shakespeare.

H.J. Oliver, *Op. cit.,* p. LXXIV.

Majoritatea replicilor lui Pistol reproduc citate sau fragmente de citate din Biblie, proverbe, Marlowe (mai ales parodiat) şi alţi autori ai vremii care an scris într-un stil retoric şi declamator. Acest stil îi colorează şi proza, *ritmată* (mai ales iambic) şi incluzînd inversiuni poetice, do exemplu: **„Wliy,** then the world's my oyster, which 1 with sword will open" (proză redată prin versuri albe în traducerea românească: „Atunci o stridie-i lumea pentru mine/ Şi-am s-o deschid cu-al săbiei tăiş!" — II, 2, 2—3) sau: „O base Hungarian wight, wilt tliou the spigot wield?" („Păgîn nemernic, au vrei tu oare cepul să-l desfaci?' — 1, 3, 19—20).

Nym se exprimă laconic în replici în care, invariabil, apare cuvîntul *humour* („umoare"; „toană"; „fire, temperament"; dar şi „umor, haz"). Este un cuvmt-eheie pentru că trimite la faimoasa teorie a „umorilor" a lui Ben Jonson şi sugerează întrucîtva creionarea unor personaje din *Nevestele vesele* prin predispoziţii fundamentale (domnul Ford e „bărbatul gelos", doamna Quickly e „codoaşa" etc). Pe de altă parte[1] întrncît Nym pare a fi o formă prescurtată a numelui propriu Hieronimo, iar Hieronimo este eroul din *Tragedia spaniolă* pe care l-a interpretat Ben Jonson ca actor, s-a presupus că Shakespeare îl zeflerniseşte pe acesta din urmă atunci cînd îl face pe Nym să dea accepţiuni *greşite* termenului *humour.*

Puţinele şi scurtele replici ale lui Simple se individualizează prin afirmaţii şi negaţii accentuate, de exemplu în 1, 4: „Ay, forsooth"; „No, no"; „Ay, ay"; „Yes, indeed, does he"; „Ay, forsooth".

Fenton vorbeşte numai în versuri, într-un limbaj formal, potrivit cu statura sa psihică, neinteresantă pentru că este convenţională şi cam lipsită de viaţă.

Nu întâmplător am disjuns caracterizarea peisonajelor prin limbă de caracterizarea lor globală. Deşi, cel puţin în cazul neîntrecutului creator de oameni Shakespeare, este cu totul contraindicată o asemenea separare, ea este utilă dincolo de limitele caracterizării. Este vorba despre atitudinea lui Shakespeare faţă de limba engleză, atitudine care, conturată prin înmănunchierea ilustrărilor de mai sus, se definitivează dacă se ia în evidenţă anumite crîmpeie din text, exprimînd reacţii ale personajelor. Atunci cînd în V, 5, 110 şi urm. domnul Ford imită stilul lui Falstaff (în primul rînd prin repetarea susţinută a formulei „domnule Brook": „Ei, spune-mi, cavalere, cine poartă coarnele? Domnule Brook, află că Falstaff e un ticălos, un ticălos de încornorat. Uite, astea sînt coarnele lui, domnule Brook! Şi să ştii, domnule Brook... etc"), mimetismul său lingvistic este *activ,* ba chiar demascator; şi acelaşi lucru se poate spune şi despre hangiu, care imită cu bine cumpănită ironie exprimarea eroică de tip don-quijotesc

'Cum arată H.J. Oliver *(Op. cit,* p. 3), bazîndu-se pe ***The** New Enqlish Mictionary.*

r

cultivata de Pistol (II, 3, 87—92 etc). Dar atunci cînd acelaşi hangiu (a cărui engleză este în linii mari corectă, spre deosebire de cuvintele străine pe care le mai poceşte ca englez sadea, ce este de exemplu „monseur" din franceză în loc de ..monsieur" şi „anheers" din olandeză în loc de „mynhe-ers") comentează asupra duelului dintre Caius şi Evans, atitudinea lui este exprimată direct şi fără echivoc: „Luaţl-le armele şi lăsaţi-i aă se împungă cu vorbele. Mădularele să le rămînâ întregi, să ciopîrţească doar biata noastră limbă englezească"[1] (III, 1, 78—80). Pînă şi doamna Quickly, pe bună dreptate calificată de H.J. Oliver ca „încă un inamic al limbii engleze", se teme că la un moment dat, stăpînul ei doctorul Caius ar putea „să pună la grea încercare răbdarea Celui de sus şi engleza regelui" (şi cu implicaţia că „va fi furios", (I, 4, 5—6). Iar în ultima scenă a comediei Falstaff e profund indignat că printre cei care îşi bat joc de el este şi Evans: „în ce hal am ajuns, să fiu de batjocura unuia care face hareea-parcea biata noastră limbă engleză"! (V, 6, 154—155).

într-un cuvînt, ca şi în unele piese de pînă acum (mai ales în *Zadarnicele chinuri ale dragostei, Visul unei nopţi de vară, Regele loan),* Shake-speare ia atitudine împotriva a tot felul de abateri de la normele limbii engleze, dar de data aceasta pune un accent deosebit pe stricătorii ei „din afară". Aceştia nu prea reuşesc s-o înveţe corect, iar ideea e strecurată cu maliţios umor britanic în replica prin care domnul Ford primeşte sfatul lui Evans de „a se lepăda de gelozie": „N-am să-mi mai tem nevasta pînă în ziua cînd vei fi în stare să-i faci curte într-o engleză ca lumea" (V, 5, 144—145).

[1] In *Trei erai de la răsărit* (1879) băcanul Hagi-Pană avea să facă un comentariu asemănător cu privire la pocirea limbii române de către dci „caraghioşi", franţuzistul Jorj şi „teologu absolutu" şi „dascălul" latinizant Numa Consule: „A scîlcia avuta, frumoasa şi bărbata limbă românească după cum o poceşti dumneata într-un fel şi franţuzitul ăsta într-altfel *(arată pe Jorj),* amîndoi sînteţi buni de dus la balamuc'. Dar scurta comedie a lui Hasdeu nu aminteşte de *Nevestele vesele* numai prin „atitudinea faţă de limbă", ci şi prin alte elemente: Mariţa, fata lui Hagi-Pană are trei peţitori, dintre care doi vînează zestrea ei; la rîndul său, ca şi părinţii lui Anne, Hagi-Pană e cu gîndul la banii viitorilor gineri; fata îl alege pe Petrică tejghetarul din dragoste şi se mărită cu el; rolul de mijlocitoare a doamnei Quickly e preluat de coana Trandafira; există şi aici o scenă a ascunsului (în dulap); oroarea lui Hagi-Pană la auzul cuvîntului „revoluţie" e comparabilă cu comentariul lui Hugh Evans despre „riot" (răscoală, I, 1, 33—36); ca şi doamna Quickly care confundă cuvintele latineşti cu cele englezeşti, Petrică şi alţii răstălmăcesc cuvintele franţuzeşti rostite de Jorj, de exemplu „la lune" e receptat ca „alune" etc. Pentru alte corespondenţe şi ecouri shakespeariene în opera scriitorului şi filologului român, v. L.L., *Procedee lingvisliee-stilislice shakespeariene în „Răzvan şi Vidra",* Analele Universităţii Bucureşti, Filologie, Literatura română şi raporturile ei cu alte literaturi', Anul XXIV, 1975.

Prin reluare, ilustrare bogată şi atitudine neechivocă, tema lingvistică nu este prin nimic mai puţin importantă decît tema morală scoasă în prim plan de Stauffer.

Se poate, fireşte, vorbi şi despre o reluare a temei cunoaşterii şi a conştientei, exemplificată prin constatarea subînţeleasă că, aşa cum Evans nu va învăţa niciodată limb? engleză „ca lumea', nici galeria de nătîngi nu se va înţelepţi; mulţumită *experienţei,* numai domnul Ford îşi schimbă mentalitatea (aşa declară; dar poate fi crezut într-adevăr?) iar Falstaff îşi dă seama cît de prost este (dar e prea bătrîn ca să mai facă vreo demonstraţie a noilor sale constatări intelectuale sau morale).

In sfîrşit, trebuie menţionată şi tema esenţei şi aparenţei pe care Anne Righter o semnalează sub forma următoare:

„[După *Zadarnicele chinuri ale dragostei* şi *Visul unei nopţi de vară]* interludiul cu Herne vînătorul reprezintă încă una din experienţele lui Shakespeare privind relaţia dintre iluzie şi realitate. De data aceasta, însă, iluzia este cea care triumfă... Asemenea lui Bottom şi prietenilor săi sau Eroilor *[Ihe Worthies]* din *Zadarnicele chinuri ale dragostei,* actorii care joacă în interludiu sînt amatori şi mulţi dintre ei sînt figuri comice. Cu toate acestea, spectacolul este cît se poate de reuşit.

Ca şi *Eainlet,* de care se apropie atît de mult ca datare, *Nevestele vesele din Windsor* abundă în momente prin care se afirmă puterea iluziei. Piesa le reaminteşte spectatorilor că la fiecare pas viaţa descoperă în sine uimitoare legături cu drama, că uneori lumea nu se poate distinge cu uşurinţă de scenă".[1]

Dacă la toate cîte s-a spus pînă acum mai adăugăm şi îdeea subliniată de Ifor Evans şi anume că în *Nevestele vesele din Windsor* (ca şi în alte comedii) Shakespeare „a dobîndit o uşurinţă şi o flexibilitate în proza sa pe care mai tîrziu le va aplica şi versurilor", mai putem subscrie la afirmaţia că şi-a scris comedia „în grabă"? Repede, poate; dar nu în grabă...

L. Leviţchi

[1] Anne Kighter, *Shakespeare and tiu Idea o[ihe Plau,* 1962, Pen Harmondsworth, 1967, pp. 131—132.

«u

NOTE

1 Hugh Evans nu oste cavaler. *Sir* era modul de a se adresa şi unui cleric, dacă acesta nu avea un titlu universitar, în care caz i se spunea *dominus.*

2 Camera înstelată era o înaltă instanţă judecătorească şi îşi datora denumirea faptului că pe tavanul încăperii din palatul regal Westmins-ter, muie îşi ţinea şedinţele, erau zugrăvite un mare număr

de stele, imitînd cerul. Instanţa era de fapt Consiliul regelui transformat în tribunal, pentru a judeca răzvrătiri, ofense aduse magistraţilor şi unele litigii civile, în special în procesele în care erau implicaţi nobilii. Dealtfel şi judecătorii de pace **<rau** împuterniciţi să judece asemenea procese, care erau, prin armare, şi de competenţa lui Shallow.
Tribunalul *Camera înstelată* a fost desfiinţat de Regele Charles I în **1641.**
3 Ortografiat *Oloucester.*
4 Termenul corect juridic *quorum* (latinism) se referea la acei judecători de pace care aveau calitatea să judec* crimele, tâlhăriile etc, fiind însă necesar să fie prezenţi cel puţin doi asemenea magistraţi, cînd se judecau procese de felul acelora de raai sus, B *Custalorum* este o formă contrastă a termenilor latineşti *custos, rotu-lorum,* însemnînd „custode al arhivelor", funcţia principalului judecător de pace din fiecare comitat; o înaltă demnitate care aparţinea, prin urmare, numai unui număr restrîns de magistraţi.
6 Slender, **nectmoscînd** termenul contras şi amintindu-şi ceva vag despre *rofulorum,* din denumirea oficială, crede că *rotulorwn* ar Ii un al treiiea titlu judiciar al lui Shallow, pe care ii apiopie, în pronunţarea sa greşită, de cuvîntul englezesc *rai* însemnînd „şobolan".
7 *Armigtr,* termen latinesc însemnînd „purtător de arme, scutier", corespunde termenului englez *esquire,* desemuînd pe cineva de rang intermediar între **„paj"** şi „cavaler" *(knighl).* **Titlul** *armiger* (ulterior *esquire)* şi-l asumau toţi aceia care erau de origine nobilă, dar nu aparţineau lumii lorzilor şi cavalerilor. Termenul fusese preluat şi de judecători.
552
,
Forma *armigero* (cazul ablativ) este greşit folosită aici, de Slender, care are un nivel cultural foarte scăzut, după cum se vede şi din replicile sale precedente.
Esquire este, totodată, originea termenului *squire,* care desemnează micii proprietari de moşii, ai căror strămoşi au fost „cavaleri". Titlul *esquire* se foloseşte deseori, şi astăzi, ca un termen de distincţie, în scrisorile comerciale adresate de bănci şi firme clienţilor lor.
8 Slender este înfăţişat ca un tînăr lipsit de cultură, aşa cum se vede, dealtfel, şi din primele sale replici, şi confundă, în replica sa, sensul neologismelor *successor* (urmaş) şi *ancesior* (strămoş), care apar în original şi pe care le foloseşte invers.
După cum se observă, chiar din prima scenă apar ridiculizări privind greşita folosire şi pronunţare a unor cuvinte la care se vor adăuga, mai departe, jocuri de cuvinte, calambururi, pronunţări denaturate ale unor străini, greşita percepere şi înţelegere a unor termeni etc, ceea ce stîrnea, după cum stîrneşte şi astăzi, hazul spectatorilor englezi, dar care nu se pot reda, în traducere, decît foarte aproximativ, sau chiar de loc, şi fără efectele comice ale originalului.
9 Evans este pastor velş şi, prin urmare, engleza este pentru el o limbă străină, — velşa fiind o limbă celtică, coborîtoare din limba vechilor gali; ţinutul Wales fiind cunoscut în afara Angliei şi în prezent sub denumirea de Ţara Galilor.
10 Evans foloseşte latinisme: *pmica verba* = vorbe puţine.
11 „Mephostophilus", diavolul asociat al **lui** Lucifer, căpetenia iadului, ora un termen foarte nou în vremea lui Shakespeare şi fusese popularizat de piesa lui Christopher Marlowe, *Dr. Faustus.* Deşi publicată numai în 1604, piesa lui Marlowe se bucurase de un foarte mare succes de teatru, timp de mai mulţi ani, mai înainte de publicare, Shakespeare referindu-se la ea şi în cele Două Părţi ale piesei Henric al IV-lea, precum şi în actul IV, se. 5, a piesei de faţă.
12 Hanul Jartierei şi-a luat denumirea de la „Ordinul Jartierei", cel mai înalt ordin cavaleresc englez, înfiinţat de Edward al III-lea, în sec. al XlV-lea.
13 *Yead,* o formă scurtă pentru pronunţarea *Yedward* a numelui Edward (cf. 1 H IV, I, 2)
14 în original Falstaff i se adresează lui Bardolph numindu-l *Scarlet and John,* cum se numeau doi din haiducii lui Robin Hood *(Will Scarlet* şi *Little John).* îl numeşte *Scarlet* din cauza nasului său roşcat datorită băuturii. Replica lui Falstaff este considerată ca o aluzie la una din baladele privitoare la Robin Hood.
16 Referire la foarte popularul volum de cîntece şi sonete *(Songs and Sonnets)* aparţinînd lui Henry Howard, conte de Surrey, şi altor
553
autori, publicat în 1557. Lipsa de cultură şi memorie a lui Slender îl face incapabil să citeze ceva, în conversaţia uzuală, fără să aibă la îndemînă acest volum sau o culegere de ghicitori, *The Book of Merry Riddles,* pe care o cere servitorului său mai departe.
16 Modul de a se lupta sau duela cu sabia şi pumnalul pare să fi fost mai obişnuit pentru valeţii gentilomilor decât pentru aceştia din urmă.
17 Premiul constînd dintr-un blid de prune fierte este eît se poate de nepotrivit deoarece aşa ceva constituia emblema caselor de toleranţă, înăuntrul cărora se servea acest preparat culinar ca afrodi-siac. Totodată „prune fierte" devenise un sinonim pentru „prostituată".
18 Unul dintre cei mai vestiţi urşi folosiţi în spectacolele de lupte dintre urs şi cîini, care aveau loc în cartierul South wark, din sudul Londrei, în vremea lui Shakespeare.
19 Hangiul vrea să arate că ştie denumirea pentru împărat şi în alte limbi citînd termenii *Cezar* din latină, *Kheisar (KaiserJ* din germană şi *Fessar* (pentru vizir) din turcă.
20 Dîndu-i titlul de *Hedor,* hangiul îl compară pe Falstaff cu eroul troian, unul din cei nouă eroi ai tuturor timpurilor conform literaturii evului mediu şi Renaşterii, (v. 2 Hernie al IV-lea, nota 74).
21 în original apare cuvîntul *angels* (îngeri) dat fiind că pe monede se afla imprimat un înger, fapt care dă ocazie la numeroase jocuri de cuvinte şi în alte piese.
22 Guyana, astăzi un mic stat independent pe coasta de nord-est a Americii

de Sud, era considerată o regiune extrem de bogată în vremea lui Shakespeare.
23 Atît Indiile de est, din sud-estul Asiei, cît şi Indiile de vest dintre cele
două Americi erau regiuni puţin cunoscute, în acea vreme, despre a căror bogăţii circulau cele mai fantastice legende. Motiv pentru care, în 1595, navigatorul Sir Walter Raleigh a întreprins călătoria sa spre America de Nord în căutarea ţării Eldorado, cu care ocazie a fondat colonia Virginia.
24 *Lueifer,* în mitologia creştină, este arhanghelul care s-a răsculat contra
lui Dumnezeu, fiind pentru aceasta aruncat în iad. Este identificat cu Satan, căpetenia diavolilor.
25 *Pandarus* era unchiul Cresidei şi în urma refugierii tatălui acesteia
în tabăra grecilor, o avea în grija sa. Conform legendei a înlesnit relaţiile de dragoste dintre Troilus şi Cresida, din care cauză este deseori numit codoş în literatura medievală si a Renaşterii.
26 Folosirea versurilor albe de către Falstaff apare ca ceva neobişnuit,
totuşi acestea corespund unei stări de exaltare creiată de visurile sale de îmbogăţire. în acelaşi timp, însă, versurile parodiază şi exprimarea bombastică a lui Pistol.

27 Unii comentatori interpretează folosirea expresiei „manierele franceze"
ca însemnînd adoptarea modei francezilor de a faco economii prin reducea servitorilor. Ca urmare Falstaff hotărăşte să rămînă şi el numai cu pajul său Robin.
28 Denumirea „turc" era folosită ca un termen de ocară, însemnînd la
origine „necredincios" sau „sălbatec". Asociat cu „frigian", un popor considerat ca foarte războinic, adăuga o noţiune de cruzime termo-;■' nului de bază.
29 In original apare termenul *maleontent* cu sensul de „nemulţumit",
„rebel", etc. —un cuvînt nu prea de mult creiat în limba engleză şi mult folosit în piesele din acea vreme (Cf. piesa *The Maleontent,)* de John Marston, publicată în 1604, sau probabil şi în 1600. în text cuvîntul avînd sensul de „răsculaţi", ceea ce implică violenţă, zeul protector al acestora nu putea fi decît zeul războiului, Marte. Expresia *Icing's* sau *queen's English* („engleza regelui" sau „reginei") este
„,: şi azi întîlnită în limba curentă în sensul de engleza oamenilor culţi. în vremea lui Shakespeare, se considera că limba cultă este
:, limba folosită la curtea regală şi, prin urmare, era numită „engleza î regelui" şi luată ca model de oamenii de cultură.
Faptul că expresia apare în forma de *King's English* a făcut pe
i ;î unii comentatori să considere că piesa de faţă a fost scrisă în timpul domniei lui Iacob I, aşadar cel mai devreme după 1603, anul morţii
>-'■'■ reginei Elisabeta. Alţii consideră însă că King's English era numele
"'■''' englezei culte cu mult înainte de domnia Eîisabetei şi rămăsese în
*" forma aceasta şi în timpul domniei ei. Queen's English a apărut, ca urmare, fie în timpul Reginei Anne (1702—1714), cînd literatura a luat un mare avînt în Anglia, fie în timpul domniei reginei Victoria
"•';. (1837—1901).
31 Conform tradiţiei respectate în scenele biblice înfăţişîndu-l po Cain,
fiul lui Adam, care l-a ucis pe Abel, fratele său, culoarea bărbii Ini *r,u* Cain este galben-roşcat *(Cain-eoloured).* în mod asemănător apare şi termenul de culoarea bărbii lui Iuda" *(Judas-colooureă)* însemnînd roşie. (Cf. *Cum vă place,* III, 4.)
32 „ce" (quelle). Caius vorbeşte franţuzeşte, dar adeseori franceza lui
lasă serios de dorit. Uri aitî'jl, uneori, e posibil ca şi Shakespeare să greşească.
33 „Aceste" (cettes).
34 „Meu" (mon).
35 „Oho! Pe cinstea mea, e foarte cald aici. Mă duc la Curte să mă ocup
de problema aceea foarte importantă." ■
36 „Da! Pune-o în buzunarul meu; grăbeşte-te!"
37 „Ge-am uitat?" . , .^ ,,, JŞ |jn;JMkî,,• t
38 „Ei, drace!" ■ " ." :•', . .«>

■■■■■■■
9 „Ticălosule!'"
40 „Hoţulel"
41 „Daţi-mi!"
42 Aluzie la personajul Regele Irod care apărea lăudăros şi provocator
în dramele religioase numite miracole,
43 Flamanzii, ca şi danezii, se bucurau în Anglia de renumele de mari
beţivani.
44 Cîntecul *Greensleeves* **(Mîneci** verzi) era un cîntec de dragoste extrem
de popular în vremea aceea.
45 în mitologia greacă titanii Otus şi Ephialtes, în lupta lor cu zeii, încer-
cînd să urce pînă la cer, au căutat să **aşeze** Muntele Ossa, din The-salia, peste muntele **Olimp** şi muntele Pelion, de lîngă Ossa, peste acesta din urmă. Zeii, însă, ajutaţi de ciclopi, care posedau trăz-netele şi fulgerele, au prăvălit munţii îngropînd

titanii într-o peşteră sub Tartarus, lumea subpământeană, unde au rămas într-o captivitate perpetuă.
46 Aluzie la legenda lui Acteon, tiansformat de zeiţa Artemis (Diana)
în cerb.
Din cauza coarnelor de cerb Acteon este deseoii pomenit ca simbol al bărbaţilor încornoraţi (v. şi Henric al V-lea, nota 50).
47 Deşi se ştiau foarte puţine despre chinezi, în vremea lui Shakespeare,
se răspîndise legenda că aceştia ar fi lăudăroşi şi prefăcuţi, astfel că numele lor devenise o vorbă de ocară.
48 în spaniolă *cavaliero* a însemnat la origine „gentilom", corespunzînd
termenul ui *knight,* din limba engleză. în engleză însă sensul s-a degradat, fiind folosit ironic, cum pare a fi **în** cazul de faţă, deşi Slial-low nu sesizează, ironia.
49 Spada lungă era o armă de temut în vremea lui Shakespeare.
50 Mercur (Hermes la vechii greci), zeul comerţului şi şireteniei, era, prin-
tre multe altele, şi mesagerul zeilor, motiv pentru care era reprezentat ca avînd încălţămintea prevăzută cu aripi. Cea mai vestită statuie a sa, opera lui Praxitele (sec. al IV-lea î.e.n.), este singura operă originală a marelui sculptor, care a ajuns pînă în zilele noastre (v. şi Henric al V-lea, nota 36).
51 Aluzie la faptul că în conformitate cu prevederile legii orice clădire
ridicată pe terenul unei alte persoane devenea proprietatea aceluia care stăpînea locul, fapt confirmat de o veche zicală care spunea „Cine clădeşte pe pămîntul altuia pierde şi tencuiala şi pietrele". Unii comentatori consideră că replica lui Ford se referă la situaţia teatrului actorului John Burbage, asociatul lui Shakespeare, al cărui teatru fusese construit pe un teren pentru care termenul de închiriere expirase în 1597. Din această cauză Burbage a dărî-mat teatrul, pe furiş, folosindu-i cheresteua **pantru** a construi teatrul Globe, 1599, în apropiere de malul sudic al Tamisei, —Shakespeare dobîndind şi el dreptul de proprietate pe o treime a teatrului Globe.

52 Filozoful grec Epicur (sec. IV— III e.n }, fondatorul şcolii filozofice
caro îi po:irtă numele, proclamase principiul că virtutea trebuie cultivată fiindcă aduce fericirea, spre deosebire de sceptici care spuneau că trebuia **cultivată** numai pentru ea însăşi. Discipolii lui Epicur au pus accentul prea mult pe căutarea satisfacţiilor şi ca urmare termenul epicurian a ajuns să însemne iubitor al plăcerii şi, astfel, senzualist.
53 în text: Amaimon, Lucifer şi Barbasun — căpetenii ale diavolilor.
Conform tratatelor de demonologie ale **vremii** Barbason comanda treizeci de legiuni de diavoli iar Amaimon domnea peste partea nordică a iadului, în timp ce Lucifer era căpetenia supremă (v. nota 24).
54 Flamanzii erau mari amatori de unt. velş'i de brînză **iar** irlandezii de
băuturi spirtoase foarte tari.
55 Figuri de scrimă: *punto*—împungere directă; *stoecata*—lovitură
de apărare; *punla reverso* — împungere cu **mina** răsucită; *distante* — păstrarea unei anumite distanţe; *montările* — împungere ascendentă.
56 Denumirea „etiopian" era folosită în sens peiorativ pentru persoane
foarte brunete.
57 Zeul medicinci în mitologia clasică. în *Iliaăa* lui Homer nu este încă
divinitate, ci doar un medic iscusit. Conform legendei, era fiul lui Apoio şi stăpînea arta vindecării, încă din copilărie. Cum la maturitate a ajuns nu numai să vindece orice boală, dar chiar să readucă morţii la viaţă, a fost trăsnit de Zeus, pentru a nu face oamenii nemuritori ca şi zeii.
58 Claudius Galenus (sec. II. e.n.) a fost cel mai ilustru medic al antichi-
tăţii după **Hippocrates,** medic grec numit „părintele medicinei" (sec. V. î. e. n.) care ar fi trăit 104 ani. Galenus era originar din Pergam (Asia Mică) dar t-a stabilit la Roma unde a fost medicul împăratului Marcus Aurelius.
59 Cultura hangiului este **şi** ea deficitară, ca şi aceea a altor personaje
din comedia do faţă (v. şi postfaţa). Astfel pentru el Castilia este o cetate, neştiind **că** este un regat, iar vestitul erou al troienilor Hector este pentru el grec, cu alte cuvinte face parte din armata duşmană. Şi în acest caz, ca şi în multe altele, Shakespeare contează pe un public spectator cunoscător al realităţilor geografice şi istorice, ca şi mitologia antică, pentru a fi în stare să aprecieze comicul situaţiilor prezentate.
60 Judecătorul Shaliow nu este oaspete **în** sensul de invitat care nu ar
trebui să plătească pentru consumaţia sa. Dimpotrivă, ca şi Fal-staff, ci este un client care îi aduce hangiului un cîştig important, ceea ce îl face pe acesta din urmă să fie foarte plecat şi chiar linguşitor faţă de judecător.
61 „Pe cuvîntul meu" (de onoare).
62 Un mic sat, în acea vreme, lîngă Windsor.

63
04 65
OG 67
6'fi
74
76
77
Evans cîntă fragmente dintr-o foarte populară poezie lirică a dramaturgului Chr, Marlowe (v. postfaţa).
V. nota 58.
Autorul italian Niccolo Machiavelli (1469—1527) era interpretat în Anglia ca susţinător al doctrinei „scopul scuză mijloacele", numele lri devenind sinonim cu acela de „intrigant perfect".
V. nota 46.

Aliuie la Prinţul Henric, viitorul rege Henric al V-lea care se bucura de o foarte proastă reputaţie în timpul domniei tatălui său, Henric al IV-lea. (v. Părţile 1 şi 2 Henric al IV-lea).
Moda italiană, adeseori, foarte extravagantă, era imitată pe scară întinsă în Anglia.
Dorinţa disperată a Annei pars să se sprijine pe o veche practică părăsită dealtfel de multă vreme, în trecut, de a îngropa nebunii în păniînt, pînă la gît. Anno îşi imaginează şi o ucidere, în acest caz. aruneîndu-se **cu** napi porceşti în capul celui îngropat. Shakespeare se mai referă la această tradiţie neconfirmată şi în *Titus Andronieus* unde *Aaroti,* unealta criminală a reginei Tamora este condamnat să fie îngropat în pămînt, pînă la piept, şi lăsat să moară de foame şi de sete.
Aluzie la o veche zicală engleză: La patruzeci de ani un om este sau vm nerod sau un doctor.
Expresia „creieri unşi cu unt" însemna în acea vreme „nerozie, prostie desăvîrşită".
Aluzia la zicala că soarta îi hotărăşte cuiva să ajungă încornorat.
Una din verificările calităţii unei săbii făurită în Spania, la Bilbao, era de a-i îndoi lama astfel încît vîrful să-i ajungă la mîner, fără ca sabia să plesnească.
Mîncărurile olandeze erau gătite cu foarte multă grăsime.
în pronunţarea lui Evans cuvintele latineşti însemnînd „acesta, aceasta" devin cuvinte englezeşti cu sensuri complot diferite, stârnind astfel hazul spectatorilor. Astfel *liaeg* pronunţat ca şi substantivul *hag* înseamnă „babăcloanţă", iar *hog* înseamnă „porcan, mascur".
Corect: *hune, hanc, hoc* („pe acesta, aceasta"). în engleză, cuvintele pronunţate greşit au următoarele sensuri: *Intrig* „atârnat" iar *hang* „a atîrna, spîuzura".
Caret înseamnă „lipseşte". Evans citind în gramatică termenul *caret* în dreptul acuzativului demonstrativului, însemnînd că acesta nu are cazul vocativ, a înţeles, din cauza slabelor lui cunoştinţe de limbă latină, că vocativul lui *hic, haec, hoc* are forma *caret.*
Pe de altă parte doamna Quickly apropie cuvîntul latinesc de cuvmtul englezesc *carrot* însemnînd „morcov"; iar în jargon avînd sens trivial. *[*
în vremea lui Shakespeare, **Brentford** era un sat, pe Tamisa, la jumătatea drumului dintre Windsor şi Londra — astăzi este o suburbie a Londrei.
79 Aluzie la expresia „tinereţea în coş" folosită în sens de zicală şi însem-
nhid „un îndrăgostit triumfător".
80 Orăşelul Eton este despărţit de **Windsor** numai de un mic **rîu.**
81 Aluzie la dictonul „casa fiecăruia este castelul său", atestat **încă** din
anul 1567.
82 în **hanuri,** sub patul fix, exista şi un pat mai mic, cu picioare foarte
scurte şi pe rotile, pentru a fi folosit — dacă era cazul — de valetul sau alt servitor însoţitor **al călătorului.**
83 Pe tapiseriile de pe pereţi sau perdelele paturilor erau reprezentate, în
mod obişnuit, scene din Biblie, una dintre cele mai obişnuite prezen-tînd *Parabola fiului risipitor* care se întoarce pocăit acasă, după ce îşi cheltuise toată averea, şi este iertat de tatăl său. în mod asemănător în 1 Henric al IV-lea (actul IV, se. 2-a) Shakespeare se referă la *Parabola săracului Lazăr,* zugrăvită pe o pînză, în hanul unde se află Prinţul Henric.
84 Tătarii nu aveau cum să fie asociaţi cu Boemia. Foarte probabil, în
starea sa de incultură, hangiul confundă Crimea cu Boemia.
85 Keferire la celebra tragedie a lui Chr. Marlowe, în care marele învăţat
Dr. Faustus îşi vinde sufletul diavolului, în schimbul acordării puterilor magiei din partea acestuia (v. şi nota 11).
86 Unii comentatori ai textului shakespearian consideră că, într-adevăr,
un nobil german, Contele Frederick de Mompelgard a fost în vizită la Windsor în 1592.
87 Cele trei localităţi la care se referă Evans, erau, în acea vreme, trei
sate nu prea depărtate de Windsor. Keading este astăzi un oraş important.
88 Superstiţia este preluată din egloga a VIII-a (versurile 73-75) a poe-
tului latin Virgiliu.
89 Falstaff se referă la legenda din mitologia greacă în care Zeus, îndră-
gostit de Europa, fiica regelui din Tyr, se transformă într-un taur blînd, pentru a o răpi şi a o duce în Creta.
90 Pentru a se putea apropia de Leda, soţia lui Tyndareus, regele Spar-
tei, Zeus s-a deghizat în lebădă. Leda a fost mama frumoasei
Elena, soţia lui Menelaos, rege al Spartei, după lYndareus. A fost
răpită de Paris, fiul regelui Troiei, ceea ce a cauzat războiul dintre
greci şi troieni. Conform unora dintre legendele antice Elena şi
fraţii săi Castor şi Pollux erau copiii lui Zeus.
91 O credinţă foarte răspîndită în vremea lui Shakespeare considera car-
tofii ca avînd proprietăţi afrodisiace. (cf. *Troilus şi Cresida,* V, 2).
92 întrucât erau multe capre în Ţara Galilor se creiase superstiţia că
deseori diavolii se deghizau în capre, motiv pentru care şi satirii, imaginaţi cu coarne, şi coadă de ţap, în mitologia clasică, erau consideraţi diavoli de către velşi.
93 Falstaff vrea să spună că, dînd drumul la cîini noaptea, vânătoarea se desfăşoară la întîmplare şi astfel, pe lîngă cerbi bătrîni, ca el, mai pot fi vînate şi căprioare tinere ca Anne.

V. Ştefănescu Drăgăneşti

SUMAR

Lector : DENISA COMANESCU Tehnoredactor : VICTOR MAŞEK
*
Coll de tipar : 35 *Bun de tipar : 30 XI19S5*
*
Comanda nr. 50 295
Combinatul poligrafic „Casa Scînteii"
Piaţa Scînteii nr. 1 ■— Bucureşti,
Republica Socialistă România